

KARSAI KRISZTINA

EURÓPAI BÜNTETŐJOG ÉS KRIMINÁLPOLITIKA GYAKORLÓKÖNYV

EURÓPAI BÜNTETŐJOG ÉS KRIMINÁLPOLITIKA

GYAKORLÓKÖNYV

ISBN: 978-963-306-685-0

© Karsai Krisztina, 2019

Műszaki szerkesztés, tervezés & layout: Szarvas Kata

JELEN KIADVÁNY A SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM ÁLLAM- ÉS JOGTUDOMÁNYI KAR
BÜNYGYI TUDOMÁNYOK INTÉZETÉNEK TÁMOGATÁSÁVAL VALÓSULT MEG.

AZ EURÓPAI UNIÓ ERASMUS+ PROGRAMJÁNAK TÁMOGATÁSÁVAL

Az Európai Unió
Erasmus+ programjának
társfinanszírozásával

**JEAN MONNET
ACTIVITIES**

**30 YEARS
OF EXCELLENCE
IN EU STUDIES**

Az Európai Bizottság támogatása ezen kiadvány elkészítéséhez nem jelenti a tartalom jóváhagyását, amely kizárólag a szerzők álláspontját tükrözi, valamint a Bizottság nem tehető felelőssé ezen információk bármilyen felhasználásáért.

TARTALOMJEGYZÉK

INTRO	5
1. BŰNÖZÉS ÉS TRENDJEI EURÓPÁBAN.....	10
1.1. Szervezett bűnözés az Európai Unióban (SOCTA 2017)	
1.2. Az internetes szervezett bűnözés állapota és kockázatelemzése (IOCTA 2018)	
1.3. A szervezett bűnözés jövője (2015)	
2. A SZABADSÁG, A BIZTONSÁG ÉS A JOG ÉRVÉNYESÜLÉSÉN ALAPULÓ TÉRSÉG (SZBJT) MINT UNIÓS POLITIKA	18
2.1. Bel- és igazságügy fejlődése: A mérföldkövek	
2.2. SZBJT története	
2.3. Jogi eszközök	
2.4. Az uniós politika témái	
2.5. Az EU hatáskörei	
2.6. Politikai szövegek elemzése	
3. EURÓPAI KRIMINÁLPOLITIKA	46
3.1. Az európai kriminálpolitika kiáltványa (2011)	
3.2. Európai büntető eljárásjog kiáltványa (2018)	
4. KÖLCSONHATÁSOK NEMZETI BÜNTETŐJOG ÉS EU-JOG KZÖTT	73
4.1 Quiz kérdések – EU jog	
4.2. Kölcsönhatások fajtái	
4.3. A bíróság általi jogfejlesztések egyes eredményei	
4.4. Visszaható hatály tilalma a büntetőjogban és az EU jog	
4.5. Egy büntetőügy példája – BH 2005.6.	
5. BÜNTETŐJOGI FELELŐSSÉG ÉS EU JOG – EURÓPAI IUS PUNIENDI – JOGKÖZELÍTÉS.....	85
5.1. Jogalapok	
5.2. Magyar büntetőjogi rendszer érintettsége	
5.3. Vadászat a ius puniendre	
6. ALAPJOGOK ÉS EURÓPAI BÜNTETŐJOG	96
6.1. Alapjogok listája és összehasonlítása	
6.2. Alapjogi Charta és az EJEE védelmi szintjeinek összehasonlítása	
6.3. Ilias & Ahmed ügy I.	
6.4. Ilias & Ahmed ügy II.	
6.5. Alapjogi Charta és a büntető igazságszolgáltatás	
6.6. Instrumentumok összehasonlítása	

7. JOGHATÓSÁGI KÉRDÉSEK – TRANSZNACIONÁLIS NE BIS IN IDEM – KÜLFÖLDI ÍTÉLET ÉRVÉNYE 108

- 7.1. Párhuzamos büntetőeljárások
- 7.2. Párhuzamos büntetőeljárások
- 7.3. Jogszabályi helyzet feltárása –ne bis in idem
- 7.4. Az Európai Bíróság jogfejlesztő tevékenysége – ne bis in idem

8. AZ EURÓPAI UNIÓ PÉNZÜGYI ÉRDEKEINEK VÉDELME – EURÓPAI ÜGYÉSZSÉG 120

- 8.1. Koordinált hatósági fellépés az EU pénzügyi érdekeinek védelme érdekében
- 8.2. Irányelv elemzése irányított kérdésekkel
- 8.3. Irányelv megfeleltetése – büntető anyagi jogi elemzés
- 8.4. Joggyakorlat változása és elemzés
- 8.5. Vita az Európai Ügyészi Hivatalról

9. BIZONYÍTÉKOK KÖLCSÖNÖS ELISMERÉSE ÉS CSERÉJE – JOGSEGÉLY 131

- 9.1. Kölcsönös bizalom – kölcsönös elismerés
- 9.2. Együttműködés tárgya a jogsegélyforgalomban
- 9.3. Szabályozási idővonal – jogsegély
- 9.4. Bizonyítékok szabad forgalma – Zöld Könyv
- 9.5. Bizonyítékok szabad forgalma – Európai Nyomozásfelvételi Parancs

10. EURÓPAI ELFOGATÓPARANCSCS 145

- 10.1. Kiadatás versus átadás
- 10.2. Európai elfogatóparancs kibocsátása
- 10.3. Európai elfogatóparancs kibocsátása
- 10.4. Európai elfogatóparancs végrehajtása
- 10.5. Kérdések az európai elfogatóparancs rendszerében

11. RENDŐRSÉGI EGYÜTTMŰKÖDÉS - EUROPOL 162

- 11.1 Europol – Európai Rendőrségi Hivatal
- 11.2. Rendőrségi együttműködés
- 11.3. Nyomozás transznacionális ügyben

12. KRITIKAI GONDOLKODÁS ÉS KOMPLEX JOGESETEK 172

- 12.1 Szcenáriók Európában – Mit gondolok erről?
- 12.2. Panka és Emese
- 12.3. A magyar madam Németországban
- 12.4. Herby ügy
- 12.5. Jogesetelemzés tartalmi kellékei
- 12.6. Szókereső megoldása

IRODALOMJEGYZÉK ÉS KÉPEK JEGYZÉKE 184

FOGALOMTÁR 187

INTRO

Miért tanuljunk európai büntetőjogot?

Miért tanuljunk a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének politikájáról?

Az európai büntetőjog – sajnos vagy szerencsére – nem igazi büntetőjog a szó szoros értelmében, ezért tanulni (tanítani) sem lehet úgy, mint a nemzeti büntetőjogot. *Sajnos*, mivel nincs összefoglalt kódexe ennek a jogterületnek, s a vonatkozó joganyag meglehetősen diffúz, mind tartalmát, mind jogforrási rendszerét tekintve, így aztán könnyen elveszhet a tapasztalatlan joghallgató vagy nemzetközi tanulmányos hallgatók, de még a frissen diplomázott jogász és szakértő is az európai büntetőjoghoz, európai kriminálpolitikához tartozó témakörök útvesztőiben. *Szerencsére* pedig azért, mert a teljes jogági kifejelettség hiánya alkalmat nyújt innovatív elméletek kidolgozásának, s a tudományos gondolkodás teremtő ereje az európai büntetőjog közegében új jogszabályokat és intézményeket hozhat létre.

De mi is az, amit európai büntetőjog vagy európai büntetőjogi integráció alatt érteni kell, s aminek tanulását fontosnak tartjuk?

Ha a témakört *tantárgyi* szinten igyekszünk megragadni, az alábbi a tematikája:

- ▶ a büntetőjog helye és szerepe az európai integrációban;
- ▶ a nemzeti büntetőjogok és az európai jog közötti funkcionális kapcsolatok;
- ▶ a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésén alapuló térség politikája (jogharmonizáció, közös fellépése a transznacionális bűnözés ellen; igazságügyi és rendőrségi együttműködés)
- ▶ az Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelme a büntetőjog eszközeivel
- ▶ az alapjogok uniós védelme a büntető eljárásokban.

Célja az európai büntetőjog tanulásának az, hogy az idegen elemű büntetőjogi jogviszonyokat könnyebben meg tudjuk oldani, és megértjük, hogy az európai büntetőjogi integrációs kérdések legalább annyira európai-jogiak is, mint amennyire büntetőjogiak, azaz e jogterület művelése során mindkét jogág alapos ismeretére szert lehet tenni.

Nem mindegy, hogy mikor kell a Római Szerződésre hivatkozni, s mikor a Római Egyezményre és hogy kell-e egyáltalán alkalmazni a Római Statútumot.

Mivel az apró lépésekben haladó, nagy mennyiségű joganyagot teremtő európai integráció a büntetőjog „mindennapjaiba” is behatol, s olyan problémákat is okoz, amelyek felett átlépni nem szabad. Képesnek kell lenni a lényeglátásra és nagy biztonsággal kell bánni az ilyen ügyekkel is, hiszen itt is az a legfontosabb, hogy a rengeteg információ és joganyag közül azt alkalmazzuk, ami tényleg releváns.

Római Szerződés – Európai Gazdasági Közösséget létrehozó szerződés (EKSZ); 1957. március 25.
Római Statútum – Nemzetközi Büntetőbíróság Statútumáról szóló egyezmény; 1998. július 17.
Római Egyezmény – Emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai Egyezmény (Emberi Jogok Európai Egyezménye); 1950. november 4.

Hát ezért érdemes európai büntetőjogot tanulni.

Ha ezt a kurzust elvégzi, a joghallgató...

Tudása

◆ Ismeri és érti az európai uniós jogra vonatkozó elméleti és gyakorlati ismereteket, az uniós integráció jogintézmények elvi háttérét és gyakorlati működési módjait ◆ Ismeri a társadalomtudományok fogalmi készletének, elméletének, módszerének alapelemeit ◆ Azonosítja az európai integráció történeti fejlődésének és ezen belül a büntetőjogi integráció logikáját, annak jelentőségét ◆ Érti a tagállami és szupranacionális szint közötti munkamegosztás (kompetenciamegosztás) alapvető ismérveit a büntetőjogi szabályozási tárgykört érintően ◆ Azonosítja a társadalom büntető alrendszerének alapvető folyamatait (büntetőeljárás, büntetés végrehajtás, büntető ügyekben eljáró hatóságok és azok együttműködése) ◆ Történeti összefüggéseiben is ismeri az ember, az emberi méltóság, emberi jogok, demokrácia és a hatalom korlátozásának elméleti, gyakorlati jelentőségét, valamint intézményeit és ezek nemzetközi / európai szintű leképeződéseit ◆ Tudja a hazai, az európai és nemzetközi jog legfontosabb tételes jogi szabályait, a meghatározó alkotmánybíróági, EUB és EJEB döntéseket ◆ Ismeri a jogrendszer tagolására vonatkozó főbb nézeteket, a jogértelmezési módszereket, ide értve a büntetőjogi és az európai jogi jogterület együttes alkalmazásának, rendszerszerű értelmezésének a módszereit is ◆ Azonosítja az európai jog és a büntetőjog főbb jogforrásait, speciális szabályozási és működési logikáit, a szakjogi terminológiákat ◆ Ismeri a jogesetmegoldás módszereit, az eset feltárásának, az érvek rendezésének gyakorlatát ◆

Képessége

◆ Elkülöníti a jogilag és politikailag releváns tényezőket egymástól ◆ Érzékeli az uniós integráció jogi, intézményi, gazdasági, politikai változásait, az újabb társadalmi változásokat és ezek a büntető igazságszolgáltatás, a büntetőjog alrendszerében való értelmezéséhez adaptív módon viszonyul ◆ Képes értékelő viszony kialakítására a nemzeti és az uniós jog kapcsolatrendszerében a büntetőjogot érintő nézetekkel, elméletekkel kapcsolatban és képes ezek jogi és társadalmi relevanciájának felismerésére ◆ Idegen nyelvű szakmai szöveget értelmez és dolgoz fel ◆ Képes véleményt nyilvánítani új szabályozási kérdésben ◆ Kritikusan szemléli az európai politikai színteret és a büntetőjogot érintő jogalkotást ◆ Érzékeli a büntetőjogi integrációból fakadó társadalmi, etikai, jogász szakmai dilemmákat és elemzi azokat ◆ A törzsanyagon kívül is széles körben alkalmazza a jogi elveket és értékeket ◆ Képes nagyobb mennyiségű és bonyolultságú joganyag / politikai dokumentum feldolgozására, szelektálására, a lényeg kiemelésére és összefoglalására ◆ Képes a határon átnyúló bűnözés, a modern társadalmi változások, a transznacionális bűnüldözés következtében kialakuló társadalmi és jogi problémák megértésére, új jelenségek feldolgozására, kritikus gondolkodásra ◆ Biztosan kezeli a szakjogi (európai jog és büntetőjog) terminológiákat ◆

Attitűdje

◆ Hajlandó nem jogi szempontrendszerek bevonására, alkalmazására ◆ Kritikusan viszonyul azokhoz a jelenségekhez, amelyek nem egyeztethetők össze a jogállami és demokratikus értékekkel a büntetőjog / büntető

igazságszolgáltatás terén ♦ Elutasítja a humánus eljárásokat, az emberi méltóságot a demokratikus és jogállami értékeket, az emberi jogokat kétségbe vonó jelenségeket a büntetőügyek terén, és keresi a megoldásokat és eszközöket ezek kezeléséhez ♦ Nyitott a jogi szabályozás és a kriminálpolitikai szemlélet együttes befogadására ♦ Érzékeny azokra a szakmai, társadalmi problémákra, amelyek a transznacionális bűnözésből fakadnak ♦ Jogesetelemzésben igényes és elkötelezett ♦

Autonómiája és felelőssége

♦ Törekszik a formai világosságra az írott és verbális feladatteljesítés során, tudatosan megkülönböztetve a politikailag és jogilag releváns tényezőket ♦ Vállalja az önálló kezdeményezést a büntető igazságszolgáltatást érintően közpolitikai diskurzusban, jogalkotásban ♦ Felelősséggel lép a büntetőügyeket érintően az emberi jogok sérelme ellen ♦

Társadalomtudományi szakon tanuló és a kurzust elvégző hallgató...

Tudása

♦ Ismeri és érti az európai uniós integrációra vonatkozó főbb elméleti és gyakorlati ismereteket ♦ Ismeri a társadalomtudományok fogalmi készletének, elméletének, módszerének elemeit ♦ Azonosítja az európai integráció történeti fejlődésének és ezen belül a bel- és igazságügyi integráció logikáját, annak jelentőségét ♦ Érti a tagállami és szupranacionális szint közötti munkamegosztás (kompetenciamegosztás) alapvető ismérveit a bel- és igazságügyi szabályozási tárgykört érintően ♦ Érti a kriminálpolitika alapvető elméleteit és azonosítja a társadalom büntető alrendszerének alapvető folyamatait (büntetőeljárás, büntetés végrehajtás, büntető ügyekben eljáró hatóságok és azok együttműködése) ♦ Történeti összefüggéseiben is ismeri az ember, az emberi méltóság, emberi jogok, demokrácia és a hatalom korlátozásának elméleti, gyakorlati jelentőségét, valamint intézményeit és ezek nemzetközi / európai szintű leképeződéseit ♦ Ismeri a társadalomtudományokra jellemző adatgyűjtési, feldolgozási és értelmezési technikákat, és a politikai kutatás megkülönböztető sajátosságait ♦

Képessége

♦ Képes tájékozódni az EU döntéshozatali mechanizmusában, valamint képes megérteni a tagállamok politikai döntéshozatali mechanizmusát ♦ Elkülönbíti a jogilag és politikailag releváns tényezőket egymástól ♦ Biztosan kezeli a szakpolitikai (bel- és igazságügyi) terminológiákat ♦ Tudományos műveket feldolgoz, értelmez, ismeretei alapján képes az uniós integrációval, annak bel- és igazságügyeket érintő folyamataival, a nemzeti kriminálpolitika elemeivel kapcsolatos viták, értelmezésére és vélemény kialakítására ♦ Képes értékelő viszony kialakítására a nemzeti és az uniós szint kapcsolatrendszerében a büntető igazságszolgáltatást érintő nézetekkel, elméletekkel kapcsolatban és képes ezek jogi és társadalmi relevanciájának felismerésére ♦ Képes a határon átnyúló bűnözés, a

modern társadalmi változások, a transznacionális bűnüldözés következtében kialakuló társadalmi és jogi problémák megértésére, új jelenségek feldolgozására, kritikus gondolkodásra ♦ Kritikusan szemléli az európai politikai színteret és a büntetőjogot érintő jogalkotást (kriminálpolitikát) ♦ Képes véleményt nyilvánítani új szabályozási kérdésben ♦ Képes nagyobb mennyiségű és bonyolultságú politikai dokumentum feldolgozására, szelektálására, a lényeg kiemelésére és összefoglalására ♦ Idegen nyelvű szakmai szöveget értelmez és dolgoz fel ♦

Attitűdje

♦ Hajlandó jogi szempontrendszer bevonására, alkalmazására ♦ Kritikusan viszonyul azokhoz a jelenségekhez, amelyek nem egyeztethetők össze a jogállami és demokratikus értékekkel a büntetőjog / büntető igazságszolgáltatás terén ♦ Elutasítja a humánus eljárásokat, az emberi méltóságot a demokratikus és jogállami értékeket, az emberi jogokat kétségbe vonó jelenségeket a büntetőügyek terén, és keresi a megoldásokat és eszközöket ezek kezeléséhez ♦ Érzékeny azokra a szakmai, társadalmi problémákra, amelyek a transznacionális bűnözésből fakadnak ♦ Nyitott a jogi szabályozás és a kriminálpolitikai szemlélet együttes befogadására ♦

Autonómiája / felelőssége

♦ Törekszik a formai világosságra az írott és verbális feladatteljesítés során, tudatosan megkülönböztetve a politikailag és jogilag releváns tényezőket ♦ Vállalja az önálló kezdeményezést a büntető igazságszolgáltatást érintően közpolitikai diskurzusban ♦ Felelősen vállalja a társadalmi fórumok résztvevői számára az európai kriminálpolitikával kapcsolatos szaktudományos ismereteinek közérthető átadását ♦ Felelősséggel lép fel a büntetőügyeket érintően az emberi jogok sérelme ellen ♦ Felelős módon őrködik szakmai munkájában a társadalomtudományi kutatások és elemzések szigorú etikai szabályainak a betartása felett, vállalja új etikai kérdések felvetését és megválaszolását, különösen a büntető igazságszolgáltatást érintő kérdésekben ♦

BŰNÖZÉS ÉS TRENDJEI EURÓPÁBAN

1.

A	P	Y	U	I	F	S	Y	J	D	C	O	P	N	O	I	T	A	R	A	L	C	E	D	A	M	S	O
E	W	X	N	B	K	M	J	T	V	D	S	I	S	H	K	J	V	T	B	M	N	A	J	M	B	I	F
D	R	O	C	D	M	H	G	U	I	S	E	M	I	R	C	R	A	W	E	S	I	K	X	H	S	M	K
G	T	F	I	P	V	E	H	K	K	N	C	C	I	I	D	F	T	U	T	A	E	D	E	T	F	M	I
N	Y	J	U	S	T	I	C	E	N	A	G	M	T	R	H	K	I	D	T	J	A	I	G	X	U	I	U
O	J	E	K	N	Y	S	L	R	U	Z	S	I	M	L	K	J	N	S	J	D	H	S	H	W	D	G	D
I	M	N	S	P	D	J	G	H	F	R	Z	B	D	R	E	F	I	E	H	F	E	E	T	B	O	R	M
T	Q	L	T	R	L	A	D	X	J	E	O	C	O	A	R	S	T	J	P	A	F	I	M	R	G	A	X
N	G	W	I	K	V	J	M	W	N	V	H	J	P	C	J	F	I	D	S	I	R	T	S	Y	R	T	A
E	J	K	M	C	D	V	K	E	D	N	S	B	U	I	X	V	A	D	V	D	H	E	I	R	U	I	C
V	X	T	V	D	N	A	F	R	N	F	K	W	E	S	M	I	T	S	M	U	Y	R	D	I	J	O	D
N	B	M	I	S	A	U	O	P	J	T	F	R	R	M	T	E	I	B	Y	A	I	O	R	F	G	N	I
O	D	R	O	Y	M	K	O	S	G	E	A	I	C	D	H	T	V	T	S	L	M	N	J	M	R	R	N
C	I	W	D	T	S	S	E	C	T	A	H	L	J	P	D	J	E	J	X	L	U	I	F	E	R	H	S
H	G	J	B	C	D	B	B	O	M	G	E	Y	W	C	B	S	G	C	L	C	S	M	E	G	M	I	T
K	V	E	W	L	U	P	S	Y	M	F	R	E	E	D	O	M	S	S	U	E	V	C	N	W	D	M	R
F	N	U	M	B	B	F	H	X	V	E	E	E	M	I	R	C	D	E	S	I	N	A	G	R	O	S	U
T	H	I	F	L	M	Q	A	C	X	S	M	K	C	A	U	G	U	J	K	M	E	N	G	A	M	E	M
H	X	D	M	C	O	U	N	C	I	L	S	A	T	I	O	N	R	Y	Y	O	Y	A	E	G	H	G	E
C	F	S	K	D	H	F	V	G	R	R	E	L	I	G	I	O	N	E	J	R	R	F	C	S	T	I	N
T	K	L	T	O	S	C	J	Z	I	B	C	P	D	R	E	D	N	E	G	E	J	R	W	A	M	O	T

1.1. SZERVEZETT BŰNÖZÉS AZ EURÓPAI UNIÓBAN (SOCTA 2017)

Az Europol 2017-es jelentése a súlyos és szervezett bűnözés jelentette kockázatok és fenyegetések értékeléséről („Crime in the Age of Technology”) szakmai áttekintést ad az európai uniós államok szervezett bűnözési fertőzöttségéről és a kriminalitás főbb jellemzőiről.

Olvassa el a jelentést és válaszoljon a kérdésekre!

Serious and Organised Crime Threat Assessment – Crime in the Age of Technology, 2017

FELADATOK

1. Mi a szervezett bűnözés?

2. Mit jelent a „polikriminalitás”?

3. Mit jelent a „bűnözés mint szolgáltatás” jelensége?

4. Mi a különbség a szervezett bűnözés motorja (engine) és vezérlője között (driver)?

5. Párosítsa az alábbiakat

Szervezett bűnözés motorja	Szervezett bűnözés vezérlője
vízum nélküli mozgás és utazás	

- a. pénzmosás
- b. geopolitikai összefüggések
- c. technológia
- d. dokumentumok hamisítása
- e. illegális javak és szolgáltatások online kereskedelme
- f. jogszerű üzleti keretek

6. Hogyan változtatta meg a technológiai fejlődés a kábítószerekkel kapcsolatos bűnözést?

.....

.....

7. Mi a „social engineering” a szervezett bűnözés kontextusában? Miként fordítható magyarra?

.....

.....

8. Mi a különbség a következő két csalási forma között? „payment order fraud” és „mass marketing fraud” Miként fordítaná magyarra?

.....

.....

9. Milyen kapcsolat lehet a terrorizmus és a szervezett bűnözés között?

.....

.....

10. Tanulmányozza az alábbi ábrát! Milyen főbb megállapítások tehetők ez alapján?

.....

.....

SPECIFIC PRIORITY CRIME THREATS:

- Cybercrime
- Drug production, trafficking and distribution
- Migrant smuggling
- Organised property crime
- Trafficking in human beings

CROSS-CUTTING PRIORITY CRIME THREATS:

- Criminal finances and money laundering
- Document fraud
- Online trade in illicit goods and services

CRIME AREAS	Currency counterfeiting	CYBERCRIME	DRUG TRAFFICKING	Environmental crime	Fraud	Intellectual property crime	ORGANISED PROPERTY CRIME	MIGRANT SMUGGLING	Trafficking of firearms	TRAFFICKING IN HUMAN BEINGS
THREATS	Production	Online child sexual exploitation	Synthetic drugs production in the EU	Illicit waste trafficking	Excise fraud	Online trade in counterfeit goods	Burglaries and theft	External borders of the EU	Online trade (including de/reactivation)	Labour exploitation
		Cyber-dependent crime (malware, cryptoware, etc.)	Trafficking of precursors and pre-precursors		MTIC fraud	Production of counterfeit goods in the EU	Motorvehicle crime	Secondary movements		Sexual exploitation
			Import of cocaine to the EU via major ports and couriers							
	Distribution including online	Payment card fraud (card-not-present fraud)	Poly-drug trafficking in the EU	Trafficking of endangered species	Investment fraud	Trafficking of counterfeit goods (not online) in the EU	Organised robberies	Risk for labour exploitation	Traditional trafficking	Child trafficking
			Large-scale cannabis production and trafficking in the EU		Sports corruption					
CROSS-CUTTING CRIME THREATS	Corruption									
	Countermeasures against law enforcement									
	Criminal finances and money laundering									
	Document fraud, including identity fraud									
	Extortion									
	Online trade in illicit goods (firearms, counterfeit goods, drugs)									

SOCTA 2017, Europol (57)

HIGH THREAT

THREAT

1.2 AZ INTERNETES SZERVEZETT BŰNÖZÉS ÁLLAPOTA ÉS KOCKÁZATELEMZÉSE (IOCTA 2018)

Az Europol számítógépen bűnözés elleni központja (European Cybercrime Centre, EC3) minden évben közzéteszi a jelentését, amely a számítógépes bűnözéssel kapcsolatos legfrissebb megállapításairól, a változó kockázatok értékeléséről szól. Olvassa el a jelentést! Válaszolja meg a kérdéseket!

Serious and Organised Crime Threat Assessment – Crime in the Age of Technology, 2017

1. Mit jelent a „cyber-bűnözés üzleti modellje”

2. Mit jelentenek a CSEM és SGEM rövidítések? Miért tekinthető a SGEM éppolyan veszélyesnek mint a CSEM?

3. Mi jellemzi a LDCA jelenséget?

4. Mi a különbség a cyber-dependent és a cyber-enabled bűncselekmények között?

5. Mi a kapcsolat a ’pszichológiai manipuláció („social engineering”), az adathalászat („phishing”) és az üzleti e-mailes csalás között”?

6. Miként működik a „romantikus átverés” interneten?

7. A hamisított (és hamis) áruk illegális kereskedelme a nyílt interneten zajlik és nem a darkneten. Igaz vagy hamis ez az állítás? Miért?

8. Melyik a kiberbűnözés és a terrorizmus közeledését leíró tényezők?

9. Miként kapcsolódnak a kriptovaluták a kiberbűnözéshez?

10. Hogyan hat a GDPR az internetes bűncselekmények nyomozására?

1.3 A SZERVEZETT BŰNÖZÉS JÖVŐJE (2015)

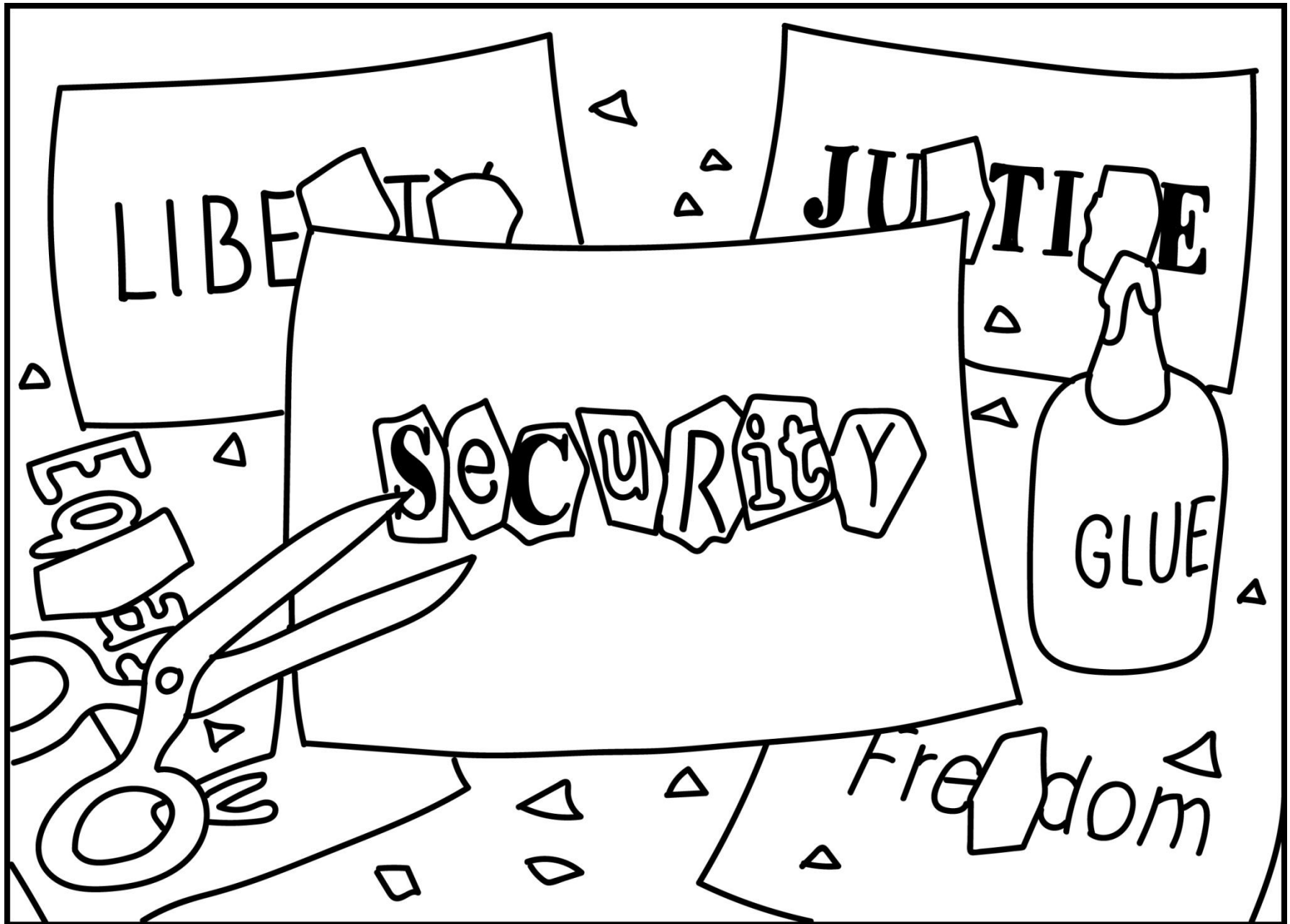
Olvassa el a jelentést! Vitassa meg a jelentés megállapításait és rangsorolja a szervezett bűnözésből fakadó jövőbeli fenyegetéseket aszerint, hogy milyen mértékben veszélyesek a jövő Európájára, az európai társadalmakra nézve. Az első helyre a legveszélyesebbnek tartott jelenséget tegye, azaz azt, amivel szembeni fellépés a legfontosabb.

	Megnevezés	Indoklás / Tárgyszavak
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		

**A SZABADSÁG, A BIZTONSÁG ÉS A JOG
ÉRVÉNYESÜLÉSÉN ALAPULÓ TÉRSÉG
(SZBJT) MINT UNIÓS POLITIKA**

JOGESET

Az Európai Bizottság 2001. március 13-án irányelvtervezet nyújtott be a környezeti bűncselekmények meghatározása, és az azokkal szembeni fellépés tárgyában, és kötelezővé tette volna a tagállamok számára a bűncselekménnyé nyilvánítást, illetve bizonyos szankciók tagállami alkalmazását. Az uniós (első pilléres) jogalkotás jogalapjául a Bizottság az EKSZ 175. cikkét jelölte meg, mivel a környezeti politika megvalósítása eszközének tekintette a büntetőjogi szabályozás ilyen típusú befolyásolását is. A Tanács álláspontja ezzel szemben az volt, hogy a környezetvédelmi politika megvalósítása nem engedi meg az erre vonatkozó közösségi jogi büntető rendelkezések kibocsátását, ezért a környezeti bűncselekmények elleni közös fellépés érdekében harmadik pilléres kerethatározatot hozott. A Bizottság ezt követően Európai Bírósághoz fordult a hatásköri szabályok megsértése miatt, mivel álláspontja szerint a Tanács azzal, hogy kerethatározatot és nem irányelvet alkotott, megsértette a hatásköri szabályokat, így a pillérek közötti „munkamegosztást”. Ezért keresetében, amelyet a korábbi EUSZ 35. cikke (6) bekezdésére alapozott, a kerethatározat semmissé nyilvánítását indítványozta, s kérte annak megállapítását, hogy ebben a kérdéskörben a Közösségnek van hatásköre, azaz első pilléres jogot kell alkotni.

Vajon tényleg irányelvet kellett volna kibocsátani (2001!) a környezet büntetőjog védelme tárgyában? Tudnivaló: A környezet védelme mint közös politika a Közösség megosztott hatáskörei közé tartozott, primér megfogalmazását az EKSZ 174-176. cikkei adták. Általános célkitűzései a környezet minőségének megóvása, védelme és javítása, az emberi egészség védelméhez, a természeti erőforrások megfontolt és ésszerű felhasználásához való hozzájárulás, és a világméretű és regionális környezeti problémák kezelésére szolgáló eszközök kimunkálásának nemzetközi szintű elismerése. Hasonló tartalommal szerepel a hatályos EUMSZ 191-193. cikkeiben is.

C-176/03 Bizottság kontra Tanács (2005. szeptember 13.)

INDÍTÓ JOGESET MEGOLDÁSA

Az Európai Bíróság 2005. szeptember 13-án közzétett ítélete szerint a Tanács közösségi hatáskört bitorló kerethatározatot hozott, s mivel az EKSZ 175. cikkében meghatározott hatáskör oszthatatlan, a kerethatározatot megsemmisítette és kimondta, hogy a büntetőjog nem tartozik a harmadik pillér kizárólagos hatókörébe, az a közösségi célkitűzések megvalósítására alkalmas egyik eszköz. Az EKSZ 10. cikkéhez kötődő ítélkezési gyakorlat ugyanis egyértelmű ebben a kérdésben, a cikkben megfogalmazott közösségi hűség elve nem korlátozható a büntetőjogon kívüli intézkedésekre, a tagállamnak saját büntetőjogi rendszerét is a közösségi célok érdekében alakítania kell. Ezen túlmenően pedig a korábbi EUSZ 47. cikke elsőbbséget biztosított a közösségi jognak a pilléres joggal szemben, s kizárta, hogy közösségi kompetenciákban a második vagy harmadik pillér szerint hozzanak intézkedéseket. Azaz, ha le lehet vezetni bármely közösségi normából a jogalapot, akkor a kerethatározat kibocsátásának – ugyanabban a kérdéskörben – nincs helye.

Ezzel a döntéssel a Bíróság letette a szupranacionális ius puniendi alapkövét, amit majd a jelenleg hatályos alapszerződési struktúra már jogalapként fogalmaz meg.

FELADATOK

2.1. BEL- ÉS IGAZSÁGÜGY FEJLŐDÉSE: A MÉRFÖLDKÖVEK

1. Töltse ki a hiányzó adatokat! Dátum (elfogadás / hatálybalépés); a mérföldkő neve (pl. bírósági ítélet megnevezése, jogszabály neve, egyéb); a fejlődési mérföldkő tartalma, illetve az, hogy miért releváns a bel- és igazságügy fejlődése szempontjából; egyéb észrevétel.

2. Kategorizálja a mérföldő eseményeket az alábbi szempontok szerint! Írja be a csoport kódját a leírást követő négyzetbe ☐!

- A) EK/EU érdekek szupranacionális védelme büntetőjogi eszközökkel
- B) Büntetőjogi (bel- és igazságügyi) kompetenciák kiterjesztése transznacionális / szupranacionális keretrendszerben; érintett területek növekedése
- C) Szupranacionális büntetőjogi kompetencia kialakulása, ius puniendi
- D) EU jog és nemzeti büntetőjogi közötti jogi kapcsolatrendszer kialakulása
- E) Döntéshozók közötti interakciók bel- és igazságügyekben

1976 ☐ Trevi Csoport létrejötté ☐ _____

1985. június 14. ☐ _____ ☐ A közös (belső) határokon történő személyellenőrzés lépcsőzetes leépítéséről. _____ ☐
_____ ☐ Bizottság v Hellén Köztársaság 68/88 ügy ☐ _____

_____ ☐ Mérföldkő ítélet ☐

1990. június 19. / 1995. március 26. ☐ _____ ☐ _____

_____ ☐ Az akkori közösségi jogi keretrendszeren kívüli nemzetközi jogi egyezmény, egyértelmű EK célokkal. ☐

_____ || Maastrichti Szerződés || _____

_____ || Egyhangú döntéshozatal (vétójog); az EK szupranacionális intézményeinek nincs hatáskörük. ☐

_____ || Europol létrejötte || _____

_____ ☐

_____ || A tagállamok közti együttműködés erősítése és a büntetőjogi fogalmak egységesítése. A Közösség pénzügyi érdekeit sértő csalás fogalmának meghatározása. A tagállamok kötelesek a közösségi csalást bűncselekménnyé nyilvánítani és hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciókkal büntetni. ☐

_____ || A schengeni joganyag beillesztése a pillérekbe; új jogi eszközök a harmadik pillérben; az EU intézményeinek önálló kompetenciái (Bizottság, Bíróság, Parlament), bevándorlás és menekültügy első pilléressé válik; büntetőjogi rendelkezések harmonizációja ☐

_____ || _____ || _____

_____ || Az első kerethatározat büntetőjogi tartalommal ☐

_____ || _____ || _____

_____ || Az Európai Ügyészi Hivatal EUSZ-ben történő rögzítése megvalósul. ☐

2003. február 11. || _____ || _____ || Az első ügy, amelyben a Bíróság az új hatáskörét tudja gyakorolni harmadik pilléres tárgykörben. Mérföldkő ítélet. ☐

2005. június 16. || Pupino ügy C- 105/03 || _____

_____ ☐

2005. szeptember 13. || _____ || _____

_____ || Ez az ítélet később alapja lesz az alapszerződés módosításának. Mérföldkő ítélet. ☐

_____ || Prümi Szerződés || _____ ||

Uniós jogi keretrendszeren kívüli nemzetközi jogi szerződés, egyértelmű EU-s célokkal. ☐

_____ || _____ || A kiadatás megszűnése a tagállamok között. ||

Az első jogi eszköz, ami a kölcsönös elismerés elvét alkalmazza a büntetőügyekkel kapcsolatosan. ☐

2007. december 13. / 2009. december 1. || Lisszaboni Szerződés || _____
_____ || Bel- és igazságügy 'normál' EU-s politikává válik. ☐

_____ || European Union Agency for Law Enforcement Cooperation || _____
_____ ☐

2017. július 17. || _____ || _____
_____ A pénzügyi érdekek védelméről szóló egyezményt
váltja fel. ☐

2017. október 12. || _____ || Az Európai Ügyészi Hivatal létrehozásáról szóló
megerősített együttműködés felállítása || _____ ☐

2.2 SZBJT TÖRTÉNETE

Hasonlítsa össze az eredeti harmadik pillér szövegét (Maastricht után), a harmadik pillér új változatát az Amszterdami szerződés módosításait követően az EUSZ-ben, és mindezeket az EUMSZ szerinti önálló, megosztott hatáskörben levő politikával!

	EUSZ VI. CÍM K-K.9 cikk	EUSZ VI. CÍM 29-42.cikk	EUMSZ V. CÍM 67-89. cikk - HATÁLYOS
Tárgykörök			
Döntéshozatal			

2.3. JOGI ESZKÖZÖK

Azonosítsa be a jogi eszközöket (jogforrásokat) az alapszerződések három időállapotában és hasonlítsa össze azokat jogi jellemzőiket tekintve a megadott szempontok szerint!

	EUSZ VI. CÍM K-K.9 cikk	EUSZ VI. CÍM 29-42.cikk	EUMSZ V. CÍM 67-89. cikk - HATÁLYOS
Jogforrások			
Mikor volt hatályban?			HATÁLYOS

Azonosítsa be a jogi eszközöket!

- A. irányelv
- B. rendelet
- C. kerethatározat
- D. közös fellépés
- E. egyezmény

jogi eszköz neve:	A	B	C	D	E	F
címzettje						
célja						
jogalkotási folyamat (többségi v. egyhangú)						
kötelező erő						
elsőbbség						
közvetlen hatály						
közvetett hatály						
megsértése esetén						

2.4. AZ UNIÓS POLITIKA TÉMÁI

Osztályozza az alábbi témaköröket aszerint, hogy a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térségben mely tematikus egységhez tartoznak! Egy témakört több egységhez is hozzá lehet rendelni.

1. egyetemi diplomák kölcsönös elismerése 2. közös bevándorlási politika 3. anyanyelv használata a másik tagállami bírósági eljárásban 4. ugyanazon cselekményért való többszöri megbüntetés tilalma (magyar állampolgár megöl egy német állampolgárt Spanyolországban)
5. az egyének bármely tagállamban éppolyan könnyen tudnak bírósághoz fordulni, mint a saját országukban 6. diszkrimináció elleni küzdelem
7. bűncselekmények közös nyomozása (közös nyomozócsoport) 8. gyors "kiadatási" eljárás tagállamok között (átadás) 9. vízum nélküli szabad mozgás és utazás 10. termékek csempészetének fogalmi kizártsága tagállamok között
11. nincs személyellenőrzés a belső határokon 12. közös emberi jogi keretrendszer (az Unió Alapjogi Kartája) 13. sértettek védelmének közös standardjai
14. többnyelvű nyomtatványokra irányadó standardok kialakítása, amelyeket a határon átnyúló bírósági ügyekben használnak (pl. európai elfogatóparancs) 15. külföldön tanulás 16. közös harc a nemzetközi bűncselekményekkel szemben 17. másik tagállamban dolgozni
18. uniós állampolgárság 19. a rendőri erők közös bevetése 20. környezetszennyezés elelni küzdelem 21. emberkereskedelem elleni harc
22. jogállamiság és demokrácia

23. szervezett bűnözés elleni küzdelem
24. bűnmegelőzés
25. közös menekültügy
26. kábítószer-kereskedelem elleni küzdelem
27. ártatlanság védelme (EU szintű)
28. a tagállamok jogrendszerei közötti konvergencia és kompatibilitás elősegítése
29. korrupció elleni küzdelem
30. terrorizmus elleni harc
31. polgári ügyekben történő igazságügyi együttműködés
32. hatóságok közötti adatcsere (pl. ujjnyomatok cseréje)
33. szexuális kizsákmányolás elleni küzdelem
34. határvédelmi szervek feletti közös felügyelet
35. irreguláris bevándorlók fair allokációs rendszere
36. vámok eltörlése a tagállamok között
37. az EU pénzügyi érdekeinek védelme
38. hozzáférés az igazságszolgáltatáshoz
39. átáron átnyúló forró nyomon üldözés
40. más tagállami bírósági ítélet elismerése

Szabadság	Biztonság	Jog érvényesülése
9. vízum nélküli mozgás és utazás		

Négy alapszabadság	
külföldi tanulás	
További európai értékek (EU)	

2.5 AZ EU HATÁSKÖREI

Viviane Reding: The Future of European Criminal Justice under the Lisbon Treaty

Speech at the European Law Academy, Trier, 12 March 2010

Ladies and Gentlemen, and distinguished jurists from all around Europe,

Earlier this week, the European Commission took the first step to improving mutual trust between judicial authorities by establishing EU-wide standards for procedural rights. On 9 March, the Commission proposed a Directive that protects citizens' fair trial rights by obliging Member States to provide interpretation and translation to suspects. The Commission plans a series of measures to improve procedural rights in criminal cases. Let me tell you why we have done this. And what we are going to do next in the field of criminal justice.

We need to create a real single area of justice in the EU. Citizens should be confident that their rights will be protected no matter where they are in the 27 Member States – either a French, Swedish, Portuguese or Romanian court. There should be no differences in protection when citizens work, travel or live outside their home countries.

In recent years, progress in justice in Europe has been rather limited, and the focus has been more on security issues.

Of course, there is no freedom without security, and there is no security without justice. With the Lisbon Treaty now in force, we can finally rebalance our actions.

Four weeks ago a new mandate of the European Commission started. The President of the European Commission José Manuel Barroso started this new mandate by creating a new portfolio in the Commission that is explicitly dedicated to Justice, Fundamental Rights and Citizenship.

This is a strong sign of the new Commission's determination to create a strong Europe of justice for our citizens. I am honoured and excited that President Barroso has asked me to take on this new responsibility.

As EU Justice Commissioner, my role is to ensure that the Charter of Fundamental Rights – which is now part of our Treaties – is fully respected and an integral part of all of our policies. Citizens should now enjoy the results of this new emphasis on justice and rights.

In the past and until now, the EU has tried to build the European criminal justice area with one hand tied behind its back. The EU was trying to build common rules with the "third pillar," an area where Parliaments and courts had little say, and where the unanimity rule by EU governments very often led to a lowest-common-denominator approach. As a result, we ended up with a house with only three walls.

In the past, we focused our energy on cross-border prosecution. But Lady Justice does not just hold a sword; she also holds scales. Now we are moving forward with policies that balance our cross-border responses to crime with rules that build trust between national justice systems. After all, we are not just building a penal area, but an area of justice for all.

That is why, with the start of the new mandate of the European Commission – the first Commission operating under the Lisbon Treaty and under the Charter of Fundamental Rights – we have begun a new journey in European integration: Our objective is to develop a common European judicial area where national law enforcers and judiciaries can trust and rely on each other. To develop a common area where judicial decisions taken in one jurisdiction can be effectively enforced in other jurisdictions as easily as they are nationally.

Our starting point is the respect for our cornerstone principle: the mutual recognition between EU Member States of each other's judicial decisions. What does this mean in practice? Mutual trust means that judiciaries can trust each other's standards of fairness and justice. It also means that citizens can have confidence in the fairness of proceedings and a sound protection of their rights when they are in a court in another country.

As we move forward, we can no longer assume that this mutual trust already exists, or that it comes naturally. Mutual trust can not be made by decree. Mutual trust can only be earned and it requires very hard work:

- ▶ hard work setting common minimum standards so that a suspect understands a police interrogation in a foreign country and his other fair trial rights are fully respected;
- ▶ hard work so that no country's prisons are below par;
- ▶ and hard work so that victims of crime are taken care of properly regardless of where they are in the EU.

Making sure the rights of victims, suspects and prisoners are protected in the EU, even if they cross borders, means real citizenship and the right to a fair trial no matter where you are in the Union. In short, it means justice across borders.

Why we need justice across borders: The fight against cross-border crime

Nowadays more and more people travel, work, study and live abroad. Criminals are also keeping pace. Crime has become more sophisticated and more international. Our objective is simple: to make sure that justice is always served; and that those who are sought by the law are brought to the right jurisdiction.

However, turning that idea into practice is more complicated: we need cross-border solutions so that people can be brought to justice from anywhere in the EU. But we need cross-border solutions to make sure justice is brought to people. The problems of ensuring justice across a Union of 27 countries with 27 national justice systems – or even 28 systems, if you think about Scotland – long historical traditions and different methods cannot be solved any other way.

However, national and local authorities, from police officers to judges and other legal professions, will never be able to get the most out of national legal systems if they do not trust their colleagues on the other side of the border.

Those who only want to rely on the old system point to the tools such as the Council of Europe Conventions and the often archaic traditional mutual legal assistance systems that we already have. I say that this is not enough. We must improve these tools.

Without minimum common standards to ensure fair proceedings, set out in EU law that is enforced, EU measures to fight crime – such as the European Arrest Warrant – will not be fully applied. Because judicial authorities will always be reluctant to send someone to face trial in another country without knowing that some minimum procedural safeguards will be respected.

I therefore intend to propose changes to the European Evidence Warrant to make it work better. It was created four years ago to remove barriers to evidence found by one judicial authority being used in another's criminal investigation. The most hardened critic of EU cooperation could not fault the goal. But any practitioner on the ground will tell us that problems still dog the transfer of evidence to other jurisdictions.

Today, there has been detailed discussion here in Trier about Eurojust. As EU Justice Commissioner, I have great hope for the future of Eurojust. I want Eurojust to become a central player in the European judicial area. To do this Eurojust needs to be properly equipped. Its rules went through a first change last year. Its national members have now some reinforced powers. We have to work hard to get these new rules in place by June next year. The Commission will help to make sure it happens properly. The important thing is making sure that criminal investigators can do their job properly.

We will consider further new rules giving Eurojust new powers to directly initiate investigations as well as new rules to regulate its internal structure. This future proposal will also charge the European Parliament and national parliaments with the evaluation of Eurojust's activities.

These steps will lay the foundation for the creation of the European Public Prosecutor Office, as foreseen in the Lisbon Treaty. We will lay the groundwork carefully but solidly, building it upon strong mutual trust and fully involving all potential stakeholders. I firmly intend to make a proposal for establishing the European Public Prosecutor in the course of my mandate.

Let me address a further important issue: Prisons. The conditions of our national justice systems are already strained under the burden of problems like prison overcrowding, especially in pre-trial detention centres. 14 Member States have a prison occupancy rate of more than 100 %, and in four Member States this figure exceeds 120%.

This is no small problem. And it is part of a bigger one. You know what the Charter and the European Convention on Human Rights say here. If people are detained in conditions bad enough to be considered degrading punishment, what judicial authority would authorise the transfer of a detainee to a place where he or she would face a substantial risk of being ill-treated? What does this mean for EU rules on prisoner transfers, due to be implemented by the end of 2011? These are supposed to allow Member States to repatriate foreign detainees even without their consent.

For me it is therefore of crucial importance to improve prison conditions in Europe. Spreading alternatives to imprisonment and better prison management is one step that we can take in the near future. Of course prison conditions are first of all the responsibility of our 27 Member States, however, I will put pressure on all of them to live up to their responsibilities and I will publish a policy paper on prison conditions in Europe within the next 18 months.

Judicial cooperation cannot work when there is a risk that standards of human rights protection, such as poor detention or prison conditions, have slipped below the level that is now clearly set out by the Charter. In future, we should all be aware that there is no excuse or justification for failing to respect human rights in criminal proceedings. The rules do not allow it, the Courts in Luxembourg and Strasbourg would not uphold it, and our citizens would not accept it.

Who we need justice for: helping the victims of crime

As we work to ensure the rights of the suspected and the accused are fully enforced, we must equally look to the needs of those who fall victims of crime.

Across the EU we share the same fundamental values – the right to liberty, to security, to be free from harm. We all aim to ensure that any person, wherever they may fall a victim to a crime, is treated in a dignified, respectful and fair way. We must not forget that the right to a fair trial applies as much to the victim as to the defendant.

Since 2001, the EU started developing minimum rights for victims and improved access to compensation. We have recognised the needs of specific groups of victims, the needs of the most vulnerable subjects, such as children, women suffering gender-based violence, terrorist victims and those who have been trafficked.

In this context, I asked my Justice department to carry out a thorough examination of the problems faced by victims including the effectiveness of existing legislation and the implementation of that legislation.

In early 2011, I will propose solutions, including new legislation, the primary goal of which will be to translate the law into reality for the millions of citizens who, every year, fall victim of crime.

How we will build a Europe of Justice: strong procedural rights

We will only have mutual trust in Europe, once each and every Member State has earned that trust, by showing its neighbours it has a criminal justice system that guarantees fair trials.

At the start of this week we took the first steps on this journey when the European Commission made a proposal for improving suspects' minimum rights during procedures such as investigation and trial. The European Commission believes that there should be high EU standards obliging all 27 Member States to ensure effective right to interpretation and translation in criminal proceedings.

You cannot have a fair trial if the accused does not understand the language of the proceedings. EU citizens should never feel that their rights are weakened because they left home. Nonetheless, this is what can happen when people are sent abroad to stand trial.

The question now is whether the public concern aroused by such cases will make it harder for judicial authorities to execute arrest warrants requests in future. We will have to rebuild citizens' trust in European justice. The role of law-makers – my role – could not be clearer: improve citizens' faith that their rights are protected across Europe, and make sure judicial authorities can also be sure of that.

Recently a self-employed carpenter, who was accused of smuggling drugs when he came back to his country after holidays elsewhere in Europe, found himself in a difficult situation. One of the many miscarriages of justice concerning this case was that he was only allowed to speak five minutes with a lawyer who did not speak his language. Nor was he able to refute any statements made against him. Why? They were not translated into a language he could speak.

The Charter and the Convention are, once again, very clear on what should happen in these cases: all persons deprived of their liberty by a public authority shall be treated with respect for their human rights.

His case may well find its way to the Human Rights Court in Strasbourg, where it would join around one hundred thousand cases waiting to be heard. Of these, about one quarter are related to the right to a fair trial.

In the future, I foresee better EU rules protecting the right to a fair trial that can consequently have an impact on the back-log of cases in Strasbourg.

Of these about 25000 cases are related to the right of fair trial. This is why this week I took the first step towards a full set of procedural rights in criminal proceedings. Over the next four years I hope that we will give citizens rights that will accompany them throughout the EU:

- ▶ The next step will be presented in the summer this year, and consists of the right to information about rights;
- ▶ This will be followed by a proposal on ensuring legal advice in 2011;
- ▶ After that, we will look at the right to communicate with family members, consulates or employers;
- ▶ The last step will be the protection of vulnerable suspects.

When we take this last step it will be 2013, and we will be moving into a better future for criminal justice. I do not exclude that we will by then have identified further necessary improvements for procedural rights, and we will then work further to complete the existing set of rights.

These procedural standards, even if they may not be popular in some quarters at first, will not just guarantee some vital human rights; they are also a crucial building block of the mutual trust upon which the new house of European criminal justice will be constructed. And this time it will have four walls.

How we will build justice in Europe: a coherent approach to criminal sanctions

I think we in Europe should be ambitious when we plan for the future. It is a very European trait. But so is caution! And we will exercise the caution that is needed when it comes to the substance of criminal law. Criminal law is an area where decisions need to be made about what is a crime, and how we punish it. These are decisions which go to the heart of national sovereignty. These are decisions where Parliaments rightly want to be involved. Criminal law is a young area of European law, and now it is certainly not the time to rush into EU criminal law legislation and to make one criminal law proposal per month. We need to give some time for identifying the right methods and the right approach to how and when to make use of the new legal bases available under the Lisbon Treaty, in a close dialogue with the European Parliament and with national Parliaments. And we need to choose the right areas where cross-border crime is really in need of a strong European response. For the moment, I see human trafficking as such an area, and I intend to work together with my colleague, Home Affairs Commissioner Cecilia Malmström who has announced initiatives in this area during her hearing in the European Parliament.

We always need to take into account that substantive criminal law is an area where our diversity is vast – for cultural, historical and societal reasons. The penalties that exist for some crimes, and the acts which are penalised as crimes, vary greatly across our 27 countries. For the future, we will therefore have to develop, step by step, a system of reliable definitions and proportionate sanctions within which there is coherence and certainty about how different criminal justice systems can work together.

I am strongly convinced that Europe needs a balanced and coherent concept of criminal policy based on a number of fundamental principles. These principles should be recognised as a basis for every single legal instrument which deals with or which could influence criminal law, as they represent a fundamental element of any criminal law system based on the rule of law.

Most important is the "nulla poena" principle: No crime can be committed, nor punishment imposed, without a pre-existing, clearly defined criminal law. This means that we should ensure that an individual shall be able to predict actions that would make him criminally liable. This common sense rule implies not only that provisions must define offences in an unambiguous way, but also that they must not apply retroactively.

Also of key importance are the principles of proportionality and subsidiarity in criminal legislation. It should be clear that the EU legislator may take action only on the condition that the goal pursued cannot be reached more effectively by measures taken at national level and due to its nature or scope can be better achieved at European level. After all, it is the responsibility of the European legislative bodies to justify their use of criminal sanctions as the last resort of social control.

And if you look at the EU Framework Decisions drafted by Member States in the last years, you often find a lack of horizontal coherence. Sometimes they establish the same sentence for conduct that is not equally detrimental to society. For example trafficking in human beings requires a minimum-maximum penalty of eight years if a victim's life was deliberately endangered. The same penalty is set for fraudulent making or altering of the single currency.

As a result, we now have a patchwork of not-well defined laws which are not fully implemented as they risk interfering with the national penalty systems. In the future, we should strive to avoid such incoherence in EU legislation.

There is a strong guarantee for better regulation in the Lisbon Treaty. As of now the Commission will propose criminal law legislation that goes then into co-decision between the European Parliament and the Council. Under the Lisbon Treaty national Parliaments have also a right to be particularly closely involved in criminal law making. Having been a national parliamentary myself for 10 years I strongly welcome this innovation of the new treaty.

This summer, the European Commission will start out the process by publishing a policy document to begin a debate on the principles we should use to create consistency in the field of European criminal justice aiming at more consistent definitions and sanctions.

Let me state this very clearly: Criminal law legislation in the EU cannot and must not be about making all systems the same. Au contraire, it is precisely because there will always be diverse national systems in this field, that we must not take for granted that decisions are always taken with the same degree of fairness, independence and protection of rights throughout the EU, though, it is our duty to strive to guarantee inner coherence to criminal law systems.

Instead, it is about using them consistently; so that criminals cannot take advantage of free movement to go to another EU country for lenient sentencing; so that victims can go anywhere and expect the same level of protection.

I am sure that practitioners everywhere, and experts like you, have at times longed for more precision in the criteria we use to define crimes. But for you I am sure it is an exciting challenge, for the citizen who does not know – it is a potential nightmare.

How we will learn about Justice: the tools

We will only have more consistency and trust if legal professionals can learn and understand about other jurisdictions. European judicial training is obviously an important tool to develop mutual understanding and mutual trust.

European Justice will experience rapid growth in the number of legal instruments and initiatives at our disposal. Training measures must keep track of all these new legal cooperation instruments. EU governments have agreed that the Commission should see to it that half of the judges, prosecutors and judicial staff involved in judicial cooperation participate in one way or another in a European judicial training.

I will prepare a plan of action for judicial training. This is one of my priorities for the coming months. I will work with Member States and the European Parliament as well as with representatives of all legal professions to propose actions which are both realistic and ambitious.

In doing so I hope that I can count on your support and ideas to instil a European spirit in the training and exchanges of all legal professionals.

Some of you will probably have heard about the Erasmus student exchange programme, if you did not do it yourself. Why shouldn't we have an "Erasmus" –style exchange programme open to all new legal professionals? This does not need to be limited to judges and prosecutors. It could also include court staff, lawyers and bailiffs.

It will be a challenge, as we cannot transform courts and lawyers' offices into universities. That is why organisations like the European Law Academy here in Trier or national training academies and other networks will be instrumental in ensuring we have the tools to build a European system where different judiciaries understand each other so that they can trust each other, and thus work together. Maybe we will even find it necessary to set up a European Law Institute, a place where legal professionals, civil and criminal lawyers, can discuss these problems and find common solutions.

Conclusion

I have set out an ambitious programme for criminal justice today. I already hear critics who say that we should not be too ambitious. I believe that they are wrong. It is high time for ambition in the field of criminal justice.

If we judged the state of European criminal justice today by the way criminal suspects in the EU are often treated: what would we say? More importantly, what would those citizens who have suffered because of the gaps that occur when they face criminal proceedings say? What would the British men who found themselves in a high security prison abroad before their trial say? What would the 48-year old carpenter accused of drug-smuggling in a language he did not understand say?

The answer is in the Charter of Fundamental Rights of the European Union.

The answer is that we need ambition and a high level of fundamental rights protections in criminal proceedings.

Any other answer would be wrong. Ladies and Gentlemen I thank you for your attention.

Olvassa el Viviane Reding beszédét! Állapítsa meg, hogy a (volt) EU-biztos mondanivalójának elemeit mely alapszerződési rendelkezésekre alapította és mi ennek az indoka!

Hely	Hivatkozás / említés	jogalap az EUMSZ-ben (esetleg az EUSZ-ben?)	Indokolás
2. oldal	Earlier this week, the European Commission took the first step to improving mutual trust between judicial authorities by establishing EU-wide standards for procedural rights.	EUMSZ 67. cikk (3) bek. utolsó mondat; 82. cikk (2) b) pont	a magas fokú biztonság az egyént is megilleti a hatósággal szemben; a személyek jogai
2. oldal	improving mutual trust between judicial authorities	EUMSZ 67. cikk (3) bek, („lölcsönös elismerés”); EUMSZ 82. cikk (1) bek.	kifejezetten említésre kerül a kölcsönös elismerés elve
			(etc.)

2.6. POLITIKAI SZÖVEG ELEMZÉSE

Válaszolja meg az alábbi kérdéseket Viviane Reding (VR) 2010-es beszéde alapján!

1. Mi az a kölcsönös elismerés? Milyen összefüggésben ejt róla szót VR?

2. Mit jelent a kölcsönös bizalom?

3. Mi az összefüggés a kölcsönös elismerés és a kölcsönös bizalom között?

4. Melyek lehetnek az eljárási jogok büntetőeljárásban?

5. Mit jelent a „real single area of justice”?

6. Ki az a „Lady Justice”? Miért említi VR?

7. Mi az a három terület, amelyen VR a kölcsönös bizalmat kiemelten fontosnak tartja?

8. Miért van szükség a közös erőfeszítésekre a bűnözés ellen?

9. Mi az európai elfogatóparancs?

10. Mi az európai bizonyításfelvételi parancs?

11. Mi lett a sorsa az európai bizonyításfelvételi parancsoknak?

12. Mi az Eurojust? Ki a magyar nemzeti tag?

13. Sikerült-e VR-nek az Európai Ügyészséggel kapcsolatos terve?

14. Mit jelent a börtön telítettségi mutatója?

15. Mennyi ez Magyarországon? Benne van-e Magyarország az említett 4 vagy 14 tagállamban?

16. Sikerült-e VR a börtönökkel kapcsolatos vállalása?

17. Hogyan erősítette az EU az áldozatok jogait 2001 óta?

18. Sikerült-e VR által említett, a gyanúsított jogokról szóló tervezetből jogszabályt alkotni?

19. Milyen gyanúsított jogokról van szó?

20. Mi a témakörért felelős uniós biztos feladata VR szerint?

21. Mi VR álláspontja az „európai büntetőjoggal” kapcsolatosan?

22. Milyen területnek tekinti VR az emberkereskedelmet és miért emeli ki?

23. Mit jelent a „nulla poena” elv?

24. Mit jelent az arányosság és a szubszidiaritás elve?

25. Milyen összefüggésben említi VR a horizontális koherencia hiányát?

26. Hogyan definiálná a jogi patchwork kifejezést/jelenséget?

27. A Lisszaboni Szerződés mely innovatív megoldását tekinti nagyon üdvözlendőnek VR? Miért?

28. Hogyan értelmezik VR kijelentését – mi lenne rémálom az európai polgárnak?

29. Milyen összefüggésben említi VR az Erasmus-programot?

30. Mi az Ön véleménye, milyen célt szolgálhatna a VR által említett program? Milyen előnyökkel járna?

ÖNELLENŐRZŐ KÉRDÉSEK

1. Mit jelent az, hogy a SZBJT az EU megosztott hatáskörébe tartozik?
2. Mi a harmadik pillér? (történetileg, jogilag, jellemzőit tekintve)
3. Mi volt a harmadik pillér legnagyobb előnye? Mi volt a harmadik pillér legnagyobb hátránya?
4. Van-e tagállami vétó a SZBJT jogalkotási eljárásban?
5. Mi jellemzi a jogalkotási eljárás fejlődését abból a szempontból, hogy az egyet nem értő tagállam miként tudja érdekeit érvényesíteni?
6. Mi a megerősített együttműködés és mi a jellemzői?
7. Mi jellemzi az Európai Bíróság hatáskörének fejlődését a harmadik pilléres témák vonatkozásában?
8. Hogyan változott a harmadik pillér a Maastrichti Szerződés óta (a Lisszaboni Szerződésig)?
9. Melyek voltak az Amszterdami Szerződés legfontosabb újításai általában véve? Melyek voltak az Amszterdami Szerződés legfontosabb újításai a bel- és igazságügy témaköreit tekintve?
10. Jellemezze a Schengeni Egyezményeket? (cél, jogi keretrendszer, történet) Mi a schengeni térség ma jogilag?

AZ EURÓPAI KRIMINÁLPOLITIKA

Egy görög cég jugoszláviai származású, de görög eredet-megjelöléssel ellátott kukoricát importált Belgiumba, amely ügylet során a hamis eredet-megjelölést megvesztegetett görög hivatalnokok segítségével szerezte. A hamis eredet-megjelöléssel megsértette a mezőgazdasági termékek forgalmára vonatkozó közösségi előírásokat: a tagállami származás-megjelölés ugyanis jelentős vámfizetési kötelezettség alól mentesítette az importőr céget. A Bizottság álláspontja szerint a görög államnak a közösségi jog alapján kötelessége lett volna a Közösséget megillető bevételek befolyását biztosítani és megakadályozni, hogy bárki is a fentihez hasonló cselekményt elkövessen. Miután fény derült a csalásra, a Bizottság különböző intézkedések megtételére hívta fel Görögországot, például az elkövetők felelősségre vonására vonatkozóan. Ezek elmulasztását követően a Bizottság keresetet nyújtott be az Európai Bíróságnál, mivel álláspontja szerint Görögország megszegte a 10. cikkből (volt 5. cikk) fakadó kötelezettségeit.

Tudnivaló: A Bizottság keresetének benyújtásakor az EK-Szerződés 10. cikke tartalmazta az ún. a közösségi hűség elvét vagy más néven a lojalitási alapelvet. Ennek értelmében a tagállamok az EK-Szerződésből, illetve a Közösség intézményeinek intézkedéseiből eredő kötelezettségek teljesítésének biztosítása érdekében megteszik a megfelelő általános vagy különös intézkedéseket. A tagállamok elősegítik a Közösség feladatainak teljesítését. A tagállamok tartózkodnak minden olyan intézkedéstől, amely veszélyeztetheti e szerződés célkitűzéseinek megvalósítását

68/88 Bizottság v Görögország (1989. szeptember 21.)

INDÍTÓ JOGESET MEGOLDÁSA

A jogeset mérföldkő jelentőségű, lényegében három fő tézist fogalmazott meg a Bíróság.

A közösségi jog előírja, hogy a tagállamok megválaszthatják a szankciókat [ti. a közösségi jogsértések szankcionálására], azonban arra ügyelniük kell, hogy a közösségi jogot sértő cselekményeket hasonló anyagi és eljárásjogi szabályok mellett üldözzék, mint a nemzeti jogot sértő, típus és súly szerint hasonló cselekményeket. Ezen túlmenően a közösségi jogsértésekkel szemben a nemzeti hatóságoknak ugyanolyan gondossággal kell eljárniuk, mint a megfelelő nemzeti jog alkalmazása során. Ez az asszimiláció alapelve (1.). Ekként a közösségi hűség megsértésének tekintendő, hogy nem indítottak megfelelő büntetőeljárásokat a cselekmények miatti felelősség megállapítására (2.), az adott tagállami büntetőjogi fellépésnek a hazaiakéhoz hasonló védelemben kell részesíteni a közösségi jogtárgyakat is, emiatt a görög állam megsértette a közösségi hűség elvét. Az alapelv egyébként olyan esetekben kiegészítésre szorul, amikor a nemzeti jog nem véd összehasonlítható jogtárgyat, esetleg az elkövetési magatartások köre szűkebb, illetve, ha ugyan van megfelelő jogtárgy a nemzeti jogban is, de annak védelme nem éri el a Közösség által megkövetelt szintet. Erre lesz alkalmas a szankciók tartalmi ismérveinek, a hármas minimum-követelmény rögzítése (3.).

A Bíróság azt is kimondta, hogy a közösségi jog megsértése előírt tagállami szankciónak „mindenképpen hatékornak, arányosnak és visszatartó erejűnek kell lennie.” Az Európai Bíróság ezzel az ún. hármas minimum-követelmény szükségességét fekteti le, amelyet azóta is következetesen érvényesít, s amelyek már egyes közösségi jogszabályok szintjén is megjelentek.

FELADATOK

3.1. AZ EURÓPAI KRIMINÁLPOLITIKA KIÁLTVÁNYA (2011)

Preambulum

Mi, tíz európai országból származó büntetőjogtudósok csoportja ezúton mutatjuk be a közvéleménynek az európai kriminálpolitika kiáltványát.

Az európai felvilágosodás hagyományának szellemében tesszük ezt

- annak tudatában, hogy Európában a civilizáció fejlődésének és az egységesülés folyamatának az európai felvilágosodás eszméje volt az alapja és a mozgatórugója, ezért az eszme megőrzése és fejlesztése kell, hogy vezesse Európát a jövőben is;
- azzal a meggyőződéssel, hogy a büntetőjogi szabályozáshoz a demokratikus legitimáció és a joguralmának legmagasabb fokára van szükség, s hogy tartós biztonságot a kriminálpolitika terén is – és különösen ott – csak az alapvető szabadságból fakadó jogelvek érvényesítése biztosít.

A készítés, ami miatt e hagyományra a Kiáltvány aláírói ezúton is nyomatékkal felhívják a figyelmet, az európai integráció folyamatából ered, melyben a büntetőjog és a büntető eljárásjog egyre gyakrabban került az európai jogalkotás fókuszába. A büntetőjogi jogközelítés forrásai már ma is jelentős mértékben befolyásolják a tagállamok büntetőjogi jogalkotását, s a Lisszaboni Szerződés hatálybalépésével ez a tendencia tovább erősödik. Az európai intézmények tehát jelentős mértékben kriminálpolitikai tevékenységet folytatnak, anélkül azonban, hogy e tevékenység önálló európai szakpolitika lenne, így hiányzik az önmagában koherens kriminálpolitikai elképzelés.

Alulírottak ezen oknál fogva osztóznak abban a meggyőződésben, hogy a kiegyensúlyozott európai kriminálpolitika azt feltételezné, hogy az európai jogalkotó minden, a büntetőjoggal kapcsolatos jogi aktus elfogadásakor figyelembe vegye az anyagi büntetőjog alább bemutatott alapelveit és a „good governance” kritériumának megfelelően igazolja lépéseit. Az európai büntetőjogi tradíciók ezen általánosítható alapelvei ugyanakkor nem tekinthetők idegentestnek az Európai Unió jogrendszerében, mert azok kivétel nélkül levezethetők az Unió normatív alapjaiból.

A kriminálpolitika alapelvei

1. A büntetőjog védelmi kötelezettsége

Az európai jogalkotó büntetőjogi hatáskörét akkor gyakorolhatja, ha ezzel olyan alapvető érdekek kerülnek védelem alá, melyek:

- a. az Unió elsődleges jogából származnak,
- b. nem ellentétesek a tagállamok alkotmányos hagyományaival és az Európai Unió Alapjogi Kartájával, valamint
- c. amelyek sérelme társadalmilag különösen ártalmas.

Az európai jogban ezt a követelményt az arányosság elvéből származtatják. Egy büntetőjogi norma csak akkor követ legitím célt és csak akkor arányos, ha ilyen különösen fontos érdek védelmezésére született. Az európai jogalkotónak mindig részletesen indokolnia kell (a „good governance” követelményével összhangban) az érdekek körét és azt, hogy a kriminalizálni kívánt magatartás ezeket nem csekély mértékben csorbítja. Az uniós szakpolitikák végrehajtásának biztosítása ugyanis önmagában nem igazolhatja a büntetőjog igénybevételét.

2. Az ultima ratio elve

Az Európai Unió az egyént helyezi a középpontba, ezért csak akkor követelheti meg a tagállamoktól bizonyos magatartások kriminalizációját, ha egyéb, enyhébb eszközök nem állnak rendelkezésre a fent említett érdekek védelmére.

Mivel a büntetőjogi szankciók társadalmilag negatív, megbélyegző értékítéletet fejeznek ki, és az egyén – Európai Unió Alapjogi Kartájában is rögzített – jogaiba jelentős mértékben beavatkoznak, az európai jog arányossági elvének értelmében normatív aktus csak az említett előfeltétel mellett válhat „szükségessé”. A büntetőjog túlzott alkalmazása erejének és hatékonyságának elvesztéséhez vezet.

A büntetőjog mint a társadalmi kontroll végső eszköze igénybevételének igazolására a „good governance” követelménye is kötelezi az Európai Uniót

integráció folyamatából ered, melyben a büntetőjog és a büntető eljárásjog egyre gyakrabban került az európai jogalkotás fókuszába. A büntetőjogi jogközelítés forrásai már ma is jelentős mértékben befolyásolják a tagállamok büntetőjogi jogalkotását, s a Lisszaboni Szerződés hatálybalépésével

3. A bűnösség elve

A tagállamok számára előírt uniós kötelezettségek, amelyekkel bizonyos magatartások büntetőjogi szankcionálást írnak elő, kivétel nélkül feltételezik a büntetendő magatartás személyes szemrehányhatóságát [„a bűnösség elve” (nulla poena sine culpa)].

Ez a követelmény egyfelől a büntetőjog társadalmilag különösen káros magatartásokra történő korlátozásából fakad, másrészt pedig az emberi méltóság teljeskörű garanciáját fokozottan szolgálja, összhangban az Európai Közösségek közigazgatási szankciói terén elismert bűnösségi elvvel és tükrözi az Európai Unió Alapjogi Kartájának 48. cikk (1) bekezdésében foglalt ártatlanság véelmét is. Ennek következtében az európai jogalkotónak minden esetben igazolnia kell, hogy a büntetendőség előírása a bűnösséghez igazodó (és ebben az értelemben arányos) megbüntetés teszi lehetővé.

A bűnösség elve nem adja meg előre a választ arra a kérdésre, hogy vajon a jogi személyek büntetőjogi felelősségre vonhatók-e: ez utóbbiak felelősségét világosan el kell választani a természetes személy egyéni bűnösségétől. Ehhez pedig a tagállami szabályozásokkal összhangban önálló beszámítási szabályokat kell kidolgozni.

4. A törvényesség elve

Egy jogállam büntetőjoga szükségszerűen a törvényesség elvén alapul. Az elv a különböző megjelenési formáiban általánosan elismert európai jogelv, amit az Európai Unióról szóló szerződés 6. cikkének (3) bekezdése és az Emberi Jogok Európai Egyezményének 7. cikke (1) bekezdése is tartalmaz. Kriminálpolitikai keresztmetszetben az alapelvből három alapvető követelmény emelkedik ki, melyeket az európai jogalkotónak követnie kell.

a. Első követelmény: a törvényi meghatározottság elve

A törvényi meghatározottság elve azt követeli meg, hogy az egyén magatartásának büntetendőségét előre láthassa. A büntetőjogi tényállásoknak ezért tisztán és világosan kell meghatározniuk a büntetendő magatartásokat. Ez pedig különösképpen megköveteli a megérthetőség magas fokát; a normatív szövegnek emiatt „önmagában” kell érthetőnek lennie. A büntethetőség objektív (1) és szubjektív (2) feltételeinek, valamint az előírt jogkövetkezményeknek (3) mindenképpen előreláthatóknak kell lenniük.

Bár az Európai Unió büntetőjogi harmonizációs hatásköreinek szubszidiárius gyakorlata szükségszerűen megszabja a belső jogrendbe történő beillesztés korlátait a tagállamok számára, – és ezért az európai jogforrások bizonyos mértékig határozatlanok – a törvényi meghatározottság elvét a közösségi jog általános jogelveként és a jogállami büntetőjog elemi jelentőségű alappilléreként az európai jogforrásoknál is érvényesíteni kell.

Minél korlátozottabb a tagállami mérlegelési játéktér az adott norma beillesztése során, annál erőteljesebben kell magában az európai jogforrásban érvényesíteni a határozottsági követelményeket. Amennyiben az európai normatív aktus a tagállamok büntetőjogi rendelkezéseinek egységesítését („teljes harmonizációját”) irányozza elő, a büntetőjogi tényállás szabályozási szintjéhez hasonlóan kell biztosítani a határozottság követelményét.

Amikor pedig a tagállamokat a büntetőjog alkalmazására kötelező rendelkezés más európai normára hivatkozik, az ilyen európai szabályozásnak a maga egészében kell megfelelnie a határozottsági követelményeknek. Ellenkező esetben nem lenne lehetséges a törvényi meghatározottság követelményének megfelelő nemzeti beillesztő jogszabályokat hozni.

b. Második követelmény: A visszamenőleges hatály tilalma és a „lex mitior” elve

A büntetőjogi törvények nem alkalmazhatók visszamenőlegesen egyetlen állampolgár hátrányára sem. A törvényesség elvének ezen követelménye, amely a büntetendőség előreláthatóságának követelményéből is ered, meghatározza, hogy az európai jogalkotó nem írhat elő olyan büntetőjogi jogközelítést, amelyek a tagállamokat visszamenőleges hatályú büntetőjogi rendelkezések bevezetésére köteleznék.

Az egyetlen kivétel az érintett egyén javára lehetséges. A cselekmény elkövetését követően hatályba lépő, és a tettes számára kedvező hatást tartalmazó büntetőjogi rendelkezések (a cselekmény nem vagy nem olyan súlyosan büntetendő) alkalmazhatók a visszamenőleges hatály tilalmának megsértése nélkül (ún. lex mitior elve). A lex mitior elve – tartalmára figyelemmel – minden tagállami büntetőjogban kimutatható, de a jogforrási rendszerben elfoglalt helye különböző, különösen, ami az alkotmányos rangját illeti. Az Európai Bíróság ítélezési gyakorlatában („Berlusconi” ügy) és az Európai Unió Alapjogi Kartájának 49. cikke (1) bekezdés harmadik mondatával az elv, legalább európai szinten a legkimagaslóbb rangot kapta meg. Az európai jogalkotót köti az elv, ezért nem kötelezheti harmonizációs aktusaival a tagállamokat arra, hogy az elkövetés idején hatályos rendelkezéseket alkalmazza, ha a jog az elkövetés időpontja és az elbírálás között megváltozik az érintett személy javára.

c. Harmadik követelmény: A parlamentáris törvény szükségessége (nulla poena sine lege parlamentaria)

A büntetőjog alkalmazása a „legerősebb fegyvert” jelenti, mely az állam rendelkezésére áll, ezért annak egy demokratikus társadalomban a lehető legközvetlenebb módon kell a társadalmi legitimációt megkapnia. Mindaddig, míg nincs az Európai Uniónak hatásköre a nemzetek feletti büntetőjog kialakítására, a büntetőjog alkotása kifejezetten tagállami (tehát a nemzeti parlamenti) hatáskör. Az európai jogalkotó azonban a kötelező előírásaival korlátozza a tagállamok döntési lehetőségeit. Ezért a harmonizációs jogi aktusoknak is szükségük van demokratikus legitimációra. Amikor a nemzeti jogalkotó döntési lehetőségeit az európai előírások korlátozzák, a harmonizált büntetőjog sem nyerhet teljes demokratikus legitimációt csak nemzeti szinten. Következésképp síkra kell szállni az erőteljesebb európai szintű demokratikus legitimáció érvényesüléséért az Európai Parlament megerősített közreműködése révén.

Minthogy az együttdöntési eljárást eddig csak a közösségi jogban alkalmazták, de az uniós jog terén nem, a demokratikus deficit kritikája csak közösségi jogot érinti. Az együttdöntési eljárás Lisszaboni Szerződés által előírt általánossá tételét a büntetőjogi harmonizáció esetében – a demokratikus legitimáció szempontja szerint legalábbis – üdvözölni kell.

A büntetőjogi tartalmú másodlagos jogforrások kielégítő demokratikus legitimációjának elérése érdekében, valamint ezen aktusok széleskörű elfogadtatásához az európai jogalkotásban résztvevő szervezeteknek minden esetben (a Lisszaboni Szerződés módosításai után is) gondoskodniuk kell arról, hogy a nemzeti parlamenteket az európai tervekről kellő időben és kimerítően tájékoztassák. Így a tagállamoknak lehetőségük nyílik arra, hogy a normatív aktusok tartalmát (és a Tanácsban lévő képviselők szavazási magatartását is) befolyásolják. A jogi aktusok elfogadása előtti fázisban a tagállamok egymás közötti, valamint az európai intézményekkel folytatott, lehetőség szerint egyenjogúságon alapuló együttműködése biztosítja a demokratikus ellenőrzés minimális mértékét. Ez az együttműködés jogpolitikailag ésszerű és átlátható jogalkotást tesz lehetővé a „good governance” szempontjából is, mely utólag bővíthető a civil társadalom és az érdekképviselői egyesületek bevonása révén.

5. A subsidiaritás elve

Az Európai Unió megosztott hatásköreiből fakadó, büntetőjogilag releváns jogi aktusok a közösségi és az uniós jog általános szabályai szerint vannak a subsidiaritás elvének alárendelve. Ebből fakadóan az európai jogalkotó csak akkor és annyiban járhat el, amikor a szóban forgó intézkedés céljai

- (1) tagállami szinten nem elegendők, ennél fogva
- (2) kiterjedésük vagy hatásuk miatt európai szinten jobban megvalósíthatók.

Következésképpen a nemzeti (büntető-) jogalkotó cselekvési elsőbbséget élvez az európai jogalkotóval szemben, a tagállamok teljesítőképségének megfelelően. Ezáltal a polgárokhöz közeli büntető-jogalkotásra is lehetőség nyílik.

A büntetőjog területén a subsidiaritás elvének hangsúlyos szerepe van, mivel a tagállamok büntetőjogi értékrendje a „nemzeti identitás” része, amelyet az Európai Unióról szóló szerződés 4. cikkének (2) bekezdése alapján az Uniónak kifejezetten tiszteletben kell tartania.

A subsidiaritási tesztet minden egyedi esetben, azaz minden egyes jogi aktusnál és minden részre kiterjedően el kell végezni. A jogalkotási aktusokat a subsidiaritási jegyzőkönyv (a Lisszaboni Szerződés 2. jegyzőkönyve) értelmében részletesen indokolni kell, és a nemzeti parlamenteket az ott említett módon be kell vonni.

A „good governance” elvével összhangban a büntetőjogilag releváns jogi aktus előterjesztését mindig meg kell előznie az előzetes subsidiaritási ellenőrzésnek, mérlegelve az összes körülményt, és figyelembe véve az összes cselekvési lehetőséget. A subsidiaritási feltételek formális módon történő jóváhagyása, az eddigi gyakorlattól eltérően, nem lehet elegendő semmilyen esetben sem.

6. A koherencia elve

A büntetőjog (privátszférába való) beavatkozási szintje megköveteli, hogy minden büntetőjogi rendszer belső koherenciával rendelkezzen. Csak ezen feltételek mellett lehet biztosítani a mindenkori társadalom által fontosnak tartott értékek és a társadalmi igazságosság büntetőjogi leképeződését és így a büntetőjog elfogadását.

A büntetőjogot érintő kötelezettségek telepítése esetén az európai jogalkotónak tiszteletben kell tartania a nemzeti büntetőjogi rendszerek koherenciáját, amit az Európai Unióról szóló szerződés 4. cikke (2) bekezdésében foglalt, a tagállamok identitását védelmező rendelkezés is megfogalmaz (vertikális koherencia). Az EU által a büntetési tételek felső határára előírt legkisebb mértékek így különösen nem eredményezhetnek nemzeti szinten rendszeridegen mértékű, megemelt büntetési tételeket. Ezenkívül az EU-nak az uniós jogi aktusokkal tekintettel kell lennie a már meglevő jogi keretekre is [horizontális koherencia; lásd az Európai Unióról szóló szerződés 11. cikke (3) bekezdése].

A „good governance” értelmében a jogalkotónak a vonatkozó jogi aktus kibocsátása előtt meg kell vizsgálnia a jogi aktusnak a tagállamok büntetőjogi rendszerének, valamint az európai jogrend koherenciájára gyakorolt hatásait és egyértelműen igazolnia kell elkötelezettségét.

Az itt említett elvek alkalmasak arra, hogy a kriminálpolitikailag ésszerű jogalkotás számára iránymutató szerepet töltsenek be, s egyben arra is megfelelőek, hogy a már elfogadott vagy még csak tervbe vett jogi aktusok kriminálpolitikai igazolásához segítséget nyújtsanak. Ezáltal a követeléseink gyakorlati relevanciája és sürgőssége is érthetővé válik. A következőkben egyrésről ki fogjuk mutatni, hogy hol léteznek már ma is dicséretreméltó kezdeményezések a jó kriminálpolitikára vonatkozóan, melyek példaértékűek lehetnek a további büntetőjogi jogalkotással kapcsolatban. Másfelől azonban a gyenge pontok feltárása is szükséges, melyek követeléseink szellemében javítási és kiegészítési igényeket alapoznak meg.

1. A törvényes védelmi cél követelménye

Jogi aktusok egész sora található, amelyek kétségtől megfelelnek e követelménynek.

- Legitim, különösen fontos érdek védelmét célozza például az *emberkereskedelem* elleni küzdelemről szóló kerethatározat. A szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésén alapuló térségben nem tolerálható az egyén szorult helyzetének kihasználása megfélemlítés, kényszerítés vagy akár erőszak által annak érdekében, hogy szexuálisan vagy munkaképességére tekintettel kizsákmányolják.

A sértett egyéni joghelyzetének immanens magját (testi épségét, akarati szabadságát, nemi önrendelkezését, munkaerejét) támadják ugyanis ezek a cselekmények, vagyis azon személyhez fűződő jogokat, melyeket az EU Alapjogi Kartája is kifejezetten véd.

- Az EK *pénzügyi érdekeinek* védelméről szóló egyezmény (ún. PIF-egyezmény) és a kapcsolódó jegyzőkönyvek a törvényes védelmi célt követik, nevezetesen az EK (illetve később az Unió) pénzügyi függetlenségének és teljesítőképségének fenntartásának biztosítását.

Ezzel szemben a törvényes védendő érdekek beazonosítása más jogi aktusoknál nagyobb problémákat okoz:

- Nem tagadható, hogy a *gyermekes szexuális kizsákmányolása* és a gyermekpornográfia elleni küzdelemről szóló kerethatározat törvényes kriminálpolitikai célra – az érintett kiskorúak védelmére – irányul. Viszont messzemenően meghaladja ezt a célt, mivel az 1. cikk b) pont ii) és iii) alpontjában foglalt büntetendősségi rendelkezés kiterjed egyrészt a gyermeki, azaz kiskorú megjelenésű nagykorú személyek, másrészt pedig a nem valós – valamilyen számítógépes animációkkal –, de valóságként ábrázolt kiskorú személyek megjelenítésére is (virtuális gyermekpornográfia). Ezek az ábrázolások azonban egyetlen kiskorút sem érintenek közvetlenül, mivel a megjelenített személy vagy felnőtt, vagy egyáltalán nem valós személy. Nincsenek adatok arra nézve, hogy az ilyen megjelenítések közvetett veszélyt jelenthetnek kiskorúakra, ezért követeléseink értelmében kötelessége az európai jogalkotónak a szabályozás megfelelő igazolásának megadása – adott esetben empirikus vizsgálatok alapján. Csak így igazolhatja a „legitim védelmi cél” a kriminizálás terjedelmét.

- A *szervezett bűnözés* elleni küzdelemről szóló kerethatározat a tagállamok számára előírja, hogy a bűnszervezet illegális tevékenységében való részvételt [2. cikk a) pont], vagy meghatározott bűncselekmények elkövetésére vonatkozó – az angolszász „*conspiracy*” modellhez hasonlóan – megállapodást [2. cikk b) pont] büntetendővé tegyék. Az e cselekményekkel csorbított érdekek és így a törvényes védelmi cél azonban rejtve marad: a bűncselekmények esetén, melyek elkövetésére a szervezet, illetve a megállapodás irányul, a büntetési tétel felső határának legalább négy évnek kell lennie. Az azonban nem világos, hogy milyen bűncselekményekről is van szó. Az egyetlen erre vonatkozó utalás az, hogy a bűnszervezet tagjainak – közvetlenül vagy közvetetten – anyagi előnszerzésre irányuló szándékkal kell cselekedniük. Ez azonban csupán az elkövető motivációját jelöli meg, nem azt a védendő érdeket, amely ellen a cselekmény irányul. Ezért nem kellően egyértelmű, hogy az előírás milyen cél elérésére irányul (eltekintve a szervezett bűnözés elleni általános küzdelemtől). A tagállamok nem kapnak tiszta iránymutatást arra nézve, hogy mit is kell büntetniük. Ez részletesebb elemzés nélkül is nyilvánvalóan sérti a „good governance” alapelvét.

2. Az ultima ratio elv

Az európai jogi arányosság elvéből is levezethető ultima ratio elv a büntetőjogban különösen az alábbi esetekben érhető tetten.

- Az *illegálisan tartózkodó harmadik országbeli állampolgárokat* foglalkoztató munkáltatókkal szembeni fellépést célzó irányelv pozitív tendenciát mutat: A 9. cikk az illegális foglalkoztatás meghatározott eseteire vonatkozóan büntetendősségi kötelezettséget alapoz meg. Itt pusztán a 3. cikk (1) bekezdése szerinti tilalom megszegéséről van szó, ti. arról, hogy a jogszerű tartózkodás nélküli, harmadik országbelieket nem lehet foglalkoztatni. A tagállamoknak az illegális foglalkoztatást akkor kell büntetni, ha valamely alábbi körülmény is realizálódik: ismétlődő vagy folyamatos jogsértés, több személy vagy fiatalkorú személy illegális foglalkoztatása, kizsákmányoló munkakörülmények vagy azon tény ismeretében történő foglalkoztatás, hogy a foglalkoztatott emberkereskedelem áldozata. A „szokásos” jogsértések esetére tehát a nem-büntetőjogi szankciók elegendőnek tekinthetők. Az arányosság elvének (tekintettel a büntetőjog igénybevételére) és ezáltal az ultima ratio elvnek az elismerése ebben érhető tetten.

- Az *információs rendszerek* elleni támadásról szóló kerethatározat előírja a tagállamok számára az információs rendszerekhez való illegális hozzáférés (2. cikk), az információs rendszerek működésének korlátozása és akadályozása (3. cikk), és az adatokba történő beavatkozás különböző formáinak (4. cikk) megbüntető kötelezettségét. A büntetőjogi felelősség túlzott kiterjesztésének megakadályozása érdekében azonban ún. kisebb jelentőségű eseteket is definiál a kerethatározat. A „hekkelésre” vonatkozólag a tagállamok szabadon dönthetnek, hogy – az egyébként kötelezően szabályozott – kísérlet büntetendőségét be akarják-e vezetni. Kétségesnek tűnhet persze, hogy ezek a lépések mennyiben elegendők a túlzott büntetendőség megakadályozására. Ugyanakkor a szabályozás mégis jó irányba vezet, mert lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy az európai jog által megkövetelt büntetőjogi normákat saját büntetőjogi előírásaikkal összeegyeztessék. Ezzel együtt a koherencia elve (lent 6.) sem sérül.

- Az illegális *kábítószer-kereskedelem* leküzdését célzó kerethatározat 2. cikke (2) bekezdésében foglalt klauzula értelmében a megbüntető kötelezettség nem vonatkozik a csekély mennyiségű kábítószerekkel való fogyasztási célú visszaélésre. A tagállamok számára így üdvözlendő módon maradt kriminálpolitikai mozgástér, ami az eltérő tagállami drogpolitikák és a kábítószer-büntetőjog feladatának eltérő megítélése miatt különösen értékes.

Ezzel szemben a meglevő jogi aktusok között más példák is találhatók, amelyek az ultima ratio elv teljeskörű és általános figyelembevételének hiányát bizonyítják, s még a „good governance” elvnek való megfelelést is nélkülözik.

- A terrorizmus elleni harccal kapcsolatos kiegészítő kerethatározat kötelezi a tagállamokat, hogy a terrorista cselekmény elkövetésére irányuló nyilvános felhívást és a terrorcselekményekre történő kiképzést, valamint a kísérletet és a részességet a terrorista cselekményekkel összefüggésben elkövetett cselekményekként tipizálják. Ez az internet „virtuális kiképzőtáborkénti” felhasználását akadályozná meg. Ugyanakkor a rendelkezés olyan magatartásokra is kiterjed, amelyek a terrorista cselekmény megvalósításával csak nagyon távoli összefüggésben vannak. Az Európai Unió ezzel arra kötelezi a tagállamokat, hogy már a jogtárgyak objektív veszélyeztetését előzzék meg büntető rendelkezéseikkel. Olyan magatartások is büntetendővé válnak, amelyek az azonos gondolkodású személyek „összetalálkozásában” vagy e folyamat támogatásában merülnek ki (ún. elő-preventív büntetőjog). A büntetéssel fenyegetés ilyen kiterjesztése és még a jogtárgy objektív, absztrakt veszélyeztetésétől való eltekintés nem egyeztethető össze a kriminálpolitika egyik irányadó elvével, az arányosság európai elvével (az ultima ratio elv szerinti értelmében). Ha a cselekmény nem hordoz elegendően közvetlen veszélyt a védett érdekekre nézve, akkor az sem jelenthető ki, hogy a bűnüldözés szükséges lenne. A „good governance” elvével összhangban mindenesetre a jogalkotónak igazolnia kell, hogy más intézkedések – mint például az internet felügyeletének megerősítése vagy a weboldalak üzemeltetőinek felelősségrevonása – mennyiben lennének elégtelenek.

- A büntetendőség hasonlóan elvetendő kiterjesztése érhető tetten a *nem készpénzes fizetőeszközöket* érintő csalás és hamisítás elleni küzdelemről szóló kerethatározatban, amely „mindazon tevékenységeket magában foglalja, amelyek együttesen alkotják a szervezett bűnözés általi fenyegetettséget” (nyolcadik preambulumbekkezdés). Olyan messzire megy, hogy a tagállamokat a bűncselekmény elkövetésére objektíve alkalmas dolog gyártásának vagy megszerzésének is a büntetendővé nyilvánítására kötelezi (4. cikk). A büntetőjog igénybevétele ilyen korai cselekménynél, ilyen csekély veszélyeztetési potenciál esetén világos indokolást igényelt volna a „good governance” elv szellemében, semmint csupán egy általános hivatkozást a szervezett bűnözésre.

- A *szervezett bűnözés* elleni harcról szóló kerethatározatban foglalt megbüntetői kötelezettség nem csupán a bizonyos szervezettségi fokot elérő bűnszervezetekre, hanem az 1. cikk (2) bekezdése szerint a már nem véletlenszerű összebeszélésekre is vonatkozik, akár formális szerepek, folyamatos „tagság” vagy fejlett struktúra hiányában is. A büntetendővé nyilvánítás kötelezettsége túllép tehát azon határon, melyet a szervezett bűnözés társadalmilag káros természete még megkövetelne, így arányossági szempontokból nehezen igazolható.

- Hasonló problémák adódnak a *környezet* büntetőjog általi védelméről szóló irányelvből: ez ugyanis arra kötelezi a tagállamokat, hogy más európai közösségi jogi aktusok megsértését megtestesítő magatartásokat rendeljenek büntetni. Ezáltal a tagállamoknak olyan cselekményeket is büntetéssel kell fenyegetniük, amelyek csupán formai előírásokat sértenek meg. Így például az irányelv 3. cikk c) pontja értelmében illegális a hulladékszállítás akkor is, ha a szállítás az illetékes hatóságok előzetes értesítése nélkül vagy épp nem a meghatározott nyomtatványokkal történt. A közigazgatási jogtalanság (*Unrecht*) nem egyeztethető össze az arányosság elvének az ultima ratio elvben való megjelenésével, sőt, ebben az esetben nem is sérül olyan érdek, amely védelme a büntetőjog eszközeit követelné meg.

- A *magánszektorban tapasztalható korrupció* ellen hozott kerethatározat nem tartalmaz elegendő indokolást arra vonatkozóan, hogy a korrupció megfékezésére ebben a szektorban rendelkezésre áll-e más, enyhébb eszköz. Megfontolandó lehetne a polgárjogi kártérítési igény lehetősége, vagy akár az átfogó compliance-intézkedések (mint például a (köz)beszerzési megrendeléseknél a „négy szemközt” egyeztetés bevezetése, vagy az alkalmazottak rendszeres cseréje az illetékes osztályokon). A társadalmi kontroll utolsó eszközeként alkalmazott büntetőjog igénybevétele nem kellően indokolt.

3. A bűnösség elve: példák ennek figyelembevételére a büntetőjogilag releváns jogszabályokban

- Több tagállamban a *jogi személyek* büntetőjogi felelőssége nem egyeztethető össze az adott ország büntetőjogának alapját képező individuális büntetőjogi felelősség koncepciójával. Ezért pozitívum, hogy a kerethatározatok – amik a tagállamok részére a jogi személyek szankcionálásának kötelezettségét írják elő – nem tartalmazzák kifejezetten a büntetőjogi szankcionálás kötelezettségét. Jó példa erre az előbb említett korrupciós kerethatározat 6. cikke. Ezen visszafogottság a jövőben is követendő.

Ebből a szempontból szintén üdvözlendő, hogy egyes jogi eszközök, mint például készpénz-helyettesítő fizetési eszközök védelmét célzó kerethatározat [4. cikk (1) bekezdés], illetve a „PIF egyezmény” is – tekintettel az Európai Közösség pénzügyi érdekei elleni csalás megbüntetésével kapcsolatosan [1. cikk (1) bekezdés] – szubjektív oldalról kifejezetten szándékosságot ír elő a büntethetőség feltételeként. A PIF egyezmény azonban azt is megmutatja, hogy ezek a fontos szubjektív feltételek mégiscsak gyenge lábakon állnak, és könnyen kikerülhetők, mivel az egyezmény 1. cikkének (4) bekezdése megengedi a szándékosság fennállására való következtetést objektív körülmények alapján. A bűnösség elvének azonban nem felel meg a szándékosságra való automatikus következtetés.

Ezen túlmenően is vannak kétségeink a bűnösség elvének tiszteletben tartásával kapcsolatosan mindenekelőtt azon esetekben, ahol a büntetés mértékének a differenciálása hiányzik, miközben teljesen eltérő veszélyességű magatartásokhoz ugyanolyan mértékű büntetés kapcsolódik.

- A *terrorizmus* elleni harcról szóló kerethatározat többek között előírja a tagállamok számára, hogy a terrorista szervezet vezetését [2. cikk (2) bek. a) pont], illetve annak tudatos támogatását is – például pénzügyi támogatását vagy információk rendelkezésre bocsátását [2. cikk (2) bek. b) pont] – büntetni kell. Az első esetben a büntetés felső határa legalább 15 évi, a második esetben legalább 8 évi szabadságvesztés [5. cikk (3) bekezdés]. Tekintettel a bűnösség és az arányosság elveire, meglehetősen problematikus, hogy a terrorista szervezetek működésének nem feltétlenül a súlyos bűncselekmények elkövetésére (mint az élet és a testi épség elleni bűncselekmények, túszejtés vagy tömegpusztító fegyverek előállítása) kell irányulniuk – a büntetést érdemlőség szempontjából. Akár kizárólag a terrorista bűncselekményekkel való fenyegetésekre is irányulhatnak [1. cikk. (1) bek. i) pont].

A „terrorista szervezetek cselekményeiben való részvétel” esetén a büntetési tétel felső határának minimális mértéke nyolcévi szabadságvesztés, függetlenül attól, hogy a terrorista szervezet célja csupán a terrorcselekményekkel való fenyegetés vagy ténylegesen a terrorista cselekmények elkövetése. A támogató cselekmények eltérő veszélyességi foka így nem kerül kifejezésre a jogkövetkezményeknél, vagyis a bűnösség mértékét nem lehet kellőképpen figyelembe venni.

A „terrorista szervezet vezetése” elkövetési magatartással kapcsolatosan a bűnösségi alapelv érvényesülésével kapcsolatosan még nyilvánvalóbbak a kétségek. Ugyan üdvözlendő, hogy az 5. cikk (3) bekezdése szerint az olyan terrorista szervezetek irányításában való részvétel, melyek a terrorista cselekményekkel való fenyegetésre irányulnak, a büntetési tétel felső határa nyolc év (15 helyett), mert ezen magatartás ténylegesen kisebb veszélyességű. A kerethatározat koncepciója szerint persze ebben az esetben is a terrorista cselekményekkel való fenyegetésre irányuló szervezetben a vezető és a résztvevő ugyanolyan büntetésben részesül, mivel a részesekre nézve nem csökkentették a büntetési tétel felső határának minimumát. A büntetési tétel minimális mértékének azonos szinten tartása eltérő társadalmi veszélyességű cselekmények esetén a bűnösség elvébe ütközik és sérti az arányos büntetés követelményét is.

- Az *emberkereskedelem* elleni küzdelem megújítására hozott kerethatározat-tervezet 3. cikkének (1) bekezdése szerint a büntetési tétel felső határának minimuma hat év az 1. és 2. cikkben foglalt bűncselekmények esetében. Az 1. cikk tartalmazza a meghatározott magatartások kriminalizációját, míg a 2. cikk előírja a tagállamoknak, hogy mely esetekben büntetendő a felbujtás, a bűnsegédi magatartás és a kísérlet. Ezáltal a Bizottság ugyanúgy határozza meg a büntetési tétel felső határának minimumát mind a tettesi, mind a részesi magatartásokat illetően, illetve kísérlet esetére is. Ez különösen részesség esetén aligha egyeztethető össze a bűnösségen alapuló felelősség elvével, amely megköveteli, hogy minden részes saját személyes felelősségéhez igazodva kapjon büntetést.

Több nemzeti büntetőtörvénykönyv is legalább fakultatív szinten lehetővé teszi, hogy a részesség esetén alacsonyabb mértékű büntetést szabjanak ki, mint a tettesség esetén.

4. A törvényi meghatározottság elve: ennek kapcsán kifejezetten pozitív kezdeményezések láttak napvilágot

- Pozitívumként ítélandó meg, hogy az Európai Unió megkísérli a lehetőségekhez képest világosan meghatározni azokat a magatartásokat, melyeket a tagállamok kötelesek büntetni. Például az *euró pénzhamisítással* szembeni védelmről szóló kerethatározat 3. cikkének (1) bek. c) pontja büntetni rendeli a „hamis vagy hamisított pénz behozatala, kivitele, szállítása, elfogadása vagy megszerzése” magatartásokat, miközben a pénz fogalmát a kerethatározat 1. cikkének második mondata kifejezetten definiálja.

Hasonló például a *tiltott kábítószer-kereskedelem* elleni küzdelemről szóló kerethatározat 2. cikk (1) bekezdés a) pontjának rendelkezése is, melynek értelmében „a kábítószer termelése, előállítása, kivonása, készítése, felajánlása, értékesítésre való felajánlása, forgalmazása, értékesítése, bármilyen feltétel melletti szállítása, közvetítése, feladása akár tranzit során –, fuvarozása, importálása vagy exportálása” büntetendővé nyilvánítandó. Az az üdvözlendő, hogy az európai törvényhozó számos tényállásszerű magatartást viszonylag érthető megjelöléssel igyekszik megfogalmazni. Mindazonáltal ennek árnyoldala is tetten érhető, hogy ti. nem lehetséges minden elképzelhető elkövetési magatartást a büntetendő cselekmények katalógusába külön bevonni, ezért a fogalmak átfedik egymást és nem lehet pontosan elhatárolni az egyes cselekményeket egymástól (például a kábítószer felajánlását az értékesítésre való felajánlástól vagy a szállítást, a feladástól és a fuvarozástól). Kérdéses persze, mégha ez nem is tartozik a pontos törvényi meghatározottság követelményéhez, vajon ésszerű-e az a kriminálpolitika, amely ilyen nagy terjedelmű kriminalizációs kötelezettséget teremt.

- Meg kell említeni, hogy az európai uniós intézmények más nemzetközi szervezetek harmonizációs előírásainak átvételekor általában törekszenek arra, hogy magasabb szintű szabályozottságot érjenek el. Például az *emberkereskedelem* elleni küzdelemről szóló kerethatározat 1. cikk (1) bekezdés c) pontja egyértelművé teszi – az Egyesült Nemzetek vonatkozó kiegészítő jegyzőkönyvében szabályozottakhoz képest – „a hatalommal való visszaélés” és a „kiszolgáltatott helyzettel való visszaélés” fogalmát. Az elkövetési magatartásokat az európai jogalkotó pontosítja ennek jelentésével: „az adott személy, tényleges és elfogadható választási lehetőség nélkül, kénytelen alávetni magát az említett visszaélésnek.” Vitatott, hogy ezzel kellőképpen meghatározottá váltak-e a fogalmak, de az európai jogalkotó törekvése kimondottan elismerésre méltó.

Ettől eltekintve számos olyan jogi aktus van, amely épp a pontos törvényi meghatározottság követelményének szemszögéből kritikára ad okot. Néhány példa:

- A már említett, a *gyermekek szexuális kizsákmányolása* elleni kerethatározat 1. cikkének b) (ii) pontja kimondja, hogy a létező (nagykorú) személyek vizuális ábrázolása vagy megjelenítése, akik gyermeknek (azaz kiskorúaknak) tűnnek, gyermekpornográfiának minősül. A kiskorúkénti megjelenés azonban nem kategorizálható jogilag, a kor szerinti átmenetek természetesen folyamatosak – tehát egy tizenhét éves is kinézhet úgy, mint egy tizenéves (bármit is jelentsen a „tizenévesnek kinézés”). Az ilyen elhatárolások alkalmatlanok a szubszumcióra, ebből kifolyólag büntetőjogi szempontból elvetendő.

- A *rasszizmus és idegengyűlölet* elleni küzdelemről szóló kerethatározat 1. cikkének (2) bekezdése átengedi a tagállamok részére azt a lehetőséget, hogy a fent említett cselekmények büntetni rendelését attól tegyék függővé, hogy az elkövetés módja alkalmas-e a közrend megzavarására. Azonban az, hogy ezalatt mit is kell érteni, teljes mértékben tisztázatlan. Míg kíváncsú az, hogy az európai jogalkotó a tagállamok számára mozgásteret biztosítson, azonban ez problémákat szül, ha ezt úgy teszi meg, hogy a tagállamokat tisztázatlan fogalmakhoz köti.

- A magánszektorban tapasztalható *korruptió* elleni küzdelemről szóló kerethatározat 2. cikkének (1) bekezdése kötelezi a tagállamokat arra, hogy büntetéssel fenyegetse mind az adó, mind a fogadó felet az üzleti életben előforduló vesztegetést illetően. Fontos ismertetni a büntetendő cselekménynek, hogy a vállalkozás alkalmazottja a nyújtott előny ellenszolgáltatásaként valamely kötelezettségét megszegje. Azonban az 1. cikk második mondata túl távol definiálja a köteleességszegés fogalmát, miszerint: „bármely hűtlen magatartás, amely jogszabályi köteletség megszegését, vagy adott esetben az üzleti tevékenység során alkalmazandó szakmai előírások vagy utasítások megszegését eredményezi.” Ennél mélyebben a köteleességszegés fogalmát az egyes tagállamok joga szerint kell megítélni, ami azonban ahhoz vezet, hogy a határokat átlépő vesztegetés esetén az aktív vesztegetőnek ismernie kell a megvesztegetett összes kötelezettségét ahhoz, hogy előre láthassa magatartása lehetséges következményeit. Mind a nemzeti törvényekben szabályozott jogviszonyokat (a bírói esetjogot is!), mind pedig a passzív vesztegető egyéni munkaszerződésben rögzített kötelezettségeit is ismernie kellene. A köteleességszegés meghatározottságának hiányát a tagállamok nem tudják kiküszöbölni a beillesztő nemzeti jogszabályban rögzített pontosabb megfogalmazással, mivel az a kerethatározatból közvetlenül következik. Bár a kerethatározat 2. cikkének (3) bekezdése szerint a tagállamok nyilatkozhatnak arról, hogy az áruk, illetve kereskedelmi szolgáltatások beszerzéséhez kapcsolódóan feltételként megköveteljék versenytorzulást vagy annak lehetőségét, de ez nem küszöböli ki a köteleességszegés pontos törvényi meghatározottságának hiányát.

- A környezet büntetőjog általi védelméről szóló kerethatározat a tagállamok által büntetendő magatartásokat egy sor utalással írja le. Ebből a törvényi határozottságot illetően egy hasonló probléma következik: a nemzeti törvényhozót ez az utalások nemzeti büntetőtörvénybe való átvételére kényszeríti, így azonban az alkalmazandó jog megállapítása jelentősen megnehezül, vagy majdhogynem lehetetlenné is válik a nemzeti és európai jog közötti utalások miatt, épp a különböző értelmezési szabályok és az eltérő, de mégis figyelembe veendő nyelvi fogalmazások okán. Az egyetlen alternatíva abban lenne, hogy az egyes büntetendő cselekményeket az utaló szerkezet helyett külön tényállásokba foglalják. Ez a tagállamok jogalkotói számára praktikusabb, de szinte lehetetlen és részben – ha közvetlenül alkalmazandó közösségi jogra hivatkoznak (amit a nemzeti jogban nem lehet megismételni) – nem is jogszerű. Ezenfelül ez annak a kockázatát is magában rejtene, hogy egy-egy eset felett átsiklanak, ami által a tagállamok megsértenék a beillesztési kötelezettségüket

5. A szubszidiaritás elve

Az elv figyelmen kívül hagyásával kapcsolatosan jelentős kritikák fogalmazódtak meg, mivel így a büntetőjogot érintő hatásköri korlátozás nehezen tud érvényesülni a Közösségek, illetve az Unió alapszerződési rendelkezéseken keresztül büntetőjogi jogközelítő tevékenysége során. Megállapítható ugyanakkor, hogy az eddig elfogadott, büntetőjogilag releváns jogszabályokban legalább részben figyelembe vették a szubszidiaritás elvét.

- A büntetőjogi hatáskörök európai szinten történő gyakorlásának egyik kifejezett oka a Közösség, illetve az Unió saját pénzügyi érdekeinek vagy más nemzetek feletti érdekeinek (például az euró védelme pénzhamisítás ellen) védelme.

- A szubszidiaritás elve akkor jut különös jelentőséghez, ha a határon átvélő bűnözésről van szó, amivel szemben az egyes államok külön-külön ésszerűen nem tudnak fellépni. Ebbe a kategóriába sorolhatóak példaként a nemzetközi terrorizmus és a környezet ellen irányuló bűncselekmények, mert az első esetben az elkövetők szervezeti struktúrái, a második esetben a cselekmények következményei nem állnak meg a nemzetállam határánál. Ezeken a területeken a szubszidiaritás elvének alapvető figyelembe vétele nem jelenti egyben azt is, hogy az ezen bűnözési formákhoz tartozó konkrét bűncselekmények mindegyikét automatikusan nemzetközi szinten kellene szabályozni.

- A tagállamok korábbi, más nemzetközi fórumokon tett kísérletei egyes büntetőjogi előírások egységesítésére is arra engednek következtetni, hogy a szubszidiaritás alapelvét követni kell. Az emberkereskedelem elleni küzdelemről szóló kerethatározat esetében ez igaz, mivel elfogadása előtt hasonló erőfeszítéseket tett a témában az ENSZ és az Európa Tanács. Ebben az esetben sem szabad azonban lemondani annak megvizsgálásáról, hogy az egyes konkrét, a büntetendőségi kötelezettségeket tartalmazó rendelkezések a szubszidiaritás elvének megfelelnek-e.

Mindazonáltal a következő példák azt mutatják, hogy a szubszidiaritás elvének figyelembevétele még nem tekinthető főszabálynak:

A *rasszizmus és idegengyűlölet* elleni küzdelemről szóló kerethatározat megköveteli a tagállamoktól, hogy vonják büntetés alá a rasszista motivációjú gyűlöletre uszítást [1. cikk (1) bekezdés a) és b) pont], valamint a holokauszt tagadását és a nemzetközi jogi bűncselekményeket [1. cikk (1) bekezdés c) és d) pont]. Az Európai Unió ezt megalapozó hatásköre levezethető az EU-Szerződés 29. cikk első és második bekezdéséből, azt pedig, hogy a szubszidiaritási elv mint a kompetencia-gyakorlás akadálya mennyiben érvényesül, külön ki kellett volna fejteni ezen nemzeti kötődésű bűncselekmények esetén. Az európai minimumszabályok bevezetésének indokaként a nemzetközi együttműködés szükségességét (negyedik preambulum-bekezdés) és a kérdéses magatartások elvetendőségét (ötödik preambulum-bekezdés). A bűnüldözésben való együttműködés megkönnyítése azonban nem lehet öncélú; ha ugyanis általánosan elfogadnánk ezt az érvet, akkor a szubszidiaritási elv a büntetőjogot érintően teljesen kiüresedne, hiszen a büntetőjogi rendszerek közötti különbségek mindennemű csökkentése alkalmas a bűnügyi együttműködés és a jogsegély megkönnyítésére. Nem látható továbbá, hogy a jogsegélyforgalom egységesített előírások nélkül különösebben megnehezülne. Végso soron a jogszabály mögött az általánosan elítélt magatartással szembeni közös fellépés jelzésének szándéka áll: e szimbolikus fellépés érdekében azonban nem lehet a büntetőjoggal visszaélni. A büntetendőséget előíró ilyen típusú rendelkezés a szubszidiaritás elvével köszönőviszonyban sincs.

- A szubszidiaritás elvének értelmében kérdéses az utóbb említett rasszizmus és idegengyűlölet elleni kerethatározat 4. cikke, valamint terrorizmus elleni küzdelemről szóló kerethatározat 5. cikkének (2) bekezdése is. Ezek kötelezik a tagállamokat arra, hogy – az elsőként említett jogi aktus esetében – a rasszista vagy idegengyűlölő indítékból, illetve – a másodikként említett jogi aktus esetében – terrorista szándékkal elkövetett cselekményeket szigorúbban büntessék meg, mint más bűncselekményeket. Az előírás relatíve „gyenge”, végeredményében még ésszerű is lehet és a tagállamok gyakorlatának is megfelel. Szubszidiaritási szempontból nézve azonban csak nehezen indokolható (és nem is indokolják), hogy a nemzeti szabályozások miatt nem kezelnék kielégítően ezt a büntetés kiszabása körében, ami miatt európai normaalkotás szükséges.

- Egyébként is feltűnő, hogy a szubszidiaritási elv (állítólagos) figyelembevétele csupán egy mondatos puszta formai rögzítést kap majdnem minden jogszabályban. Példaképpen említhető a szervezett bűnözés elleni kerethatározat hetedik preambulum-bekezdése: „Mivel e kerethatározat céljait a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, és ezért a meghozandó intézkedések sora miatt azok uniós szinten jobban megvalósíthatók, az Unió (...) a szubszidiaritás elvének megfelelően intézkedéseket fogadhat el.” Ennek ellenére hiányzik a részletes indokolás a tagállami fellépés alkalmatlanságát érintően, valamint elmaradt a kerethatározat céljainak konkretizálása is.

6. A koherencia elvének pontosítása

Végezetül a koherencia elvének betartására irányuló követelésünket az alábbi jogi aktusok példáján szeretnénk pontosítani. Ki kell emelni, hogy bizonyos kérdésekben – eddig legalábbis – a tagállamok mozgásterének meghagyása a (vertikális) koherencia elvének figyelembe vételét jelenti.

- A nemzeti büntetőjogi rendszerek koherenciáját szolgálja, hogy az európai szereplők eddig elkerülték a jogi személyekkel szembeni büntetőjogi szankciók előírására való kötelezést (például a magánszektorban tapasztalható korrupció elleni kerethatározat 7. cikke).

- Szintén jelentős mozgástér áll rendelkezésre a tagállamok számára a büntetőjogi rendszer koherenciájának megőrzése érdekében akkor, amikor az egyes kerethatározatok nem tartalmazzak konkrét követelményt a büntetési tétel felső határát érintően, tehát annak minimumát nem határozzák meg, hanem megelégednek a büntetőjogi szankciókra vonatkozó általános követelményekre való hivatkozással (hatékony, elrettentő, arányos; súlyos esetben szabadságvesztés előírása. Lásd a nem készpénzes fizetőeszközök védelmét célzó kerethatározat 6. cikkét)

- Az európai jogalkotó ügyelt arra, hogy ne avatkozzon be túl mélyen a tagállamok szankciórendszerébe. Például az illegális be- és átutazással kapcsolatos kerethatározat tervezetében még az 1. cikk (3) bekezdése a büntetési tétel felső határának minimumát 12 évben jelölte meg bizonyos bűncselekmények esetén. A svéd büntetési rendszerrel ez nem lett volna összeegyeztethető, mivel a kérdéses cselekményekre ott legfeljebb négyévi szabadságvesztés volt kiszabható, s egyáltalán a legmagasabb kiszabható szabadságvesztés tízévi tartamú. A konzultációs folyamat eredményeképpen így a büntetési tétel felső határának minimumát az 1. cikk (3) bekezdése nyolc évben állapította meg. Ezen felül pedig az 1. cikk (4) bekezdése megengedi az egyes államoknak az alacsonyabb keret meghatározását, amennyiben ez a nemzeti büntetési rendszer koherenciájának megőrzéséhez elengedhetetlen. Jó példája ez tehát a tagállami büntetőjogi rendszerek megóvásának. Az európai intézmények gyakorlata azonban még távol áll attól, hogy irányadó kriminálpolitikai vezérelvnek tekintsék a vertikális és a horizontális koherencia elvét.

- Ahol a fentiekben is jelzett speciális kikötések hiányoznak, a szankciók tekintetében előírt szabályok sok problémát okozhatnak a finomra hangolt nemzeti büntetőjogi rendszereket érintően. Így például a terrorizmus elleni küzdelemről szóló kerethatározat 5. cikkének (3) bekezdése meghatározott terrorista cselekmények esetére a büntetési tétel felső határának legkisebb mértékét 15 évben jelöli meg. Ez a finn büntetőjogban, ahol a lehetséges leghosszabb szabadságvesztés időtartama 12 év volt, azt eredményezte, hogy a kerethatározatot beillesztését rendszeridegen művelettel (kivételes büntetési tétel-maximum: 12 + 3 év) lehetett csak elvégezni.

- Ahogy már említettük, az Európai Unió jogi aktusai révén részben ugyanolyan büntetési tétel-maximumok irányadók az egymástól akár nagyon is különböző társadalomra ártalmas magatartások esetére. Az emberkereskedelem elleni küzdelemről szóló kerethatározat az emberkereskedelem tényállása esetére, ha a sértett életét szándékosan vagy gondatlanul veszélyeztették, a büntetési tétel felső határának minimumát nyolc évben jelöli meg [3. cikk (2) bekezdés a) pont]. Ugyanezt a minimális mértéket írja elő az euró-hamisítás elleni kerethatározat a pénz hamisítására és meghamisítására is [6. cikk (2) bek.]. Ez azt mutatja, hogy az Unió büntetőjogilag releváns tevékenységét jobban össze kell hangolni (vertikális koherencia). A tagállamok – éppen az előírások „felfelé” való nyitottsága miatt – szigorúbb büntetéssel sújthatják azok bűncselekményeket, amelyeket károsabbnak ítélnék meg. Ezzel azonban a meglevő szankciós szigorúsági szintjük emelésére vannak – legalábbis részlegesen – kényszerítve, ami viszont a (vertikális) koherencia fényében aggályos.

- A hiányzó horizontális koherencia illusztrálására ismét utalhatunk a terrorizmus elleni kerethatározatra, amely a terrorista szervezet vezetőjével kapcsolatban aszerint tesz különbséget, hogy a szervezet súlyos bűncselekmény elkövetésére vagy csak az ezzel való fenyegetőzésre irányul. Ezzel szemben az efféle megkülönböztetés hiányzik a többi résztvevő esetében, ami végeredményben oda vezet, hogy a súlyos cselekményekkel való fenyegetésre irányuló szervezetek esetében a vezetővel, illetve a többi résztvevővel szemben kiszabható büntetés felső határa ugyanaz lesz.

Amint azt a példák is mutatják, vannak az európai jogalkotásnak olyan gyümölcsei, amelyek részben elfogadhatatlanok vagy mindenesetre kimondottan aggasztóak. Ugyan egészében véve az elviselhetőség határán még innen vagyunk, az aggodalmat keltő tendenciák mégis érezhetőek. Ezek:

- a világos védelmi célt nélkülöző büntetőjogi rendelkezésekben testet öltő tendencia,
- az ultima-ratio elv elhanyagolását mutató tendencia,
- a határozatlan belső jogi tényállások meghozatalára kötelező tendencia, valamint
- az a tendencia, miszerint minden társadalmi problémára a fokozódó represszióval kell válaszolni, s hogy már önmagában a represszió fokozása rendelkezik hozzáadott értékkel.

Ezek az aggasztó tendenciák nemzeti szinten is megjelentek s az európai fejleményekkel jelentősen megerősödtek. Aggodalmunk abban rejlik tehát, hogy ha e veszélyeket nem ismerjük fel kellő időben, akkor végsősoron egy elfogadhatatlan, az alapvető szabadságjogi elveknek és tradícióknak ellentmondó büntetőjoggal fogjuk magunkat szembetalálni

Petter Asp, Stockholm; Nikolaos Bitzilekis, Thessaloniki; Sergiu Bogdan, Universitatea Babeș-Bolyai, Kolozsvár; Thomas Elholm, Dánia; Luigi Foffani, Modena; Dan Frände, Helsinki; Helmut Fuchs, Bécs; Maria Kaiafa-Gbandi, Thessaloniki; Jocelyne Leblois-Happe, Strassburg; Adán Nieto Martín, Ciudad Real; Cornelius Prittwitz, Frankfurt; Helmut Satzger, München; Elisavet Symeonidou-Kastanidou, Thessaloniki; Ingeborg Zerbes, Bécs –

Mutassa be, hogy az alábbi bűncselekmények elleni lépések miként jelennek meg a Kiáltványban!

1. emberkereskedelem
2. énzügyi érdekek védelme
3. gyermekek szexuális kizsákmányolása és gyermekpornográfia
4. szervezett bűnözés
5. információs rendszerek elleni támadások
6. kábítószer-kereskedelem
7. terrorizmus
8. csalás, készpénzhelyettesítő fizetési eszközök hamisítása
9. a környezet védelme büntetőjogi eszközökkel
10. korrupció
11. rasszizmus és idegengyűlölet
12. eurohamisítás

Példa: 5) információs rendszerek:

1. Van hatályban kerethatározat ebben a témában, ami a büntetőjogi jogközelítést célozza. A tagállamoknak át kellett ültetniük büntetőjogukba a kerethatározatot.
2. Az ultima ratio elvvel kapcsolatosan került említésre, mivel a kerethatározat az illegális belépésekkel kapcsolatosan kimondja, hogy annak kísérlete büntetendőségét a tagállami mérlegelés körében hagyja. Azaz a tagállam a saját döntése alapján rendeli büntetni a kísérletet. Az ultima ratio elv itt abban az aspektusban is értendő, hogy az uniós büntetésre kötelezés az ultima ratio, és a kísérlet esetén itt tehát ez nem áll fenn.
3. Az előbb említett uniós jogi megoldás a koherencia elvét is figyelembe veszi.

Mutassa ki a 2009 után elfogadott irányelvekben a fentiekben megfogalmazott elvek megjelenését vagy azok figyelembe nem vételét!

Elemzés tárgyát képező irányelvek:

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2017/541 IRÁNYELVE (2017. március 15.) a terrorizmus elleni küzdelemről, a 2002/475/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról, valamint a 2005/671/IB tanácsi határozat módosításáról

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2017/1371 IRÁNYELVE (2017. július 5.) az Unió pénzügyi érdekeit érintő csalás ellen büntetőjogi eszközökkel folytatott küzdelemről

3.2. EURÓPAI BÜNTETŐ ELJÁRÁSI JOG KIÁLTVÁNYA (2018)

3.2.1. VÁLASZOLJA MEG AZ ÁLÁBBI KÉRDÉSEKET!

1. Mi a büntető igazságszolgáltatás?

2. Miként kell korlátozni a kölcsönös elismerés elvét?

3. Mit eredményezhet a különböző jogrendszerek átfedése?

4. Mit jelent az európai büntetőeljárások deficitjének kompenzációs igénye?

5. Milyen problémákkal szembesülnek a sértettek másik tagállamban?

6. Miként lehet egy harmadik személy "érintettje" a büntető eljárásnak?

7. Miért tekintjük a transznacionális büntető eljárásokat megterhelőbbnek az emberi jogok szempontjából, mint a nemzetieket?

8. Milyen egyensúly elérésére kell törekedni az európai büntető eljárásokban?

9. Miért problematikus, ha egy cselekményre több tagállamnak is van joghatósága?

10. Mit jelent a vertikális és a horizontális koherencia hiánya?

3.2.2. KERETHATÁROZAT ELEMZÉSE

Elemesse az európai elfogatóparancsról szóló kerethatározatot (2002/584/IB) a Kiáltvány alapján!

3.2.3. IRÁNYELVEK ELEMZÉSE

Mutassa ki a 2013 után elfogadott irányelvekben a fentiekben megfogalmazott elvek megjelenését vagy azok figyelembe nem vételét!

Elemzés tárgyát képező irányelvek:

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2014/41/EU IRÁNYELVE (2014. április 3.) a büntetőügyekben kibocsátott európai nyomozási határozatról

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2016/343 IRÁNYELVE (2016. március 9.) a büntetőeljárás során az ártatlanság véelme egyes vonatkozásainak és a tárgyaláson való jelenlét jogának megerősítéséről

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2016/1919 IRÁNYELVE (2016. október 26.) a büntetőeljárások során a gyanúsítottak és a vádlottak, valamint az európai elfogatóparancshoz kapcsolódó eljárásokban a keresett személyek költségmentességéről

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2016/800 IRÁNYELVE (2016. május 11.) a büntetőeljárás során gyanúsított vagy vádlott gyermekek részére nyújtandó eljárási biztosítékokról

3.3. KRIMINÁLPOLITIKAI DOKUMENTUMOK ELEMZÉSE

EURÓPAI BIZOTTSÁG: AZ UNIÓS BÜNTETŐPOLITIKA LÉTREHOZÁSA: AZ UNIÓS SZAKPOLITIKÁK HATÉKONY VÉGREHAJTÁSÁNAK BIZTOSÍTÁSA A BÜNTETŐJOG ÚTJÁN [BRÜSSZEL, 2011.9.20. COM(2011) 573 VÉGLEGES]

3.3.1. SZÖVEGELEMZÉS

VÁLASZOLJA MEG AZ ALÁBBI KÉRDÉSEKET!

1. Miért tekinthető kriminálpolitikai dokumentumnak ez a közlemény?

2. Mi az uniós büntetőjogi jogszabályok által teremtett hozzáadott érték?

3. Milyen nehézségek akadályozták a büntetőjogi jogszabályok többségére alkalmazandó jogi keret hatékony alkalmazását?

4. Miben hozott újat a Lisszaboni Szerződés?

5. Melyek az ún. uniós dimenziójú bűncselekmények?

6. Mit jelent a kétlépcsős büntetőjogi jogalkotás?

7. Miként érvényesül a törvényesség elve az uniós büntetőjogi jogalkotásban? Mely kifejezéssel kapcsolatban azonosítható itt fordítási hiba?

3.3.2. MEGFELELŐSÉGI VIZSGÁLAT

Elemezze és hasonlítsa össze az alábbi, beillesztést igénylő jogi normákat (irányelv, korábban kerethatározat) a vonatkozó nemzeti (magyar) joganyaggal.

Kötelező vizsgálati szempontok:

- beillesztési határidő lejárt-e?
- ha igen, megtörtént-e a beillesztés? mit kellett módosítani? miért?
- ha nem, mit kell majd módosítani? miért?

Készítsen írásbeli jelentést jogszabályi hivatkozásokkal és a módosítások magyarázatával (vagy azok szükségességének indokolásával). Egyben összesítse a vitatható kérdéseket, értelmezésre szoruló fogalmakat (stb.) is.

Vizsgálat tárgyát képező irányelvek

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2014/41/EU IRÁNYELVE (2014. április 3.) a büntetőügyekben kibocsátott európai nyomozási határozatról

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2016/343 IRÁNYELVE (2016. március 9.) a büntetőeljárás során az ártatlanság védelme egyes vonatkozásainak és a tárgyaláson való jelenlét jogának megerősítéséről

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2016/1919 IRÁNYELVE (2016. október 26.) a büntetőeljárások során a gyanúsítottak és a vádlottak, valamint az európai elfogatóparancshoz kapcsolódó eljárásokban a keresett személyek költségmentességéről

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2016/800 IRÁNYELVE (2016. május 11.) a büntetőeljárás során gyanúsított vagy vádlott gyermekek részére nyújtandó eljárási biztosítékokról

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2017/541 IRÁNYELVE (2017. március 15.) a terrorizmus elleni küzdelemről, a 2002/475/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról, valamint a 2005/671/IB tanácsi határozat módosításáról

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2017/1371 IRÁNYELVE (2017. július 5.) az Unió pénzügyi érdekeit érintő csalás ellen büntetőjogi eszközökkel folytatott küzdelemről

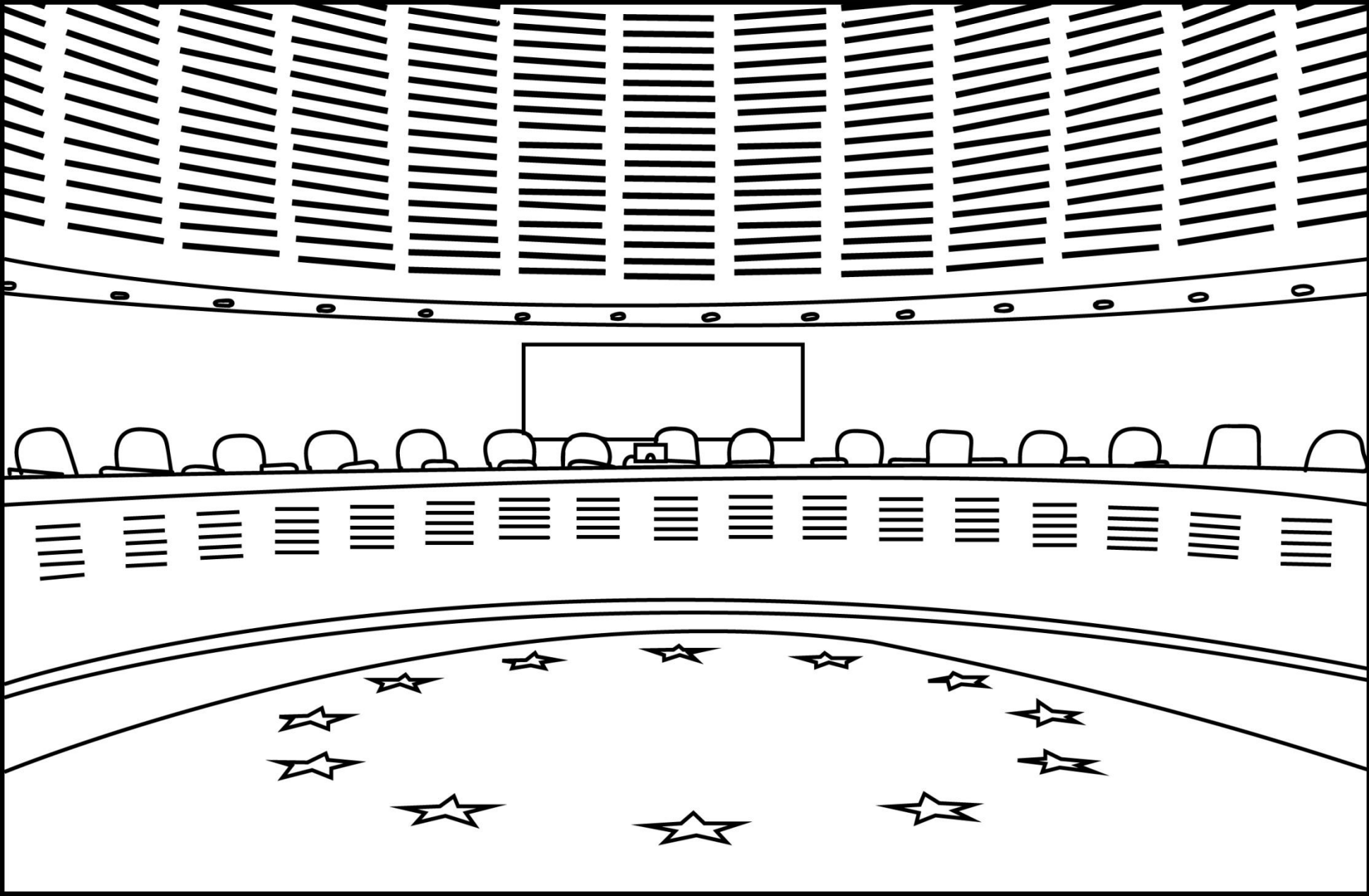

ÖNELLENŐRZŐ KÉRDÉSEK

1. Definiálja a kriminálpolitikát (kriminológiai megközelítésben)!
2. Mi a kriminálpolitika funkciója nemzeti keretek között? Mi a kriminálpolitika funkciója uniós szinten?
3. Mi a legfontosabb jellemzője az uniós kriminálpolitikának?
4. Ki alakítja a kriminálpolitikát uniós szinten?
5. Tekinthető-e az Európai Unió Bírósága kriminálpolitikai aktornak? Miért? Mire vonatkozhat az uniós kriminálpolitika?
6. Miként befolyásolja az uniós kriminálpolitika a tagállamit?
7. Befolyásolhatja-e a tagállami kriminálpolitika az uniós szintűt?
8. Mikortól beszélhetünk uniós kriminálpolitikáról?
9. Mi az asszimiláció elve?
10. Miért tekinthető mérföldkő döntésnek a görög kukoricacsalás ügye? Miért van ennek jelentősége az európai kriminálpolitika körében?

KÖLCÖNHATÁSOK NEMZETI BÜNTETŐJOG ÉS EU-JOG KÖZÖTT

JOGESET

A svéd állampolgár Hammarsten ipari célokra indiai kendert akart termesztetni (2000-2001), amelyhez az ez után járó közösségi mezőgazdasági támogatást is igénybe kívánta venni. Kérelmezte az illetékes svéd hatóságnál, hogy engedélyezze az ipari célú termesztést, azonban az engedélyt nem kapta meg. Mindennek ellenére Hammarsten elkezdte a kender termesztését kb. egy hektáron, amelynek felfedezésekor ellene büntetőeljárást indítottak és a termést lefoglalták, mivel a svéd jog szerint ez büntetendő cselekmény. Az eljárás során a terhelt azt adta elő védekezésül, hogy csakis olyan kenderfajtát termesztett, amelynek THC tartalma a mért egységenként nem haladja meg a 0,3 %-ot, s ezzel tevékenysége a vonatkozó közösségi jogi rendeleteknek megfelelt. Az eljáró bíróság az ügyet előzetes döntéshozatalra az Európai Bíróság elé terjesztette, mivel a svéd kábítószer-büntetőtörvény rendelkezései szerint bűncselekményt követ el, aki engedély nélkül kábítószer termeszt, s engedélyt csak orvosi és tudományos célú, illetve más különösen indokolt közérdek céljából történő termesztésre lehet adni, másfelől pedig kábítószernek minősülnek – a magok kivételével – a kendernövény föld feletti részei, a THC tartalomtól függetlenül.

A tagállami büntetőjogi tilalom kollízióba kerülhet a közösségi joggal abban a tekintetben, hogy ugyanarra a magatartásra nézve, azaz a kendernövény termesztését illetően mind a közösségi jog, mind a nemzeti jog tartalmaz szabályozást. Ez azért igényel megfelelő feloldást, mert a két szabályozás tartalmára tekintettel lényegében kizárja egymást.

C-462/01 Ulf Hammarsten elleni büntetőeljárás ügye (2003. január 16.)

INDÍTÓ JOGESET MEGOLDÁSA

A jogeset idején hatályos jog szerint az EK-Szerződés 32-38. cikkei vonatkoznak a közös mezőgazdasági politikára. Ha valamely szektor tekintetében Közösség rendeletben piaci rendtartást bocsát ki, a tagállamok kötelesek minden olyan intézkedéstől tartózkodni, ami a rendelettől eltér vagy azzal ellentétes. Az Európai Bíróság gyakorlata szerint azonban a tagállamoknak joguk van olyan nemzeti szabályozás alkalmazására, ami az adott piaci rendtartás célkitűzéseit meghaladó általános érdekű célt követ, még akkor is, ha ezzel a közös piac működésére hatással van. A svéd tilalom közvetlenül akadályozza a kenderszármazékok közös piacát, mivel a büntetőjogi üldözés minden svéd állampolgárt megfoszt attól a lehetőségtől, hogy közösségi szubvenciókat igénybe vegyen. A svéd kormány álláspontja nem fogadható el, miszerint a büntetőjogi szabályok azért szükségesek, mert általuk az emberek életében és egészségének védelme elérhető, és hogy emiatt célkitűzése eltér a közös mezőgazdasági szabályozás célkitűzésétől. Az alkalmazandó rendelet kifejezetten követ ilyen célokat is, ezért ez az igazolási lehetőség nem adott a svéd állam számára.

A svéd szabályozás tehát közvetlenül korlátozza a piacot, ezért szemben áll a közösségi joggal. A hazai büntetőeljárásban tehát az eljáró bíróságnak azt kell figyelembe vennie, hogy az ipari kender termesztését és birtoklását tiltó nemzeti szabályozás

A rendeleti szabályozás alkalmas arra, hogy valamely belső büntetőjogi tényállás egyik elemét „felülírja”, ezáltal a büntetendő magatartások körét is képes meghatározni. Lényeges itt is azonban, hogy ez a hatás nem lehet felelősségmegalapozó vagy -fokozó.

szemben áll a vonatkozó (közvetlenül hatályos) rendeletekkel. A svéd büntetőjog azon sajátossága, hogy a kábító hatóanyag-tartalomra tekintet nélkül rendel büntetni minden magatartást, nem egyeztethető össze a közösségi joggal. A közösségi rendeletek tartalma miatt a svéd büntetőjog differenciálatlan kábítószer-meghatározási rendelkezése nem alkalmazható, e tekintetben azt az alkalmazási elsőbbséget élvező közösségi jogi szabály „felülírja”. Emiatt a definíciót úgy kell tekinteni, mint amelybe az ipari célokra alkalmazott és termesztett kender (egységenként 0,3% alatti THC tartalom) nem tartozik bele.

Ennek eredményeképpen pedig a hatályos joghelyzet szerint a terhelt cselekménye nem tényállásszerű.

FELADATOK

4.1. QUIZ KÉRDÉSEK – EU JOG

Válaszoljon az alábbi kérdésekre!

1. Mit jelent az uniós jog elsődlegessége?

- a) Az uniós polgár a nemzeti bíróság előtti ügyében köteles az uniós jogra hivatkozni.
- b) Az Európai Unió Bírósága döntéseivel felülírhatja a nemzeti bíróság döntését.
- c) Minden ügyben az uniós jogot kell alkalmazni, ha ilyen létezik az adott életviszonyra.
- d) Kollízió esetén az uniós jog elsődleges jogszabályait kell alkalmazni az ellentétes nemzeti joggal szemben.

2. Mit jelen a közvetlen hatály?

- a) Az ezzel rendelkező jogszabálynak elsőbbsége van a nemzeti joggal szemben.
- b) Nincs szükség beillesztésre.
- c) Magánszemély hivatkozhat rá a nemzeti bíróság előtt.
- d) A jogszabály kötelező a nemzeti bíróságra nézve az elfogadásától kezdődően.
- e) Ez jelenti azt, hogy az uniós jog részévé válik a tagállam jogrendnek.

3. Mit jelent a vertikális közvetlen hatály?

- a) Olyan jogszabály rendelkezik ezzel, amelyet a nemzeti bíróság az állammal szemben alkalmaz.
- b) Olyan jogszabály rendelkezik ezzel, amelyet a nemzeti bíróság az egyénnel szemben alkalmaz.
- c) Olyan jogszabály rendelkezik ezzel, amelyre az egyén az Európai Unió Bírósága előtt hivatkozik az állammal szemben.
- d) Olyan jogszabály rendelkezik ezzel, amely re az állam az Európai Unió Bírósága előtt hivatkozik az egyénnel szemben.

4. Mely elv az alábbiak közül jelenti azt a kötelezettséget, hogy a nemzeti jogot az uniós joggal összhangban kell értelmezni?

- a) Állami felelősség.
- b) Arányosság.
- c) Törvényesség.
- d) Közvetett hatály.

5. Igaz vagy hamis?

- A. Az irányelvek közvetlenül alkalmazhatóak.
- B. Minden irányelv közvetlenül hatályos.
- C. Az irányelv akkor közvetlenül hatályos, ha megfelel az ún. Van Gend en Loos kritériumoknak.

6. Mit jelent a szubszidiaritás?

- a) A döntéseket és intézkedéseket uniós szinten hozzák meg.
- b) A döntéseket és intézkedéseket nemzeti szinten hozzák meg.
- c) Ez a nemzeti jog és az uniós jog viszonyára vonatkozik.
- d) Ez annak az igazolását írja le, hogy mikor szükséges uniós (és nem helyi/nemzeti) szinten döntést hozni.

7. Mit jelent a „jogalap” az uniós intézkedések esetében?

- a) Az Európai Bizottság által benyújtott tervezetet.
- b) Az alapszerződési rendelkezést, amely a jogalkotásra jogosítja fel az Uniót.
- c) A Tanács döntése, amellyel intézkedést fogad el.
- d) Az Európai Parlament jóváhagyása valamely intézkedéshez.

8. Mi a legfőbb célja az előzetes döntéshozatali eljárásnak?

- a) Az uniós jog elsődlegességének biztosítása.
- b) Jogorvoslati jogot biztosítani egyéni keresetek esetében.
- c) Biztosítani, hogy a tagállamok teljesítsék az uniós tagságból eredő kötelezettségeiket.
- d) Biztosítani az uniós jog egységes és konzisztens értelmezését.

4.2 KÖLCSÖNHATÁSOK FAJTÁI

Osztályozza az alábbi ügyeket aszerint, hogy a nemzeti jog és az uniós jog (esetleges) ellentmondása miként került feloldásra!

	elsőbbség: igen / nem	közvetlen hatály: rendelet vagy alapszerződés vagy Charta	közvetlen hatály: irányelv	közvetett hatály: irányelv vagy kerethatározat	büntetőjogi következmény
Hammarsten (2003)	<i>Igen</i>	<i>Igen, rendelet</i>	-	-	<i>tényállási elem kiesik, nincs bcs.</i>
Ratti (1979) 148/77					
Watson (1976) 118/75					
Sagulo (1977) 8/77					
Ratti (1979) 148/77					
Kolpinghuis (1984) 80/86					
Conegate (1986) 121/85					
Cowan (1989) 186/87					
Grogan (1991) C-159/90					
Kremzow (1997) C-299/95					
Lemmens (1998) C-226/97					
Bickel és Franz (1998) C-274/96					
Calfa (1999) C-348/96					
Hoffmann (2003) C-144/00					
„Rolex” C-60/02 (2004)					
Berlusconi (2005) C-387/02					

Pupino (2005) C-105/03					
Achughbabian (2011) C-329/11					
Ognyanov (2010) C-554/14					
Markus D (2014) C-358/13 és C-181/14					
Van Gennip (2016) C 137/17					

4.3. A BÍRÓSÁG ÁLTALI JOGFEJLESZTÉSEK EGYES EREDMÉNYEI

Párosítsa a mérföldkő jogesetet a legfontosabb rendelkezésével, annak jelentésével!

Taricco (2015)

Berlusconi (2005)

M.A.S. (2017)

Ognyanov (2010)

Van Gennip (2018)

Az EUMSZ 325. cikk (1) és (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az előírja a nemzeti bíróság számára, hogy a hozzáadottérték-adó területén elkövetett bűncselekmények miatti büntetőeljárásban mellőzze az elévülésre vonatkozó azon nemzeti rendelkezések alkalmazását, amelyek az esetek jelentős számában megakadályozzák az Európai Unió pénzügyi érdekeit sértő súlyos csalások miatt hatékony és visszatartó erejű büntetőjogi szankciók kiszabását, illetve amelyek az Unió pénzügyi érdekeit sértő csalások vonatkozásában rövidebb elévülési időt írnak elő, mint az állam pénzügyi érdekeit sértő csalások esetében, kivéve ha e mellőzés sértené a bűncselekmények és büntetések törvényességének elvét annak okán, hogy az alkalmazandó jog nem kellően pontos, vagy hogy a bűncselekmény elkövetésének időpontjában hatályban lévőknél súlyosabb büntethetőséget megállapító jogszabály visszaható hatállyal alkalmazandó.

Bizonyos áruk, így a pirotechnikai termékek szabad mozgását a tagállamok nem tilthatják, korlátozhatják vagy akadályozhatják, kivéve ha a tagállam közrendi, közbiztonsági vagy környezetvédelmi okokból megtiltja vagy korlátozza a tűzijátékok bizonyos kategóriáinak használatát vagy magánszemélyek számára történő értékesítését. Így a büntetőjogi tilalomnak is meg kell felelnie ezeknek a feltételeknek.

Az uniós jogot úgy kell értelmezni, hogy a nemzeti bíróságnak a nemzeti jog szabályainak összességét figyelembe kell vennie, és azt – amennyire csak lehetséges – a kerethatározattal összhangban kell értelmeznie az ebben meghatározott cél eléréséhez, és szükség esetén – bírói hatalmánál fogva – mellőznie kell a végső fokon eljáró nemzeti bíróság által elfogadott értelmezést, amennyiben ez az értelmezés nem egyeztethető össze az uniós joggal.

Az elkövetőre szigorúbb új törvény visszaható hatályát nem engedi a közösségi jog, a vádlottakra kedvezőbb büntetőtörvény visszamenőleges alkalmazásának elve alapvető jog, amely – a legalitás elvéhez hasonlóan, amelynek fontos oldalát képezi – a közösségi jogrend része. Az enyhébb büntető törvény visszaható hatályú alkalmazása tehát a tagállamok közös alkotmányos hagyományainak része.

A bűncselekmények elévülésére vonatkozó olyan nemzeti szabályozás, amely azzal a következménnyel jár, hogy az elévülési idő csak az eredeti időtartamának egynegyedével hosszabbodik meg, sértheti az EUMSZ 325. cikk (1) és (2) bekezdésével a tagállamokra rótt kötelezettségeket, amennyiben e nemzeti szabályozás az Európai Unió pénzügyi érdekeit sértő súlyos csalás eseteinek jelentős számában megakadályozza a hatékony és visszatartó erejű szankciók kiszabását, vagy az érintett tagállam pénzügyi érdekeit sértő csalás eseteire hosszabb elévülési időket ír elő, mint az Európai Unió pénzügyi érdekeit sértő csalás eseteire, amit a nemzeti bíróságnak kell vizsgálnia. A nemzeti bíróság feladata, hogy biztosítsa az EUMSZ 325. cikk (1) és (2) bekezdésének teljes érvényesülését, szükség esetén eltekintve azon nemzeti jogi rendelkezésektől, amelyek azzal a hatással járnak, hogy megakadályozzák az érintett tagállamot abban, hogy teljesítse az EUMSZ 325. cikk (1) és (2) bekezdésében rá rótt kötelezettséget.

4.4. VISSZAHATÓ HATÁLY TILALMA A BÜNTETŐJOGBAN ÉS AZ EU JOG

Mutassa ki az alábbi jogesetek alapján a visszaható hatály tilalmára vonatkozó bírósági jogfejlesztés eredményeit!

1. C-387/02 sz. ügy Silvio Berlusconi, Sergio Adelchi és Marcello Dell'Utri és mások elleni büntetőeljárás (2005. május 30.)
2. C-105/14 sz. ügy Ivo Taricco és társai elleni büntetőeljárás (2015. szeptember 8.)
3. C-554/14 sz. ügy Atanas Ognyanov (2016. november 8.)
4. C-42/17 sz. ügy M.A.S., M.B. & Presidente del Consiglio dei Ministri (2017. december 5.)
5. C 115/17. sz. ügy „Csontozott marhahús” (2018. augusztus 7.)

4.5. EGY BÜNTETŐÜGY PÉLDÁJA – BH 2005. 6.

Zoli külkereskedélemmel foglalkozó vállalkozó, aki a kérdéses ügyben az Európai Unió tagországaiból - Németországból és Ausztriából – hozott be Magyarországra árut. Zoli a vámárak fiktív kiléptetését követően azok reexpediálását (külföldön történő értékesítését) kérte a R. S. Rt.-nél, ekként vámteher megfizetése alól mentesülhetett. István mint vámárueellenőrző tiszt állította ki a kiléptetési dokumentumokat (Zolival való megegyezése alapján). Zolinak tudomása volt arról, hogy bár ilyenkor a vámárut tranzitárúként vámoztatja, az áru Magyarország területét nem hagyja el, és István is pontosan tudta, hogy a határátkelőhelyen a kiléptetés fiktív volt. Zoli e dokumentumokat felhasználva – benyújtva azt az említett reexpediálást végző cégnek – intézte az áru sorsát. 37 esetben került sor ilyen kiléptetésre.

Elkövetési idő: 2003. március. Elbírálás ideje: 2014. június.

Az elsőfokú bíróság döntése szerint Zoltánt üzletszerűen, jelentős értékű vámárura elkövetett csempészet bűntettében mondta ki bűnösnek, Istvánt pedig 1 rb. csempészet bűntettében mint bűnsegédet, és 30 rb. hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás bűntettében. (1978. évi IV. törvény)

- a) Állapítsa meg, hogy mely jogszabályok alapján kell a cselekmény elbírálni!
- b) Állapítsa meg a vonatkozó háttérnorma releváns tartalmát: a vámjogról, a vámeljárásról, valamint a vámigazgatásról szóló 1995. évi C. törvény (elkövetéskor vagy elbíráláskor hatályos változata)
- c) Helyes-e az elsőfokú bíróság döntése?
- d) A másodfokon eljáró bíróság felmentette a csempészet vádja alól az elkövetőket, mondván, hogy Magyarország „2004. évi május hó 1. napjától az Európai Unió tagja, ezért a [2003. évi Vám.] törvénynek, valamint az Európai Közösség Tanácsának 2913/92/EGK rendelete – a közösségi Vámkódex létrehozásáról –, mint közösségi jognak a nemzeti szabályozással szemben elsőbbsége van”. Helyes-e ez az érvelés?

Elkövetési idő: 2003. március. Elbírálás ideje: 2014. május 15.

- a) Változik-e az alkalmazandó jog tartalma?
- b) Milyen döntést hozna?

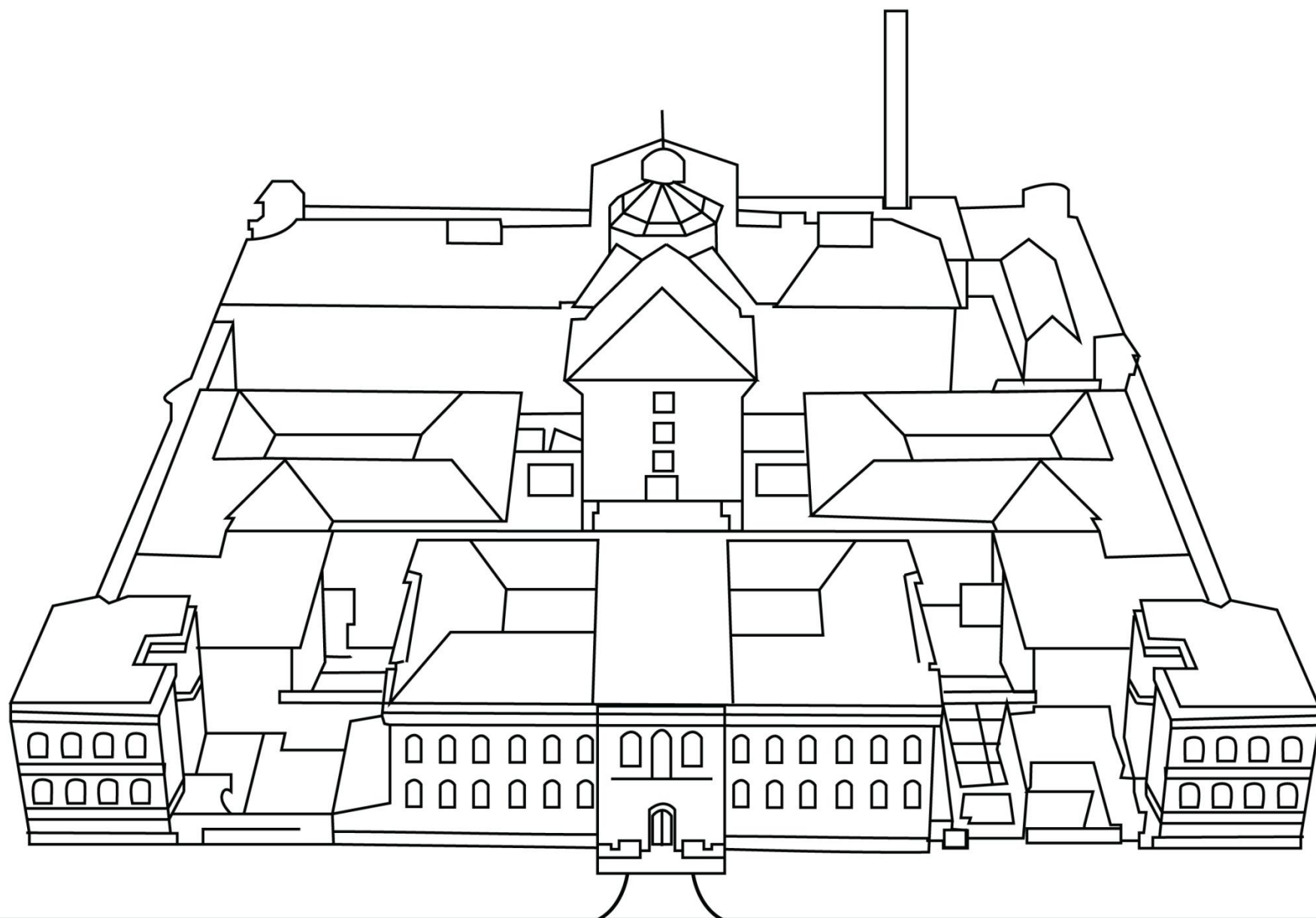

ÖNELLENŐRZŐ KÉRDÉSEK

1. Mi a közvetlen hatály és mi a közvetlen alkalmazhatóság?
2. Mi a közvetett hatály?
3. Mit jelent az alkalmazási elsőbbség?
4. Mit jelent az uniókonform értelmezés?
5. Miként érvényesülhet az uniós jog közvetlen hatálya a büntetőjogban? Mondjon példát a korábbi joggyakorlatból! Jelen joghelyzetben mikor következhet be ilyen eset?
6. Miként érvényesülhet az uniós jog közvetett hatálya a büntetőjogban? Említsen példát az EUB joggyakorlatából!
7. Mit jelent az, hogy az uniós jog alkalmazásra kerülhet a büntetőjogi szabályozás kerettényállás jellege miatt?
8. Mi a közvetlen alkalmazásnak a korlátja a büntetőjogban az EUB gyakorlata szerint?
9. Milyen szerepe van a büntetőjognak az uniós célok elérése szempontjából?
10. Miként kell és lehet figyelembe venni az ún. közrendi kimentési okokat?

**BÜNTETŐJOGI FELELŐSSÉG ÉS EU JOG –
EURÓPAI IUS PUNIENDI –
JOGKÖZELÍTÉS**

Az olasz állampolgár, Silvio Berlusconi és társai ellen mérleghamisítás („hamis könyvelés”) és más gazdasági bűncselekmények miatt Olaszországban több büntetőeljárást indítottak. Az ügyekre irányadó joghelyzetet – 2005-ben – egyfelől a közösségi társasági jogi irányelvek és azok implementációs jogszabályai határozták meg, másrészt pedig a hatályos olasz büntető rendelkezések. Az eljárások ideje alatt a vonatkozó büntető jogszabályi környezet megváltozott, s a jogszabályi módosítás nyomán, 2002. április 16-án új rendelkezések léptek hatályba. A büntetőeljárásban a jogkérdések tisztázása során vált szükségessé a közösségi jog értelmezése, mivel az újonnan hatályba lépett rendelkezések, illetve azok alkalmazhatósága kapcsán vita keletkezett a büntetőbírószám előtt: a terheltek arra hivatkoztak, hogy cselekményüket az új rendelkezések szerint kell elbírálni, aminek következtében nem büntethetők (elévülés, jelentős hatású cselekmény el nem érése vagy „sértetti” feljelentés hiánya miatt). Az ügyészségek és az eljáró bíróságok ezzel szemben azt kérdőjelezték meg, hogy az új olasz rendelkezések egyáltalán megfelelnek-e a közösségi jog követelményeinek, amelyeket az EK-Szerződés és az Európai Bíróság a közösségi jogsértések tagállami szankcionálásánál elvár.

A görög kukoricacsálás ügy óta a közösségi jogsértésekre előírt tagállami szankciókra hármas követelmény vonatkozik (hatékony, arányos, elrettentő), s mivel a közösségi jogrend csak korlátozottan képes a jogsértésekkel szemben fellépni, ezért ez a tagállamok feladata, ami az EK-Szerződés 10. cikkéből is fakad.

C-387/02 Silvio Berlusconi, Sergio Adelchi és Marcello Dell'Utri és mások elleni büntetőeljárás ügyében (2005. május 3.)

INDÍTÓ JOGESET MEGOLDÁSA

Az adott olasz büntetőjogi rendelkezések hatékonyságát, arányosságát és visszatartó erejét a tagállami jogalkalmazónak kell megvizsgálni. Bármilyen eredménye is legyen a vizsgálatnak, a közösségi jogra hivatkozás nem eredményezheti önmagában a felelősség megállapítását vagy fokozását. Azaz nem lehet közvetlenül az irányelvre hivatkozni; mivel az előidézné a terheltek cselekményének súlyosabb megítélését, ugyanis, ha a közösségi jog félretolná az új (enyhébb) büntető jogszabályok alkalmazását, feléledhetnének a régi, szigorúbb rendelkezések, ami azt jelentené, hogy lényegében a közösségi jog idézi elő a szigorúbb megítélést. Az elkövetőre szigorúbb új törvény visszaható hatályát nem engedi a közösségi jog, a vádlottakra kedvezőbb büntetőtörvény visszamenőleges alkalmazásának elve alapvető jog, amely a közösségi jogrend része. Az enyhébb büntető törvény visszaható hatályú alkalmazása tehát a tagállamok közös alkotmányos hagyományainak része. A jogalkalmazó hatóságok nem kifogásolhatják a jogalkotói tevékenységet a büntetőeljárás alá vont személlyel szemben, így a közösségi jogi jogsértésekre előírt belső szankciók „alkalmatlansága” nem lehet alap az adott rendelkezések figyelmen kívül hagyására és a régi rendelkezések felélesztésére.

Valamely irányelv önmagában nem állapíthat meg magánszemélyeket terhelő kötelezettségeket, és arra e magánszemélyekkel szemben nem lehet hivatkozni. Az irányelvnek önmagában, a tagállamban a végrehajtása érdekében elfogadott törvénytől függetlenül olyan a hatása sem lehet, hogy meghatározza, vagy súlyosbítsa azon személyek büntetőjogi felelősségét, akik a rendelkezéseit megsértve járnak el.

FELADATOK

5.1. JOGALAPOK

Csoportosítsa az EUMSZ-ben szereplő jogalkotási jogalapokat a büntető igazságszolgáltatás alrendszerei szempontjából! Rendelje hozzá a jogforrás típusát is! Csoportosítsa az alábbiakat – írja be a megfelelő betűt a „jogforrás” oszlopa!

- A. BÁRMILYEN JOGFORRÁSBAN
- B. IRÁNYELVBEN
- C. RENDELETBEN
- D. HATÁROZATBAN

Jogalap	Téma	Jogforrás	Korlátozás (igen / nem)
Anyagi büntetőjog			
79. cikk (2) bekezdés d) pon	küzdelem az emberkereskedelem, különösen a nők és gyermekek kereskedelme ellen	A	nincs
	joghatósági ütközések megelőzése és rendezése		
	bűncselekményi tényállások, büntetési tételek meghatározása bizonyos bűncselekmények esetén		
	újabb bűncselekményi körök bevonása az előző együttműködési körbe		
	bűncselekményi tényállások, büntetési tételek meghatározása uniós politikák végrehajtásához		
	az Unió pénzügyi érdekeit sértő csalások megelőzése és azok elleni küzdelem		

Büntető eljárásjog			
	a kölcsönös elismerés elvét biztosító szabályok		
	a hatóságok közötti együttműködés megkönnyítése		
	a bizonyítékok kölcsönös elfogadhatósága		
	a büntetőeljárásban részt vevő személyek, valamint a sértettek jogai		
	bármely egyéb szabályozási terület		
	az Eurojust tagállami büntetőeljárási szerepének szabályozása		
	az Európai Ügyészség létrehozása és nemzeti büntetőeljárásokban való szerepének meghatározása		
	az operatív rendőrségi együttműködés meghatározása		
	az Europol tagállami büntetőeljárási szerepének szabályozása		
	másik tagállam területén való eljárási cselekmény fogatosítása		
Büntető eljárásjog			
	a hatóságok közötti együttműködés megkönnyítése		
	az Eurojust együttműködést erősítő szerepének szabályozása		
	az Europol együttműködést erősítő szerepének szabályozása		
	másik tagállam területén való eljárási cselekmény fogatosítása		

A büntető igazságszolgáltatás egyéb alrendszereit érintő szabályozás			
	szakemberek képzésének támogatása		
	Bűnmegelőzés		
	rendőrségi együttműködés		
	másik tagállam területén való eljárási cselekmény fogantatása		
	Unió pénzügyi érdekeit sértő csalások megelőzése és az azok elleni küzdelem		

5.2. A MAGYAR BÜNTETŐJOGI RENDSZER ÉRINTETTSÉGE

Azonosítsa be – a minták szerint – az alábbi vívmányokat (elfogadásuk ideje, jogforrás jellege) és jelölje meg, hogy a magyar jogrendszer mely jogszabályban, mely rendelkezéssel felelt meg az uniós követelményeknek!

EUMSZ	EUMSZ kompetencia	Jelenlegi vívmányok	EU jog	Magyar jog
79. cikk (2) bekezdés d) pont	küzdelem az emberkereskedelem, különösen a nők és gyermekek kereskedelme ellen	az emberkereskedelem bűncselekményének és szankcióinak meghatározása	2011/36/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv	Btk. 192.§

82. cikk (1) bekezdés a) pont	a kölcsönös elismerés elvét biztosító szabályok	(pl.) 1. európai elfogatóparancs 2. európai nyomozási határozat 3. európai bűnügyi nyilvántartás 4. vagyonelkobzás	1. 2. 3. 4.	
82. cikk (1) bekezdés b) pont	joghatósági ütközések megelőzése és rendezése	joghatósági ütközésekre előírt egyeztetési szabályok	2009/948/IB kerethatározat	Be. 394.§, 398.§, 488.§; 492.§, 567.§
82. cikk (1) bek. c) pont	szakemberek képzése	Európai Rendőrakadémia		
82. cikk (1) bekezdés d) pont	a hatóságok közötti együttműködés megkönnyítése	európai formanyomtatványok bevezetése: 1. európai nyomozási határozat 2. európai elfogatóparancs	1. 2.	
82. cikk (2) bekezdés a) pont	a bizonyítékok kölcsönös elfogadhatósága jogközelítéssel, szabályozási minimumok által	igazságügyi szakértőkre vonatkozó szabályok; pl. európai nyomozási határozat; vagyonelkobzás bizonyítási szabályai	1. 2.	
82. cikk (2) bekezdés b) pont	a büntetőeljáráshoz részt vevő személyek jogai jogközelítéssel, szabályozási minimumok által	1. tolmácsoláshoz való jog, 2. tájékoztatáshoz való jog, 3. kommunikációs jogok, 4. ügyvédi segítség igénybevétele; 5. ártatlanság vélelme, 6. gyermekkorú elkövetők eljárási védelme	1. 2. 3. 4. 5. 6.	

82. cikk (2) bekezdés c) pont	a büntetőeljárás sértettjének jogai jogközelítéssel, szabályozási minimumok által	sértetti jogok meghatározása		
83. cikk (1) bekezdés	bűncselekményi tényállások, büntetési tételek meghatározása bizonyos bűncselekmények esetén jogközelítéssel, szabályozási minimumok által	1. gyermekek szexuális kizsákmányolása, 2. a piaci erőfölénnyel visszaélés büntetőjogi kezelése, 3. információs rendszerek elleni támadásokkal szembeni fellépés; 4. az Unió pénzügyi érdekeinek büntetőjogi védelme, 5. kábítószer-kereskedelem elleni fellépés, 6. pénzhamisítás, 7. terrorizmus	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	
83. cikk (2) bekezdés	ua., ha valamely harmonizációs intézkedések hatálya alá tartozó területen az Unió politikájának eredményes végrehajtásához elengedhetetlen	piaci manipuláció elleni büntetőjogi fellépés	2014/57/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv	Btk. 411.§
86. cikk	az Európai Ügyészség létrehozása és nemzeti büntetőeljárásokban való szerepének meghatározása	az Európai Ügyészség nyomozása és/vagy nyomozásfelügyelete		
87. cikk (2) bekezdés	rendőrségi együttműködés	egyes uniós nyomozási technikák átalakultak belső jogszabály által rögzített együttműködési formákká (például ellenőrzött szállítmányok)		
87. cikk (3) bekezdés	az operatív rendőrségi együttműködés meghatározása	SVE alapján korlátozott mértékben		
89. cikk	másik tagállam területén való eljárási cselekmény foganatosítása	SVE alapján korlátozott mértékben		

325. cikk (4) bekezdés	az Unió pénzügyi érdekeit sértő csalások megelőzése és azok elleni küzdelem	1. pénzügyi érdekeket sértő csalások definiálása, 2. Európai Ügyészi Hivatal	1. 2.	
------------------------	---	---	--------------	--

5.3. VADÁSZAT A IUS PUNIENDIRE

Olvassa el a ius puniendiről szóló fejezetet a szakirodalomból [Karsai Krisztina: Alapelvei (r)evolúció az európai büntetőjogban. Jurisperitus, 2015. 17-34.p.], és a szöveg alapján készítsen vázlatot a büntetés jogának uniós fejlődése tárgyában.

Figyelembe veendő szempontok:

- E. PERIÓDUSOK ELKÜLÖNÍTÉSE (HÁROM)
- F. ELTÉRŐ JOGPOLITIKAI UTAK ELKÜLÖNÍTÉSE
- G. EUB DÖNTÉSEINEK SZEREPE (PL. AZ EUB 2005-ÖS DÖNTÉSE EVOLÚCIÓS UGRÁS)
- H. ALAPSZERZŐDÉSI VÁLTOZÁSOK KÖVETÉSE (AMSTERDAM ÉS LISSZABON)
- I. IUS PUNIENDI RÉTEGEINEK BEAZONOSÍTÁSA

ÖNELLENŐRZŐ KÉRDÉSEK

1. Mi képezi annak akadályát, hogy uniós norma közvetlenül alapítson büntetőjogi felelősséget?
2. Milyen aspektusai vannak a ius puniendinek?
3. Miként értékeli az EUMSZ 79., 82., 83. és 325. cikkei szerinti felhatalmazásokat a ius puniendi szempontjából?
4. Mit jelent a jogközelítés az EUMSZ 82. és 83. cikkei szerint?
5. Mit jelent az, ha az uniós norma a büntetőjogi fenyegetettséget kötelezően írja elő?
6. Mit jelen a minimum-szabályozás a SZBJT politikájában? Említsen példákat ennek bemutatására!
7. Mit jelent a harmonizált büntetőjog?
8. Hol és mikor van jelentősége a harmonizált büntetőjogi joganyagnak?
9. Mutassa be az anyagi jogharmonizáció jellemzőit egy választott bűncselekménycsoporton keresztül!
10. Mutassa be az eljárásjogi jogharmonizáció jellemzőit egy választott eljárásjogi jogintézményen keresztül!

ALAPJOGOK ÉS EURÓPAI BÜNTETŐJOG

JOGESET

LM, lengyel állampolgárral szemben a lengyel bíróságok 2012. és 2013. folyamán három európai elfogatóparancsot bocsátottak ki az elfogása, illetve a kábítószeres és pszichotróp anyagok jogellenes kereskedelme miatti büntetőeljárás lefolytatása céljából az átadása iránt. 2017. május 5-én az érintett személyt ezen európai elfogatóparancsok alapján letartóztatták Írországban, és bíróság, a High Court elé állították. LM közölte e bírósággal, hogy a lengyel hatóságoknak történő átadásába nem egyezett bele (így elrendelték a fogvatartását), mivel álláspontja szerint átadása esetén Lengyelországban az igazságszolgáltatás nyilvánvaló megtagadása valós veszélyének lenne kitéve, ami sérti az EJEE 6. cikkét.

Az európai elfogatóparancs végrehajtásának nem akadályozza az, ha az érintett személy nem egyezik bele az átadásba. Ennek az eljárási határidők szempontjából van jelentősége, mivel ilyen helyzetben a határidő 90 nap.

Azt állítja, hogy a Lengyel Köztársaságban a közelmúltban elfogadott jogalkotási reformok megfosztják a tisztességes eljáráshoz való jogától. Ezek a reformok alapjaiban megrengetik az európai elfogatóparancsot kibocsátó hatóság és az azt végrehajtó hatóság közötti kölcsönös bizalom alapját, ami kétséggé teszi az európai elfogatóparancs szabályozásának működését. Hivatkozik továbbá a az Európai Unióról szóló szerződés 7. cikkével kapcsolatos eljárásra, amit Lengyelországgal szemben kezdeményezett a Bizottság [COM(2017) 835 final] – annak érveivel támasztja alá bele nem egyezését.

El lehet-e fogadni ezt az álláspontot? Értelmezhető-e úgy az európai elfogatóparancsról szóló kerethatározat, hogy az EJEE 6. cikkének esetleges sérelme elkerülhető legyen.

Az EUSZ 7. cikkének célja annak biztosítása, hogy valamennyi uniós ország tartsa tiszteletben az EU közös értékeit, köztük a jogállamiságot. Az EUSZ 7. cikkének (1) bekezdése szerinti megelőző mechanizmus csak abban az esetben aktiválható, ha fennáll az értékek súlyos megsértésének „egyértelmű veszélye”, az EUSZ 7. cikkének (2) bekezdése szerinti szankcionáló mechanizmus pedig csak akkor, ha „valamely tagállam súlyosan és tartósan megsérti a 2. cikkben említett értékeket.”

C-216/18. PPU. sz. ügy LM ellen kibocsátott európai elfogatóparancsok végrehajtására irányuló eljárásban (2018. július 25.)

INDÍTÓ JOGESET MEGOLDÁSA

Az Európai Unió Bírósága kimondta, hogy amennyiben a büntetőeljárás lefolytatása céljából kibocsátott európai elfogatóparanccsal érintett személy átadásáról dönteni hivatott végrehajtó igazságügyi hatóság olyan bizonyítékokkal rendelkezik, amelyek alkalmasak annak alátámasztására, hogy a kibocsátó tagállam igazságszolgáltatásának függetlenségét érintő rendszerszintű vagy általános hiányosságok okán fennáll az Európai Unió Alapjogi Chartája 47. cikkének második bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz való alapvető jog megsértésének valós veszélye, akkor az említett hatóságnak konkrétan és pontosan értékelnie kell, hogy

- ▶ e személy személyes helyzetére, valamint
- ▶ az eljárás alapjául szolgáló bűncselekmény jellegére és
- ▶ az európai elfogatóparancs ténybeli hátterére tekintettel
- ▶ a kibocsátó tagállam által szolgáltatott információkra figyelemmel

komoly és bizonyítékokkal alátámasztott okokból vélelmezhető-e, hogy az érintett személy az e tagállamnak történő átadása esetén ennek a veszélynek ki lenne téve.

Ezt jelenti, hogy az eljáró bíróságnak, amelyiknek az átadásról kell döntenie, meg kell vizsgálnia, hogy az érintett személy alapvető jogainak garantálása fennáll-e. Az EUSZ 7. cikkelye szerinti eljárások, amelyek valamely tagállamban – legalábbis a politikai szintén – megkérdőjelezzik a jogállamiság fennállását, a jogi kötelezettségek teljesítésére is kihatással lehetnek.

FELADATOK

6.1. ALAPJOGOK LISTÁJA ÉS ÖSSZEHASONLÍTÁSA

Az alábbiakban egy lista található az alapjogokról. Az oszlopokban szereplő nemzetközi jogi és uniós jogi instrumentumok áttekintésével töltsé ki az oszlopokat értelemszerűen!

- EJENY – EMBERI JOGOK EGYETEMES NYILATKOZATA
- EJEE – EMBERI JOGOK EURÓPAI EGYEZMÉNY
- ESZCH – EURÓPAI SZOCIÁLIS CHARTA
- PPJNEO – POLGÁRI ÉS POLITIKAI JOGOK NEMZETKÖZI EGYEZSÉGOKMÁNYA
- GSZKJ – GAZDASÁGI, SZOCIÁLIS ÉS KULTURÁLIS JOGOK NEMZETKÖZI EGYEZSÉGOKMÁNYA
- EUAC – AZ EURÓPAI UNIÓ ALAPJOGI CHARTÁJA

	EJENY	GSZKJ	PPJNEO	ESZCH	EJEE	EUAC
1. élethez való jog						
2. kínzás tilalma						
3. rabszolgaság tilalma						
4. szabadsághoz és biztonsághoz való jog						
5. tisztességes eljáráshoz való jog						
6. jogorvoslathoz való jog						
7. diszkrimináció tilalma, egyenlő bánásmód követelménye						
8. személyként való elismerés joga						
9. magánszférához-; családi élethez való jog						

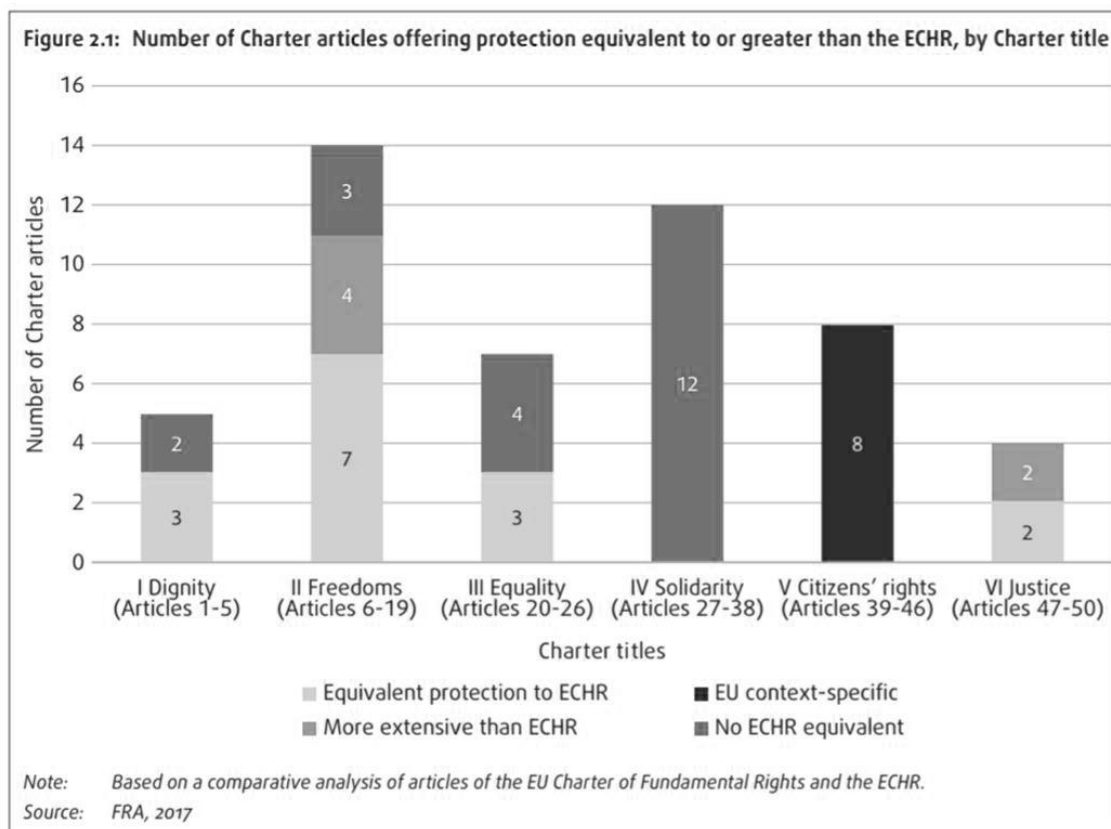
10. házasságkötéshez való jog						
11. tulajdonhoz való jog						
12. mozgáshoz való jog						
13. menedékért való jog						
14. a gondolat szabadsága, vallásszabadság						
15. szólás szabadsága						
16. gyülekezés szabadsága						
17. élelemhez, innivalóhoz és lakhatáshoz való jog						
18. egészségügyi ellátáshoz való jog						
19. oktatáshoz való jog						
20. munkához való jog						
21. pihenéshez való jog, szórakozáshoz való jog						
22. szociális védelemhez való jog						
23. a politikában való részvétel joga						
24. a kulturális életben való részvételhez való jog						

6.2. ALAPJOGI CHARTA ÉS AZ EJE VÉDELMI SZINTJEINEK ÖSSZEHAISONLÍTÁSA

Elemezze az alábbi táblázatot!

Forrás:

6.3. ILIAS & AHMED ÜGY I.

Olvassa el az alábbi ügyben született EJE ítéletet!

Case of Ilias and Ahmed v. Hungary (application no. 47287/15 – European Court of Human Rights)

Válaszolja meg a kérdéseket!

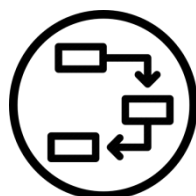
1. Mi az EJE fő funkciója?
2. Milyen feltételek mellett lehet panaszt benyújtani?

3. Miért releváns ez az ügy a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésén alapuló térség mint uniós politika témakörében?
4. Milyen döntést hozhat az EJEB?
5. Milyen jogkövetkezménye(i) lehet(nek) az EJEB döntésének?

Elemesse az ítéletet az alábbi műveletek elvégzésével!

- tények megértése
- a panaszosok érveinek megértése
- az érintett kormányok álláspontjának megértése
- az EJEB álláspontjának megértése
- az érvek és bizonyítékaik, valamint az esetleges cáfolataik beazonosítása és megértése

Készítsen érvtérképet az összes felmerülő érv felhasználásával! (érv + bizonyíték = következmény; cáfolat + bizonyíték = következmény)

6.4. ILIAS & AHMED ÜGY II.

Case of Ilias and Ahmed v. Hungary (application no. 47287/15 – European Court of Human Rights)

Találja meg a releváns tényeket a jogesetben! Töltse ki a táblát értelemszerűen.
Mely EJEE cikkek sérelmére hivatkoznak a panaszosok?

3. cikk		
---------	--	--

Melyek a releváns tények? Azaz azok, amelyek a panaszt, a kormány álláspontját vagy az EJEB álláspontját támasztják alá?

<i>Meghallgatás magyar nyelven folyt urdu tolmácsolással</i>			

Melyek az ügy releváns jogi tényei?

<i>A panaszosok menedék iránti kérelmet nyújtottak be</i>		<i>A panaszosok az EJEB-hez fordultak</i>	

6.5. ALAPJOGI CHARTA ÉS A BÜNTETŐ IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁS

Csoportosítsa az alábbi alapjogi jogintézményeket a büntető igazságszolgáltatáshoz kapcsolódásuk típusa szerint! Határozza meg, hogy mi a különböző típusok legfőbb jellemzője (a tipizálás alapja).

közvetett dinamikus	közvetlen statikus	közvetett statikus
		<i>ez azt a hatást jelenti, amikor az Alapjogi Charta rendelkezései a tagállami büntetőjogi jogalkotást befolyásolják</i>

Csoportosítsa az alábbiakat, írja be a felsorolt jellemzők számát a megfelelő oszlopba!		

1. kétszeres megbüntetés tilalmának belső büntetőjogi szabályozása
2. a terhelt tájékoztatási jogának kiterjesztését szolgáló uniós irányelv
3. nemzeti büntetőeljárás törvény módosítása a Chartának való megfelelés érdekében
4. kétszeres eljárás tilalmára hivatkozni adócsalás miatti eljárásban (ha például volt már korábban adóigazgatási eljárás)
5. kiskorú sértett meghallgatásával kapcsolatos nemzeti eljárási szabályok mellőzése (ha nem egyeztethető össze a vonatkozó irányelvvel)
6. jogorvoslat hiányát megtámadni valamely nemzeti hatóság előtti eljárásban
7. ártatlanság vélelmének erősítésére szolgáló uniós irányelv
8. átadás megtagadása akkor, ha a fogvatartási körülmények nagyon rosszak a máik országban
9. átadás megtagadása jogállami kifogások miatt

6.6. INSTRUMENTUMOK ÖSSZEHASONLÍTÁSA

Párosítsa össze az alábbi jogintézményeket a relevány EJEE és EUAC cikkelszám szerint!

	EJEE	EUAC
büntető jogszabály visszaható hatályú alkalmazása		
ártatlanság véelme		
halálbüntetés		
előzetes letartóztatás (bűnügyi felügyelet)		
bíróság előtti meghallgatás		
a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés		
motozás		

becsület megsértése		
védelemhez való jog		
szabadságvesztés		
a vallomás kikényszerítése a terheltből		
magánzárkás elhelyezés		
leplezett információgyűjtés		
a gyanú közlésének a kötelezettsége (vagy a vádról való tájékoztatás)		
őrizetbe vétel		
börtönkörülmények (pl. mekkora a cella)		
élethez való jog		
a kínzás, az embertelen vagy megalázó bánásmód / büntetés tilalma		
szabadsághoz és biztonsághoz való jog		
a tisztességes eljáráshoz való jog		
törvényesség elve		
magánélethez való jog		
véleménynyilvánítás szabadsága		

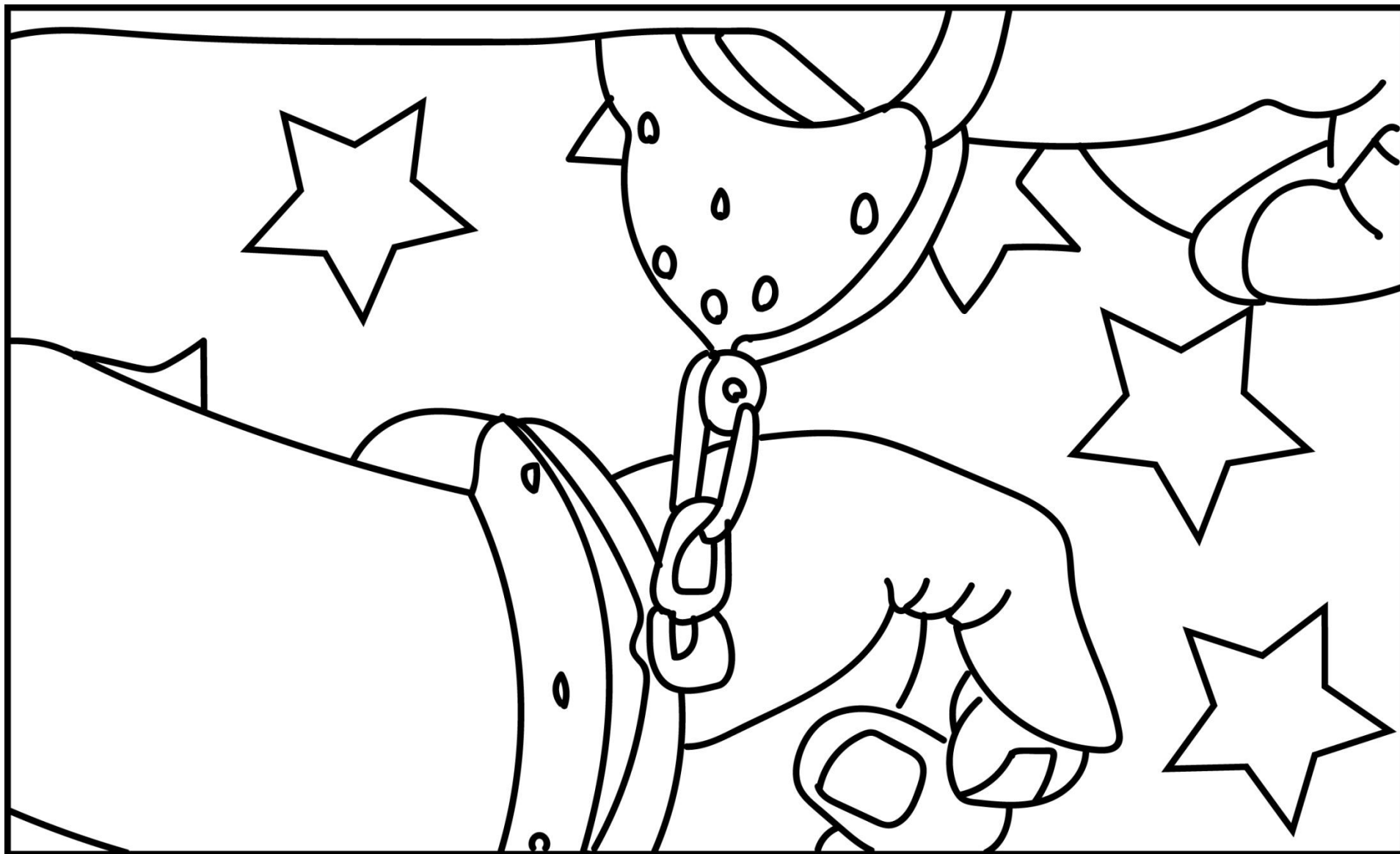

ÖNELLENŐRZŐ KÉRDÉSEK

1. Mi az Alapjogi Charta célja?
2. Mutassa be az Alapjogi Charta és az EJEE főbb hasonlóságait és különbségeit!
3. Miként jött létre az Alapjogi Charta?
4. Miként kell alkalmazni a Chartát? Van-e individuális panaszjog?
5. Mikor címzettje a tagállam az Alapjogi Chartának?
6. Mi teszi a Fransson ügyet mérföldkővé?
7. Mely igazságszolgáltatási alapjogok nyertek megfogalmazást a Chartában?
8. Miként kapcsolódhat az Alapjogi Charta a nemzeti büntető igazságszolgáltatáshoz?
9. Mit jelent a közvetlen dinamikus kapcsolat? Említsen példát!
10. Mit jelent a statikus kapcsolat (közvetlen és közvetett)?

**JOGHATÓSÁGI KÉRDÉSEK,
TRANSZNACIONÁLIS NE BIS IN IDEM,
KÜLFÖLDI ÍTÉLET ÉRVÉNYE**

JOGESET

Leopold Henri Van Esbroeck belga állampolgárt egy norvég helyi bíróság 2000. október 2-i ítéletével öt év szabadságvesztésre ítélte amfetamin-származékok, azaz kábítószer Norvégiába történt tiltott bevitele miatt. A kiszabott büntetés egy részének letöltése után Van Esbroeck-ot feltételes szabadságra bocsátották és átkísérték Belgiumba. Itt 2002. november 27-én büntetőeljárás indult ellene és a Correctionele Rechtbank te Antwerpen (Belgium) 2003. március 19-én egy év szabadságvesztésre ítélte többek között a fent említett kábítószeres Belgiumból 1999. május 31-én történt tiltott kivitele miatt, ezt a döntés a fellebbviteli bíróság is megerősítette. A belga bíróságok az Egységes Kábítószer Egyezményre (New York, 1961) hivatkozva állapították meg, hogy a kivitel és a behozatal is külön bűncselekménynek tekintendő [36. cikk (2) bekezdés b) pont]. A döntés elleni fellebbezés elbírálása körében a belga Semmítőszék (Hof van Cassatie) arra hivatkozott Van Esbroeck, hogy az ő cselekményét már jogerősen elbírálták, és a Schengeni Végrehajtási Egyezmény 54. cikke miatt az újabb, a belga büntetőeljárás sérti az uniós jogot.

Norvégia nem tagja az Európai Uniónak, azonban csatlakozott a Schengeni Végrehajtási Egyezményhez, annak szabályait elfogadja és alkalmazza.

C-436/04 Leopold Henri Van Esbroeck elleni büntetőeljárás ügye (2006. március 9.)

INDÍTÓ JOGESET MEGOLDÁSA

Az Európai Bíróság kimondta, hogy az ugyanazon kábítószereknek valamely részes államából való kivitelében és más részes állam területére való bevitelében megnyilvánuló büntetendő és büntetőeljárás alapját képező cselekmény főszabály szerint a SVE 54. cikke értelmében vett „ugyanazon cselekménynek” minősül. Általánosságban pedig megállapítja, hogy a történeti tényállásnak kell e fogalom megítélésénél alapvető jelentőséget tulajdonítani, azaz az egymáshoz időben, térben és tárgyuk szerint elválaszthatatlanul kötődő konkrét körülmények együttese azonosságának.

Levonható továbbá az a következtetés is, hogy az Egységes Kábítószer Egyezmény hivatkozott rendelkezései a jogi osztályozás tekintetében tekintik eltérő cselekményeknek a kivitelt és behozatalt, és ekként azt követelik meg, hogy egy ország a büntető jogszabályaiban tegye meg ezt a megkülönböztetést. A SVE egyezmény alkalmazása szempontjából ez a különbségtétel nem lehet releváns.

FELADATOK

7.1. PÁRHUZAMOS BÜNTETŐELJÁRÁSOK

Olvassa el az alábbi érvelést! Válaszoljon a kérdésekre!

„Mivel a nemzetközi bűnözés egyre terjed, az EU-ban a büntető igazságszolgáltatás igen gyakran szembesül olyan üggyel, amelyben több tagállam is rendelkezik a büntetőeljárás lefolytatásához joghatósággal. Mivel az utóbbi években sok nemzeti büntetőbíróság hatásköre is számottevően bővült, tovább szaporodik a „pozitív” joghatósági összeütközés, azaz az ugyanazon ügyben megindított büntetőeljárások előfordulása. Ha egy ügyben több büntetőeljárás is folyik, az sérti az egyén jogait és érdekeit, és a tevékenységek felesleges ismétlődéséhez vezethet. Előfordul, hogy több országban is bíróság elé idézik a vádlottakat, áldozatokat és tanúkat. Az eljárások megismétlése mindannyiszor korlátozza jogukat és érdekeiket, például a szabad mozgáshoz való jogukat. Nagyobb lelki nyomás is nehezedik rájuk, és nő jogi képviselőjük költsége és összetettsége. A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló fejlett térségben ezért – amennyiben lehetséges – ki kell küszöbölni az ilyen kedvezőtlen jelenségeket, és korlátozni kell annak előfordulását, hogy egyazon ügyben több büntetőeljárás is megindul. Jelenleg a nemzeti hatóságok egymással párhuzamosan is indíthatnak büntetőeljárást ugyanazon ügyben. Az egyetlen jogi korlát a Schengeni Megállapodás végrehajtásáról szóló egyezmény (Schengeni Végrehajtási Egyezmény) 54–58. cikkében foglalt ne bis in idem elve. Ez az elv azonban nem hárítja el a joghatósági összeütközést, ha egy ügyben két vagy több tagállamban is büntetőeljárás zajlik; csak akkor jut szerephez, ha az egyik tagállamban már született a további büntetőeljárást megakadályozó határozat (res judicata), mivel az elv ilyenkor megakadályozza ugyanazon ügyben a második büntetőeljárást. Amennyiben nem alakul ki olyan rendszer, amely már az eljárás szakaszában a megfelelő joghatósághoz utalja az ügyeket, a ne bis in idem elve véletlenszerű vagy akár önkényes eredményekhez is vezethet: az érkezési sorrend mintájára az a joghatóság részesül előnyben, amelyik először képes végső határozatot hozni. A joghatóság megválasztása jelenleg teljesen véletlenszerűen történik, így a ne bis in idem elve alól még mindig számos kivétel van. A (pozitív) joghatósági összeütközés elhárításához olyan mechanizmusra lenne szükség, amely a megfelelő joghatósághoz utalná az ügyeket. Amennyiben a büntetőeljárás csak egyetlen joghatósághoz tartozna, a ne bis in idem problémája nem merülne fel. A mechanizmus továbbá kiegészítené a kölcsönös elismerés elvét is, amely szerint az egyik tagállamban hozott bírósági határozatot a többi tagállamban is elismerik, és szükség esetén végrehajtják.”

1. Mikori dokumentumról lehet szó?

2. Ki által kibocsátva?

3. Milyen uniós vívmányok születtek e témakört illetően azóta?

4. Mi a célja az érveléseknek?

5. Milyen indokokkal?

7.2. A JOGHATÓSÁGI DÖNTÉS KRITÉRIUMRENDSZERE

Állapítsa meg az alábbi ténybeli körülményekről, hogy alapját képezhetik-e egy tisztességes bűnügyi együttműködésben valamely tagállamhoz telepített kizárólagos joghatóságának (már megindult párhuzamos büntetőeljárások elkerülése érdekében)?

igen vagy nem

- ☐ az internetes csaláshoz használt számítógépek földrajzi elhelyezkedése
- ☐ az egyik államban öt sértettje van a csalásnak (például hamis hangszerek értékesítése), a másik államban húsz
- ☐ a terhelt lakóhelye az egyik államban van, de az elkövetés helye szerinti államban van a családja
- ☐ médiaérdeklődés elkerülése (pl. szexuális bűncselekmények kiskorú sértettjei esetében)
- ☐ a bizonyítékok feltalálási helye
- ☐ nyomozó hatóság költségvetése
- ☐ az internetes csalás sértettjeinek lakóhelye vagy székhelye
- ☐ a másik országbeli tanúnak utaznia kell vagy saját országában tanúskodik
- ☐ börtönkörülmények összehasonlítása
- ☐ a tanúk befolyásolásának nagyobb az esélye az egyik, mint a másik tagállamban (nyelvi, szociális közeg miatt)
- ☐ kapcsolódó másik büntetőeljárás (pl. a terhelt ellen vagy az ügy tárgyával összefüggésben)
- ☐ az egyik államban 35 kiskorú sértettje van a gyermekpornográfiának (ilyen tartalmú videók készítése), a másokban 10, a harmadikban nincs, de az elkövető annak az államnak a polgára
- ☐ kiszabható büntetések maximumának eltérése
- ☐ bűnügyi felügyelet (előzetes letartóztatás) törvényi maximum
- ☐ nyomozási eljárás időtartalmának maximuma

- ☐ szakértői díjszabás például soksérttettes, komplex pénzügyi bűncselekmények esetén
- ☐ az egyik tagállamban szűkebb a jogorvoslati lehetőség (=előbb lesz jogerős és végrehajtható a döntés), a másik tagállamban tágabb (például van rendes harmadfok)
- ☐ abban az államban lefolytatni a kábítószerkereskedés miatt a büntetőeljárást, ahol a cselekményért tényleges életfogytiglani kiszabására is van lehetőség
- ☐ interneten közzétett és hozzáférhető pokolgép-tervrajz alapján elkövetett robbantás esetén a feltöltés helye vagy inkább a robbantás helye szerinti tagállam járjon el
- ☐ a felnőtt és fiatalkorú személyekből álló autótolvaj banda eljárását abban a tagállamban lefolytatni, ahol a legenyhébbek (vagy a legszigorúbbak) a fiatalkorú elkövetőkre vonatkozó speciális szabályok

7.3. JOGSZABÁLYI HELYZET FELTÁRÁSA – **ne bis in idem**

Emberi Jogok Európai Egyezménye 7. jegyzőkönyv

4. cikk Kétszeres eljárás alá vonás vagy büntetés tilalma

1. Ha valakit egy állam büntető törvényének és büntető eljárási törvényének megfelelően egy bűncselekmény kapcsán már jogerősen felmentettek vagy elítéltek, e személlyel szemben ugyanennek az államnak az igazságszolgáltatási szervei ugyane bűncselekmény miatt nem folytathatnak büntető eljárást, és vele szemben abban büntetést nem szabhatnak ki.
2. Az előző bekezdés rendelkezései nem képezik akadályát annak, hogy az adott állam büntető törvényeinek és büntető eljárási törvényeinek megfelelően az eljárást újból megindítsák, ha új, vagy újólág feltárt tények, vagy az eljárás alapvető hibái természetüknél fogva kihatással vannak a meghozott ítéletre.
3. A jelen Cikk rendelkezéseitől az Egyezmény 15. Cikkére hivatkozással nem lehet eltérni.

Schengeni Végrehajtási Egyezmény

54. cikk

Az ellen a személy ellen, akit a Szerződő Felek egyikében bírósági eljárás során jogerősen elítéltek, ugyanazon cselekmény alapján nem lehet egy másik Szerződő Félnél vádat emelni, amennyiben elítélés esetén a büntetést már végrehajtották, végrehajtása folyamatban van, vagy az ítélet meghozatalának helye szerinti Szerződő Fél jogszabályainak értelmében azt többé nem lehet végrehajtani.

Alapjogi Charta

50. cikk - A kétszeres eljárás alá vonás és a kétszeres büntetés tilalma

Senki sem vonható büntetőeljárás alá és nem büntethető olyan bűncselekményért, amely miatt az Unióban a törvénynek megfelelően már jogerősen felmentették vagy elítéltek.

Alaptörvény

XXVIII. cikk

(6) A jogorvoslat törvényben meghatározott rendkívüli esetei kivételével senki nem vonható büntetőeljárás alá, és nem ítéltethető el olyan bűncselekményért, amely miatt Magyarországon vagy - nemzetközi szerződés, illetve az Európai Unió jogi aktusa által meghatározott körben - más államban törvénynek megfelelően már jogerősen felmentették vagy elítélték

Hasonlítsa össze a négy jogszabályi normát az alábbiak alapján!

	EJEE	Charta	SVE	Alaptörvény	azonos tartalom/ szűkítés/ tágítás
hipotézis + dispozíció elemei					
Milyen döntés			<i>Jogerős</i>		<i>azonos</i>
Döntés joghatálya				<i>felmentés vagy elítélés</i>	<i>nem azonos*</i>
Mi miatt					
Hol		<i>Unióban</i>			
Egyéb elem					
Jogkövetkezmény					<i>SVE tágabb</i>
Feltétel			<i>nincs</i>		<i>SVE tágabb</i>

* nyelvtani értelmezés: nem azonos; de az idegen nyelvű változatok és a teleologikus szerint azonos

Állapítsa meg az alkalmazandó jogszabályok körét is! Oldja meg az esetet két eltérő elkövetési időre!

Kis Béla magyar állampolgár ellen büntetőeljárás indult hamis viagraszerű termékek (potencianövelőként adta el) magyarországi forgalmazása miatt. A terhelt az első gyanúsított kihallgatásán előadja, hogy ő ezeket a termékeket Ausztriában is árulta, ott viszont már elítélték és három év végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés-büntetést kapott, valamint fizetnie kellett 50 ezer euró pénzbüntetést is.

Elkövetési idő:

1. 2019. január
2. 2017. augusztus

Irányított kérdések:

- ▶ Mely bűncselekmény gyanúja miatt folyik az eljárás?
- ▶ Mit kezdhet a nyomozó hatóság egy ilyen információval?
- ▶ Milyen rendelkezések irányadók a bűnügyi nyilvántartásra?
- ▶ Szerepelnek-e a magyar bűnügyi nyilvántartásban külföldi elítélési adatok?
- ▶ Milyen jogkérdések szorulnak értelmezésre és eldöntésre ebben az esetben?

7.4. AZ EURÓPAI BÍRÓSÁG JOGFEJLESZTŐ TEVÉKENYSÉGE – *ne bis in idem*

Töltse ki a táblázatot értelemszerűen!

Ügy neve, száma:		Büntetőeljárás Leopold Henri Van Esbroeck ellen. C-436/04.	Büntetőeljárás Jürgen Kretzinger ellen. C-288/05.	Eljárás az Åklagaren és Hans Åkerberg Fransson között. C 617/10.
büntető-büntető vagy büntető –szabs vagy egyéb?				
transznacionális vagy nemzeti?				
SVE vagy CHARTA vagy más hivatkozás				
alkalmazandó-e vagy sem az EU-s norma				
értelmezés tárgya			Ugyanazon cselekmény értelmezése	Végrehajtási elem
eredménye (szűkít- mihez képest / tágít – mihez képest)				
tartalma				
egyéb	Az első ügy, amelyben az SVE 54. cikk értelmezésre került.			

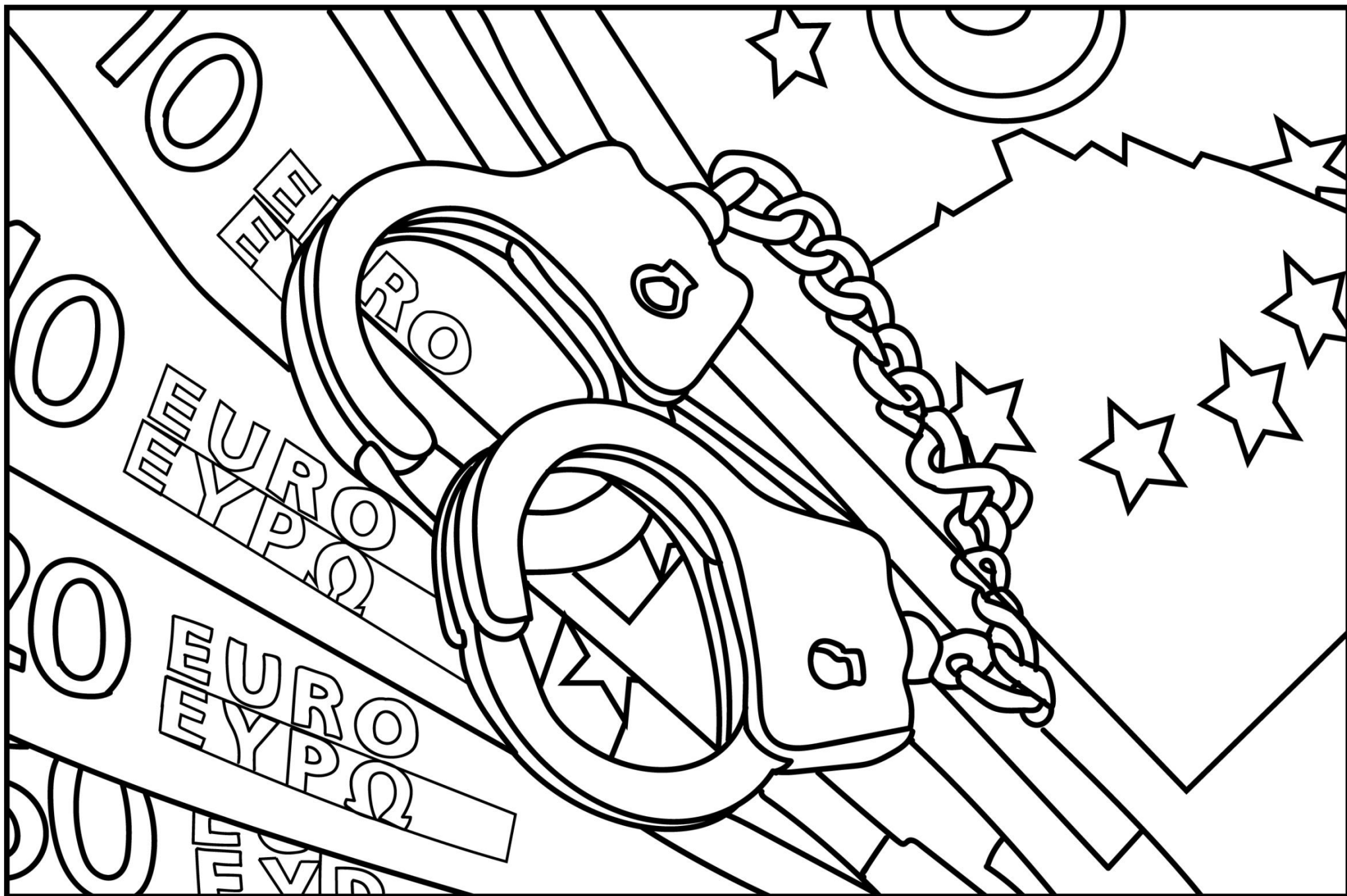

ÖNELLENŐRZŐ KÉRDÉSEK

1. Mi a joghatóság jelentése?
2. Mutassa ki a joghatóság – törvény hatálya – illetékesség fogalmak jelentését és egymással való összefüggését, valamint jelentőségét az európai egységes igazságügyi térségre tekintettel!
3. Mutassa be röviden a transznacionális ne bis in idem elv kialakulását!
4. Mi a különbség az SVE és a Charta rendelkezései között?
5. Mi a két jogszabályhely egymáshoz való viszonya?
6. Mit jelent az ugyanazon cselekmény és a végleges elbírálás fogalma?
7. Mutassa be a ne bis in idem elvvel kapcsolatos EUB ítélezési gyakorlat főbb elemeit!
8. Miként alakult a magyar jogban a ne bis in idem elv elismerése?
9. Mit jelent a külföldi ítélet elismerése / tagállami ítélet megfeleltetése?
10. Mi a Balogh-ügy jelentősége?

**AZ EURÓPAI UNIÓ PÉNZÜGYI ÉRDEKEINEK
VÉDELME – EURÓPAI ÜGYÉSZSÉG**

Ivo Taricco és más olasz üzletemberekkel szemben Olaszországban a Tribunale di Cuneo előtt büntetőeljárást folytatnak hozzáadottérték-adócsalás elkövetése céljából létrehozott bűnszervezet működése miatt (2005 és 2009) közötti adóévek során történő működtetése miatt. A vádlottakkal szemben körhinta-típusú fiktív jogi konstrukciók megszervezésének vádja áll, amely magában foglalta többek között fedőtársaságok létrehozását és olyan hamis dokumentumok kiállítását, amelyeken keresztül adómentesen árukat, a jelen ügyben pezsgősüvegeket, vásároltak. E művelet lehetővé tette a Planet Srl társaságnak, hogy a piaci árnál alacsonyabb árú termékekkel rendelkezzen, amelyeket az ügyfeleinek továbbértékesíthetett, ily módon torzítva a piacot. A fedőtársaságok elmulasztották benyújtani az éves adóbevallást, vagy ha be is nyújtották azt, mindenesetre nem fizették meg a megfelelő összegeket. Ellenben a Planet az említett társaságok által kiállított számlákat az azokban megjelölt adót jogellenesen levonva bevezette a saját könyvelésébe, következésképpen hamis éves adóbevallásokat tett. A vádlottakkal szemben kifogásolt bűncselekmények az akkori olasz büntetőjogi rendelkezések alapján hat évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendők. Ellenben a bűnszervezetnek a büntetőtörvénykönyv 416. cikkében előírt bűncselekménye, amellyel kapcsolatban a vádlottak szintén bűnösnek találhatók, hét évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő a szervezet szervezői esetében, és öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő a részvétel pusztá ténye okán. Ebből következik, hogy a bűnszervezet szervezői esetében az elévülési idő hét év, míg mindenki más tekintetében hat év. Az olasz büntetőjog szerint az elévülési idő félbeszakadása ellenére nem hosszabbodik meg a bűncselekmény tényállásának megvalósulásától számított hét év hat hónapon, vagy a bűnszervezet szervezői esetében nyolc év kilenc hónapon túl (azaz csak egynegyedével). A jogerős ítélet meghozataláig hátralevő időben el fognak évülni a cselekmények, ami azzal a következménnyel jár, hogy a több millió eurós adócsalást elkövető személyek az elévülési határidő lejárta miatt de facto nem lennének büntethetők. Az olyan adócsalásra vonatkozó büntetőeljárások, mint amelyet a vádlottak elkövettek, általában nagyon összetett nyomozással járnak, így az eljárás már az előzetes nyomozati szakaszában sok időt vesz igénybe. Valamennyi szakaszt egybevetve az eljárás időtartama miatt az ilyen típusú ügyekben a de facto büntetlenség Olaszországban nem kivételes, hanem szokásos esetnek minősül. Egyébiránt az olasz adóhatóságok számára általában lehetetlen az érintett bűncselekmény tárgyát képező adó összegének a beszedése.

Okoznak-e az olasz szabályok az Olaszországban letelepedett egyes gazdasági szereplők részéről a más tagállamokban letelepedett vállalkozásokkal szemben közvetetten tisztességtelen versenyt? El lehet-e tekinteni az olasz szabályok alkalmazásától elsőbbséget adva az uniós jog alkalmazásának?

EUMSZ 325. cikk (1)-(2) Az Unió és a tagállamok küzdenek a csalás és az Unió pénzügyi érdekeit sértő minden egyéb jogellenes tevékenység ellen az e cikknek megfelelően meghozandó olyan intézkedésekkel, amelyeknek elrettentő hatásuk van és hathatós védelmet nyújtanak a tagállamokban, valamint az Unió intézményeiben, szerveiben és hivatalaiban. (2) A tagállamok az Unió pénzügyi érdekeit sértő csalás leküzdésére megteszik ugyanazokat az intézkedéseket, mint amelyeket a saját pénzügyi érdekeiket sértő csalás leküzdésére tesznek

INDÍTÓ JOGESET MEGOLDÁSA

Az Európai Unió Bírósága ebben az ügyben kimondta, hogy a bűncselekmények elévülésére vonatkozó olyan nemzeti szabályozás, mint amelyet az elkövetéskor hatályos olasz büntetőjog tartalmazott, amely az alapügy tényállásának időpontjában azt írta elő, hogy a hozzáadottérték-adó területén elkövetett súlyos csalások miatti büntetőeljárások keretében bekövetkező, az elévülést félbeszakító eljárási cselekmény azzal a következménnyel jár, hogy az elévülési idő csak az eredeti időtartamának egynegyedével hosszabbodik meg, sértheti az EUMSZ 325. cikk (1) és (2) bekezdésével a tagállamokra rótt kötelezettségeket, amennyiben e nemzeti szabályozás az Európai Unió pénzügyi érdekeit sértő súlyos csalás eseteinek jelentős számában megakadályozza a hatékony és visszatartó erejű szankciók kiszabását, vagy az érintett tagállam pénzügyi érdekeit sértő csalás eseteire hosszabb elévülési időket ír elő, mint az Európai Unió pénzügyi érdekeit sértő csalás eseteire, amit a nemzeti bíróságnak kell vizsgálnia. Megállapította, hogy a nemzeti bíróság feladata, hogy biztosítsa az EUMSZ 325. cikk (1) és (2) bekezdésének teljes érvényesülését, szükség esetén eltekintve azon nemzeti jogi rendelkezések alkalmazásától, amelyek azzal a hatással járnak, hogy megakadályozzák az érintett tagállamot abban, hogy teljesítse az EUMSZ 325. cikk (1) és (2) bekezdésében rá rótt kötelezettségeket.

Ezzel lényegében azt mondta ki a Bíróság, hogy az elévülésre mint a büntetőjogi felelősség megállapítására alapvető kihatással bíró büntetőjogi szabály – a visszaható hatály általánosan elismert tilalma ellenére – az uniós joggal szemben háttérbe léphet. A döntés emiatt jelentős szakmai vihart kavart, mivel absztrakt szinten az uniós jog érvényesülését mondta ki a büntetőjog legalapvetőbb szabályaival szemben. Az ügy továbbfejlődését lásd a C-42/17 M.A.S sz ügyben (2017. december 5.).

FELADATOK

8.1. KOORDINÁLT HATÓSÁGI FELLÉPÉS AZ EU PÉNZÜGYI ÉRDEKEINEK VÉDELME

ÉRDEKÉBEN

Az Európai Bizottság jelentése a pénzügyi érdekeket védelméről (2017) külön tartalmazza a csalások elleni küzdelem eredményeit. [29. éves jelentés az Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelméről és a csalás elleni küzdelemről (2017) Brüsszel, 2018.9.3. COM(2018) 553 final]

Az alábbiakban egy összefoglalás látható a 2017-ben lefolytatott sikeres operatív műveletekről. A táblázat tartalmazza a közreműködő hatóságok és tagállamok listáját, valamint a műveletek célját és eredményét.

Mutassa ki, hogy mely pénzügyi érdekek védelme vagy veszélyeztetésének elhárítása érdekében cselekedtek (cselekedhettek) a tagállamok, valamint állapítsa meg a cselekvés jogalapját, esetleges háttérnormák körét! Lásd Cerberus megoldása.

Művelet	
Renegade	minden tagállam, Norvégia, 12 ázsiai ország, az Interpol, az Europol, Regionális Hírszerző Összekötő Iroda (WTO)
	Hamisított termékek, különösen autóalkatrészek
	70 000 autóalkatrész; 400 000 egyéb hamisított termék; 56 millió szál cigaretta (vám- és adóértéke 12 millió EUR)

Cerberus	27 tagállam az Europol támogatásával
	Készpénzbejelentés elmulasztása, pénzmosás, terrorcselekményekben érintett bűnszervezetek
	6,4 millió EUR lefoglalása
<i>Az EU-n belül a készpénzforgalom nem korlátozott, de a belépő és kilépő készpénzt (10 ezer EUR-tól) írásban be kell jelenteni. A pénzmosás elleni fellépés a pénzügyi érdekek körébe tartozik; büntetőjogilag is szankcionált.</i> <i>1889/2005/EK rendelet a Közösség területére belépő, illetve a Közösség területét elhagyó készpénz ellenőrzéséről</i>	

Magnum II	Az észt vámhatóság koordinációjában 14 tagállam, valamint az Europol és a Frontex részvételével
	Nem uniós országokból (Fehéroroszországból, Ukrajnából és Oroszországból) közúton szállított dohánytermékek csempészete
	Közel 20 millió szál cigaretta lefoglalása

Postbox	A belga, német és svéd vámhatóságok
	A postai úton, illetve expressz kézbesítő vállalatok révén szállított hamisított termékeket, gyógyszereket és fegyvereket érintő jövedékiadó-csalás és illegális kereskedelem
	Több mint 3 000 alkalommal több ezer illegális termék – gyógyszerészeti készítmény, kábítószer, cigaretta, hamisított termék, védett faj, fegyver – lefoglalása

Darius	A holland vámhatóságok szervezésében
	Postai úton, illetve expressz kézbesítő vállalatok révén szállított egyes új pszichoaktív szerek (NPS), valamint hamisított és alulértékelt áruk csempészete
	Több mint 300 lefoglalás

Hansa közös fellépés	A brit vámhatóság vezetésével, az Europollal együttműködve
	Illegális vámköteles áruk – elsősorban cigaretta – belső mozgása
	Nagy mennyiségű cigaretta és egyéb dohánytermék lefoglalása

8.2. IRÁNYELV ELEMZÉSE IRÁNYÍTOTT KÉRDÉSEKKEL

Elemezze az Unió pénzügyi érdekeit érintő csalás ellen büntetőjogi eszközökkel folytatott küzdelemről szóló irányelvet 2017/137 (2017. július 5.) az alábbi kérdésekre adott válaszokkal!

1. Mely bűncselekményekkel kapcsolatos jogközelítést tartalmaz az irányelv?

2. A pénzmosás elleni küzdelem beletartozik-e a pénzügyi érdekek védelmébe? Miért?

3. Mit ír elő az irányelv a tagállamok számára?

4. Milyen bűnösségi alakzatok megbüntetését rendeli az irányelv?

5. Teremt-e büntetőjogi felelősséget a jogi személyekre nézve?

6. Miként kell értékelni a bűnszervezetben való elkövetést?

7. Milyen segítő jellegű cselekmények esnek az irányelv hatálya alá?

8. Minimum-szabályozást tartalmaz-e az irányelv?

9. Milyen szankciós előírásokat tartalmaz az irányelv?

10. Van-e bűncselekményi értékhatár? Mi ennek a jelentősége?

11. Miért van szükség a ne bis in idem elv felhívására az irányelvben?

12. Milyen viszonyban áll az irányelv az 1995-ös hasonló egyezményvel?

8.3. IRÁNYELV MEGFELELTETÉSE – BÜNTETŐ ANYAGI JOGI ELEMZÉS

Feleltesse meg az Unió pénzügyi érdekeit érintő csalás ellen büntetőjogi eszközökkel folytatott küzdelemről szóló irányelv 2017/137 (2017. július 5.) csalást definiáló tényállását a magyar Btk. vonatkozó tényállásaival!

8.4. JOGGYAKORLAT VÁLTOZÁSA ÉS ELEMZÉS

Hasonlítsa össze a Taricco és a M.A.S ügyekben hozott ítéleteket, különösen a büntetőjogi szabályok és alapelvek szempontjából!

8.5. VITA AZ EURÓPAI ÜGYÉSZI HIVATALRÓL

Tételmondatok

„Az Európai Ügyészi Hivatal intézménye alkalmas és hatékony eszköz az Unió pénzügyi érdekeit sértő bűncselekményekkel szemben.”

„Az Európai Ügyészi Hivatalhoz minden uniós tagállamnak csatlakoznia kell.”

A VITA MENETE

1. Állító1 4 percben építő beszédet tart az alkalmazott érvekről, azok rendszeréről
2. Tagadó1 4 percben építő beszédet tart, már reflektál az első beszédre és saját érvrendszert épít.
3. Állító2 kifejti az érveket és reagál a T1-es érvekre 4 percben.
4. Tagadó2 kifejti az oldal érveit és reagál Á1 és Á2 érveire 4 percben.
5. Keresztkérdezés Á kérdezi T oldalt 5 percben. (Á – KK – T)
6. Keresztkérdezés T kérdezi Á oldalt 5 percben. (T – KK – Á)
7. Állító3 záró és összefoglaló beszéde (nincs új érv!!!) 3 percben.
8. Tagadó3 záró és összefoglaló beszéde (nincs új érv!!!) 3 percben.

ÉRVEK – CÁFOLATOK – ELLENÉRVEK A VITÁBAN

ÁLLÍTÓ 1	TAGADÓ 1	ÁLLÍTÓ 2	TAGADÓ 2	Á KK T	T KK Á	TAGADÓ 3	ÁLLÍTÓ 3

ÖNELLENŐRZŐ KÉRDÉSEK

1. Mi jellemzi az EU költségvetését?
2. Mit tekintünk az EU pénzügyi érdekeinek?
3. Miért van szükség az EU pénzügyi érdekeinek védelmére?
4. Milyen formában jelenik meg az EU pénzügyi érdekeinek védelme a büntetőjog eszközeivel?
5. Mi az a szabálytalanságkezelés?
6. Mely bűncselekmények esnek a 2017-es irányelv hatálya alá?
7. Mi az OLAF feladata?
8. Mi az Európai Ügyészség koncepciója?
9. Mi az Európai Ügyészség jelenlegi megvalósítási keretrendszere?
10. Mi a Taricco ügy jelentősége?

BIZONYÍTÉKOK KÖLCÖNÖS ELISMERÉSE ÉS
CSERÉJE – JOGSEGÉLY

JOGESET

A német ügyészség (Giessen) a Csongrád Megyei Főügyészséghez terjesztett elő európai nyomozási határozatot az alábbi történeti tényállás alapján: A gyanúsított személy 2018. május 7-én a www.mobile.de internetes portálon eladott egy VW Golf típusú, 2009-es évjáratú gépjárművet 5.000,00 EUR-ért Sebastian Meiernek, és a jármű azonnali szállítására tett ígéretet, ennek részleteit is tisztázva Sebastian Meier felé. Ez utóbbi személy, bízva abban, hogy megkapja a járművet, 2018. május 11-én 5.000,00 EUR-t utalt a gyanúsított a holland Kaufbank hitelintézetnél vezetett számlájára. A jármű szállítására és átadására nem került sor, ezért Sebastian Meiernek a fentiek szerinti kára keletkezett és feljelentést tett az illetékességgel rendelkező német hatóságnál. A német ügyészség nyomozása során észlelte, hogy a Kaufbankban vezetett számla tulajdonosa magyar állampolgár és tartózkodási helye is Magyarország. Az európai nyomozási határozat a számlatulajdonos kihallgatására irányult. Szabó Zitát idézte és kihallgatta a Csongrád Megyei Főügyészség, aki kihallgatásakor tagadta, hogy elkövette a bűncselekményt, de azt is, hogy övé lenne a szóban forgó holland bankszámla. A Szentesi Rendőrkapitányságon ebben az időben már folyt nyomozás ismeretlen tettes ellen, hasonló, autó adásvételével kapcsolatos, csalási cselekmény miatt, mely nyomozás során – a fenti kihallgatást megelőző időszakban – Szabó Zitát tanúként kihallgatták. Ekkor úgy nyilatkozott, hogy a holland bankszámlát ő nyitotta, akkori élettársa, Molnár Stefan kérésére.

Miben nyújtott segítséget a magyar ügyészség a németnek? Mi lehetett a folytatása az ügynek?

INDÍTÓ JOGESET MEGOLDÁSA

A tényállásban szereplő esetben a német ügyészség európai nyomozási határozattal kereste meg a magyar igazságügyi hatóságot, aminek az a lényege, hogy a saját (a német) büntetőeljárásban szükségessé vált, de külföldön fellelhető bizonyítékot a másik tagállami hatóság szerezzé be és küldje meg, ezzel segítse a büntetőeljárás sikeres lefolytatását. A bűnügyi jogsegély körébe tartozó sokféle jogintézményt váltotta fel az EU tagországai között az európai nyomozási határozat, egyszerűsítve az eljárásokat.

A tanúvallomásról szóló jegyzőkönyvet a magyar ügyészség megküldi a németnek, amely ennek alapján alighanem további bizonyítékok beszerzését fogja kérni, főleg akkor, ha ezáltal Molnár Sebastianra terelődik a csalás gyanúja. A magyar hatóságok számára is fontos a kérdés, mert amennyiben Molnár Sebastian magyar állampolgár, akkor felmerülhet, hogy a csalás miatti büntetőeljárásra Magyarországnak van joghatóság. El kell azonban kerülni a párhuzamos büntetőeljárásokat (ugyanazon személy, ugyanazon cselekményével kapcsolatosan), ezért van arra lehetőség, hogy a német és a magyar hatóság egyeztessen és megállapodjanak, hogy melyik fogja a büntetőeljárást végülis lefolytatni. Szabó Zita vonatkozásában viszont felmerül a pénzmosás gyanúja, erről alighanem még a német ügyészség nem tudott, ami elkülönül a csalástól, és így a magyar hatóságok is megindítják vele szemben a büntetőeljárást: ki kell derülnie, hogy tudta, hogy élettársa csalás(oka)t követett el, amiből származó bevétel elrejtése (és „elmentése”) érdekében volt szükség a holland bankszámlára.

FELADATOK

9.1. KÖLCSÖNÖS BIZALOM – KÖLCSÖNÖS ELISMERÉS

Melyik-melyik? Párosítsa az elemeket! Írja be az elem sorszámát a megfelelő oszlopba!

Kölcsönös bizalom	Kölcsönös elismerés

1. Azt jelenti, hogy a tagállamok bíznak egymás igazságszolgáltatási rendszerében.
2. Értékelésmentes módszer.
3. Politikai tartalmú elkötelezettség.
4. Az európai elfogatóparancs volt az első jogi eszköz, amelyben az elvhez jogi kötelezettség párosult.
5. Tárgya lehet a másik tagállamból származó határozat.
6. Integrációs módszer vagy eszköz.

9.2. EGYÜTTMŰKÖDÉS TÁRGYA A JOGSEGÉLYFORGALOMBAN

Párosítsa a jogsegélyre vonatkozó együttműködési instrumentumokat az azokban foglalt együttműködési tárgy(ak) alapján! Némelyik együttműködési tárgykör több helyen is szerepelhet.

bizonyítékok beszerzése

bizonyítékok megküldése

tanúk,
terheltek,
szakértők
meghallgatása

bizonyíték biztosítása (pl.
lefoglalás)

vagyon elkobzása

Az Európai Unió tagállamai közötti kölcsönös
bűnügyi jogsegélyről szóló, 2000. május 29-i
egyezmény és annak jegyzőkönyve

A kölcsönös bűnügyi jogsegélyről szóló,
1959. április 20-i európai egyezmény
(Strasbourg, Európa Tanács)

Az Európai Parlament és a Tanács 2014/41/EU
irányelve (2014. április 3.) a büntetőügyekben
kibocsátott európai nyomozási határozatról

A Tanács 2008/978/IB kerethatározata (2008.
december 18.) a büntetőeljárások során
felhasználandó tárgyak, dokumentumok és
adatok megszerzéséhez szükséges európai
bizonyításfelvételi parancsról

A kölcsönös bűnügyi jogsegélyről
szóló, 1959. április 20-i európai
egyezmény (Strasbourg, Európa
Tanács)

A Tanács 2003/577/IB kerethatározata (2003. július 22.) a
vagyonnal vagy bizonyítékkal kapcsolatos biztosítási
intézkedést elrendelő határozatoknak az Európai Unióban
történő végrehajtásáról

nyomozati cselekmény lefolytatása

közvetlenül hozzáférhető
tárgyak, dokumentumok
megküldése

DNS-minta vagy eredmény megküldése

valós idejű információszerzés
(pl. megfigyelés)

bankszámlák ellenőrzése

9.3. SZABÁLYOZÁSI IDŐVONAL – JOGSEGÉLY

Egészítse ki az idővonalat! Azonosítsa be az egyes jogintézményeket, azok elfogadási és hatálybalépési időpontját!

A. _____

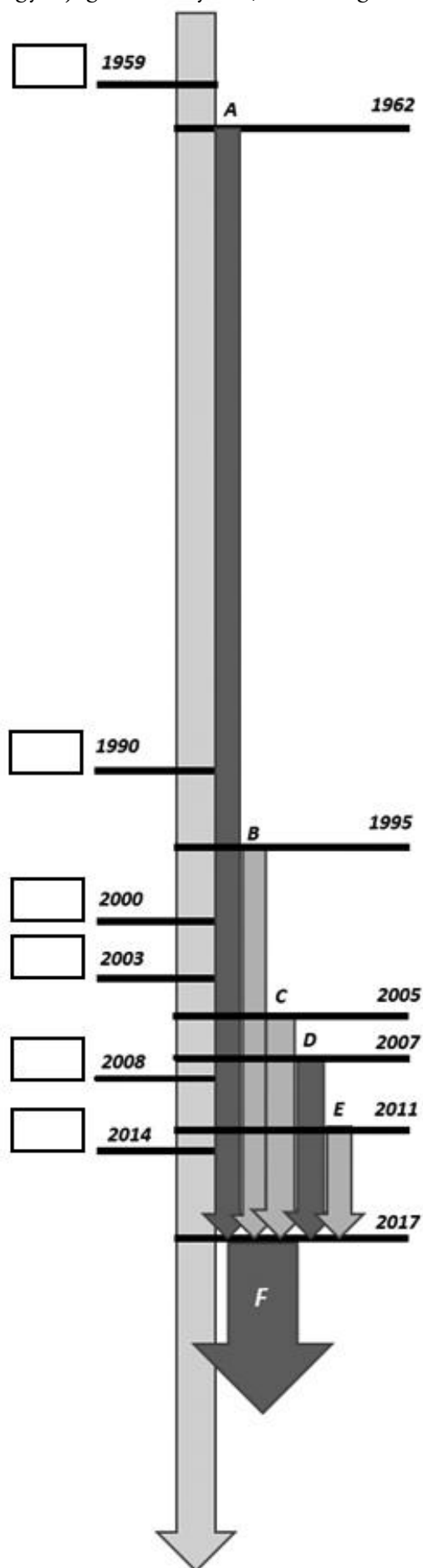
B. _____

C. _____

D. _____

E. _____

F. _____

9.4. BIZONYÍTÉKOK SZABAD FORGALMA – ZÖLD KÖNYV

Olvassa el az alábbi részletet! Majd válaszoljon a kérdésekre!

ZÖLD KÖNYV a büntetőügyekben felvett bizonyítékoknak a tagállamok által másik tagállamtól történő megszerzéséről és elfogadhatóságuk biztosításáról. Brüsszel, 2009.11.11. COM(2009)624 végleges

(...) 3. A BÜNTETŐÜGYEKBE TÖRTÉNŐ BIZONYÍTÁSFELVÉTEL HATÁLYOS SZABÁLYAI

A büntetőügyekben történő bizonyításfelvétel hatályos uniós szabályai két típusba sorolhatók. Egyrészt vannak olyan jogszabályok, amelyek a kölcsönös jogsegély elvére épülnek. Ide tartozik mindenekelőtt a kölcsönös bűnügyi jogsegélyről szóló európai egyezmény, amelyet kiegészít a Schengeni Megállapodás, valamint a kölcsönös bűnügyi jogsegélyről szóló egyezmény és annak jegyzőkönyve. Másrészt vannak olyan jogszabályok, amelyek a kölcsönös elismerés elvére épülnek. Ilyen mindenekelőtt az európai bizonyításfelvételi parancsról szóló kerethatározat. A kölcsönös jogsegélyről szóló jogszabályok és jegyzőkönyveik általánosságban foglalkoznak a kölcsönös jogsegéllyel, ugyanakkor tartalmaznak szabályokat a kölcsönös jogsegély konkrét formáira – így például a távközlési adatok felvételére vagy a videokonferencia alkalmazására – vonatkozóan is.

A kölcsönös jogsegélyre irányuló kérések továbbítására főszabályként közvetlenül a kibocsátó hatóság és a végrehajtó hatóság között kerül sor. A kérést mihamarabb, lehetőleg a kibocsátó hatóság által megjelölt határidőn belül kell teljesíteni, kivéve ha a végrehajtó hatóság a visszautasításra vonatkozóan releváns indokot ad meg. A megszerzett bizonyítékok elfogadhatóságának biztosítása érdekében a kérést teljesítő állam hatóságainak be kell tartaniuk a kéréssel őket megkereső állam hatóságai által feltüntetett formai követelményeket és eljárásokat, amennyiben azok nem állnak ellentétben a kérést teljesítő tagállam jogának alapelveivel. Az európai bizonyításfelvételi parancsról szóló tanácsi kerethatározat a kölcsönös elismerés elvét alkalmazza a büntetőeljárások során való felhasználás céljából történő bizonyítékfelvételre irányuló bírósági határozatokra. Európai bizonyításfelvételi parancs bocsátható ki már meglévő, tárgyak, dokumentumok és adatok formájában közvetlenül elérhető bizonyítékok felvételéhez. A bizonyításfelvételi parancsot egységes formanyomtatványon kell kibocsátani, és le kell fordítani a végrehajtó állam hivatalos nyelvére. A kibocsátó állam hatóságainak meg kell állapítaniuk, hogy a bizonyítékot hasonló esetben a nemzeti jog alapján is fel lehetne venni, és a kért bizonyíték a szóban forgó eljárások szempontjából szükséges és arányos. A parancsot meghatározott határidőn belül elfogadják és végrehajtják, amennyiben nem alkalmazandó valamilyen megtagadást alátámasztó indok. Az európai bizonyításfelvételi parancs elismerése vagy végrehajtása tekintetében nem vizsgálható a cselekmény kettős büntethetősége, kivéve ha házkutatás vagy lefoglalás elvégzésére van szükség, vagy ha bűncselekmény legalább három éves szabadságvesztés-büntetéssel szankcionálható, és szerepel a bűncselekmények kerethatározatban található jegyzékében. A megszerzett bizonyítékok elfogadhatóságának biztosítása érdekében a végrehajtó állam hatóságainak be kell tartaniuk a kibocsátó állam hatóságai által feltüntetett formai követelményeket és eljárásokat, amennyiben azok nem állnak ellentétben a végrehajtó tagállam jogának alapelveivel.

4. JÖVŐBELI KILÁTÁSOK

4.1. Bizonyításfelvétel

Mint már említettük, a büntetőügyekben történő bizonyításfelvétel hatályos uniós szabályai számos párhuzamos jogszabályból tevődnek össze, amelyek eltérő alapelvekre épülnek, egyrészt a kölcsönös jogsegély, másrészt pedig a kölcsönös elismerés elvére. Ez nehézkessé teszi a szabályok alkalmazását, valamint bizonytalanságot okozhat a jogalkalmazók körében. Azt is előidézheti, hogy a jogalkalmazók nem a kívánt bizonyíték szempontjából legmegfelelőbb eszközt alkalmazzák. Végül soron tehát e tényezők akadályozhatják a határokon átnyúló hatékony együttműködést. Továbbá a kölcsönös jogsegélyen alapuló jogszabályok lassúnak és alacsony hatékonyságúnak tekinthetők, mivel nem rendelkeznek sem a más tagállamban található bizonyítékok megszerzésére irányuló kérések kiadása esetén alkalmazandó egységes formanyomtatványról, sem pedig meghatározott határidőkről a kérések végrehajtására vonatkozóan. A kölcsönös elismerésre épülő jogszabályok is elégtelennek minősülhetnek abból a szempontból, hogy csupán a bizonyítékok meghatározott típusaira vonatkoznak, továbbá a parancs végrehajtásának elutasítására vonatkozóan számos indokot engedélyeznek. Mint ezt „A szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésén alapuló térség a polgárok szolgálatában” című bizottsági közlemény kifejti, a fenti problémákra a legjobb megoldást az jelenthetné, ha a büntetőügyi bizonyításfelvételre vonatkozó jelenlegi jogi szabályozást egyetlen jogszabály váltaná fel, amely a kölcsönös elismerés elvére épül és a bizonyítékok minden típusára kiterjed. Az európai bizonyításfelvételi parancsról szóló tanácsi kerethatározat alkalmazási köréhez képest ez az új jogszabály olyan bizonyítékokra is kiterjedne, amelyek – bár közvetlenül elérhetőek – még nem fennálló bizonyítékok, így például a gyanúsítottak vagy tanúk vallomásaira, illetve a valós idejű információszerezésre, például közlések lehallgatására vagy bankszámlák ellenőrzésére. Azokra a bizonyítékokra is vonatkozna, amelyek – bár már meglévőek – nem érhetőek el közvetlenül, további nyomozás vagy vizsgálat nélkül, így például a meglévő tárgyak, dokumentumok vagy adatok elemzésére, vagy az emberi testből származó minták – pl. DNS-minták és ujjlenyomatok – felvételére. E konzultáció célja az, hogy megerősítse e megközelítési mód jogosultságát. Azt is meg kell vizsgálni, hogy helyénvaló-e a jogszabályban a különböző típusú bizonyítékokra vonatkozóan speciális szabályokról rendelkezni. Ez a kölcsönös jogsegélyről szóló jelenleg hatályos jogszabályokban így van, amelyek a bizonyítékok minden típusára alkalmazandó általános rendelkezések mellett a kölcsönös jogsegély egyes speciális formáira – így például a távközlési adatok felvételére vagy a videokonferencia alkalmazásával történő meghallgatásokra – irányuló kérésekre vonatkozóan is részletes szabályokat tartalmaznak. Emellett azt is meg kell vizsgálni, hogy megfelelő lenne-e minden típusú bizonyítékra alkalmazni a kölcsönös elismerésre épülő jogszabályok tipikus jellemzőit (a jogsegélyre irányuló kérések helyett a határozatok alkalmazása, a határozatok kibocsátására szolgáló egységes formanyomtatványok, a határozat végrehajtására vonatkozó meghatározott határidők, az illetékes hatóságok közötti közvetlen kapcsolatfelvétel). Például elképzelhető, hogy nem lenne helyes a tanúk meghallgatásához egységes formanyomtatványokat bevezetni, vagy a közös nyomozócsoportok felállítására vonatkozóan határidőket meghatározni. Továbbá a megtagadásra vonatkozóan a kölcsönös jogsegélyről szóló jogszabályokban meghatározott indokok fölöslegesnek bizonyulhatnak olyan bizonyítékok esetében, amelyek kényszerítő intézkedések alkalmazása nélkül is megszerezhetőek. Végül meg kell vizsgálni, hogy célszerű lenne-e nem jogalkotási intézkedésekkel kiegészíteni a meglévő vagy jövőbeli jogszabályok bármelyikét. Ilyenek lehetnének a jogalkalmazók körében a jogszabályok mélyebb megismertetését célzó kezdeményezések, például az alkalmazásukra vonatkozó iránymutatások megfogalmazása vagy jogalkalmazók számára erre irányuló képzések szervezése. Ide tartozhatnának a jogszabály helyes végrehajtását célzó kezdeményezések is, például a felügyeleti és értékelő rendszerek létrehozása.

4.2. A bizonyítékok elfogadhatósága

Mint már említettük, a büntetőügyekben történő bizonyításfelvételtől szóló hatályos jogszabályok tartalmazznak olyan szabályokat, amelyek célja a más tagállamban felvett bizonyítékok elfogadhatóságának biztosítása, azaz annak megelőzése, hogy a bizonyíték valamely tagállamban nem felvehetőnek minősüljön vagy bizonyító ereje csökkenjen annak módja miatt, ahogyan a másik tagállamban a felvétele megtörtént. E szabályok ugyanakkor csak közvetve foglalkoznak a bizonyítékok elfogadhatóságával, mivel nem határoznak meg közös normákat a bizonyítékok gyűjtésére vonatkozóan. Fennáll tehát a kockázata annak, hogy a büntetőügyekben történő bizonyításfelvétel hatályos szabályai csak olyan tagállamok viszonylatában működnek hatékonyan, amelyekben a bizonyítékok gyűjtésére vonatkozó nemzeti előírások hasonlóak. „A szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésén alapuló térség a polgárok szolgálatában” című bizottsági közlemény szerint e problémára a legjobb megoldás az lehetne, ha közös normákat fogadnának el a bizonyítékok büntetőügyekben történő gyűjtésére vonatkozóan. E konzultáció e megközelítési mód jogosultságának megerősítését is célozza. Amennyiben ez megerősítésre kerül, azt is meg kell vizsgálni, hogy a bizonyítékok minden típusára vonatkozó általános normák elfogadása lenne-e a legmegfelelőbb, vagy a különböző típusú bizonyítékokra igazított specifikusabb normákat kellene-e inkább elfogadni. A különböző típusú bizonyítékok jellemzőit figyelembe véve az előbbi megközelítés az általános elvekben való megegyezésre korlátozódna, míg az utóbbi megközelítés konkrétabb jogszabály-közelítési szabályokat tenne lehetővé. (...)

1. Milyen céllal bocsát ki a Bizottság zöld könyveket?

2. Mely jogintézmény (államok közötti együttműködési forma) célozza a bizonyítékok transzferét?

3. Nevezze meg a szöveg szerinti jogi eszközöket, amelyek a bizonyítékok transzferét szabályozzák!
Jelölje meg, hogy melyik vonatkozik csak az EU tagállamaira, valamint a hatálybalépés évét is!

4. Mi akadályozza a határon átnyúló együttműködést a bizonyítékok beszerzése tárgyában?

5. Mely három fő bizonyíték-típust különbözteti meg a dokumentum?

6. Mi a legfőbb különbség a jogsegély hagyományos szabályrendszere és a kölcsönös elismerésen alapuló szabályozás között?

7. Mit jelent a bizonyíték elfogadhatóságának a kérdése ebben az összefüggésben?

8. Milyen ok szolgálhat alapul az el nem fogadásra a szöveg szerint?

9. Milyen megoldást javasol a szöveg a problémák megoldására? Miért lenne alkalmas a koncepció a problémák megoldására?

10. Elfogadásra került-e ez a koncepció? Mi történt?

9.5. BIZONYÍTÉKOK SZABAD FORGALMA – EURÓPAI NYOMOZÁSFELVÉTELI PARANCS

Olvassa el az alábbi irányelvet és válaszoljon a kérdésekre!

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2014/41/EU IRÁNYELVE (2014. április 3.) a büntetőügyekben kibocsátott európai nyomozási határozatról

1. Mi az ENYH célja?

2. Melyek a szabályozás indokai a preambulum szerint? Gyűjtse ki az érveket!

3. Mi az ENYH definíciója?

4. Kötelező-e az ENYH végrehajtása?

5. Milyen nyomozati cselekmények elvégzésére bocsátható ki ENYH? Nevezzen meg legalább ötöt!

6. Magyarázza meg az ENYH irányelv 9. cikk (1) bekezdésében szereplő asszimilációs alapelv jelentését!

7. Mi a különbség a 10. cikk (1) bekezdésének a) és b) pontja között?

8. Mit jelent a 10. cikk (2) bekezdése?

9. Miért van joga a végrehajtó tagállamnak a végrehajtást megtagadni (11. cikk)? Melyek ezen lehetőség(ek)nek az indokai?

ÖNELLENŐRZŐ KÉRDÉSEK

1. Mi a kölcsönös bizalom elve?
2. Mi az eredete a kölcsönös bizalom elvének?
3. Mi a kölcsönös elismerés elve?
4. Mi az összefüggés a kölcsönös bizalom és a kölcsönös elismerés elve között?
5. Mit jelent a bűnügyi jogsegély?
6. Mit jelent a bizonyítékok szabad forgalma?
7. Mi a legfőbb probléma a bizonyítékok szabad forgalmát illetően?
8. Milyen indokok vezettek az európai nyomozási határozat rendszerének létrehozásához?
9. Foglalja össze az európai nyomozási határozat legfőbb jellemzőit!
10. Mi az összefüggés az európai nyomozási határozat és az európai igazságügyi térség koncepciója között?

EURÓPAI ELFOGATÓPARANCS

10.

Kovács Lajost, aki magyar állampolgár és egy vállalat igazgatóságának elnöke, Horvátországban 2014. március 31-én vesztegetéssel vádolták meg. A Kovács elleni nyomozás Horvátországban 2011. június 10-én indult meg, majd e nyomozás megindításáról szóló határozat elfogadásakor nemzetközi jogsegély keretében kérték az illetékes magyar hatóságot, hogy hallgassa ki Kovácsot gyanúsítottként, és kézbesítsen számára egy idézést. Magyarország e kérelemnek nem tett eleget, azzal az indokkal, hogy annak teljesítése sértette volna a magyar nemzeti érdekeket. Következésképpen a horvátországi nyomozást 2012 decemberében felfüggesztették. Mindeközben Magyarország legfőbb ügyésze 2011. július 14-én nyomozást indított annak megalapozott gyanúja miatt, hogy a magyar Btk. szerinti vesztegetés nemzetközi kapcsolatban bűncselekményt követtek el. A nyomozást az illetékes főügyészség 2012. január 20-án megszüntette azon az alapon, hogy az elkövetett cselekmény a magyar jog értelmében nem bűncselekmény. Az említett nyomozás ismeretlen személlyel szemben folyt, aminek keretében Kovácsot tanúként hallgatták ki. A Horvát Köztársaság Európai Unióhoz történő csatlakozását követően és a büntetőeljárás horvátországi megindítását megelőzően az illetékes hatóság 2013. október 1-jén európai elfogatóparancsot bocsátott ki Kovács Lajos ellen. Ezen európai elfogatóparancs végrehajtását a Fővárosi Törvényszék 2013. október 7-i határozata azzal az indokkal tagadta meg, hogy a rendelkezésre álló információk alapján megállapítható volt, hogy ugyanazon cselekmény miatt, mint amelyen az elfogatóparancs is alapul, már büntetőeljárás indult Magyarországon, az említett eljárást pedig megszüntették.

Jogszerűen tagadta-e meg Magyarország az európai elfogatóparancs végrehajtását?

C-268/17 AY elleni európai elfogatóparancs ügyében (2018. július 25.)

INDÍTÓ JOGESET MEGOLDÁSA

Ebben az ügyben a központi kérdés az volt, hogy az ismeretlen tettes ellen elrendelt nyomozás olyan büntetőeljárásnak tekinthető-e, ami a vádlott, Kovács Lajos ellen folyt és ekként a megszüntető határozat az eljárás tárgyát érdemben elbíráló végleges döntésnek minősül-e. Ennek a jelentősége alapvető jellegű, mivel, ha a fenti kérdésekre igen a válasz, akkor a magyar – időközbeni – büntetőeljárás gátját képezi az európai elfogatóparancs végrehajtásának bármely tagállamban (ne bis in idem). Az Európai Unió Bírósága azonban kimondta, hogy az európai elfogatóparancsról szóló 2002/584 kerethatározatot [3. cikk (2) és 4. cikk (3)] akként kell értelmezni, hogy az európai elfogatóparancs végrehajtásának e rendelkezések közül az egyik vagy a másik alapján történő megtagadása érdekében nem lehet hivatkozni olyan ügyészrségi határozatra, amely megszüntetett egy ismeretlen elkövető ellen indított olyan nyomozást, amelynek során azt a személyt, akivel szemben európai elfogatóparancsot bocsátottak ki, csupán tanúként hallgatták ki, anélkül hogy e személy ellen büntetőeljárást folytattak volna, valamint hogy e határozatot vele szemben hozták volna meg.

Ez valójában azt jelenti, hogy az európai elfogatóparancsot végre kell hajtani és Kovács Lajost át kell adni a horvát hatóságoknak.

FELADATOK

10.1. KIADATÁS VERSUS ÁTADÁS

Csoportosítsa a jellemzőket! Írja be a jellemző sorszámát a megfelelő oszlopba!

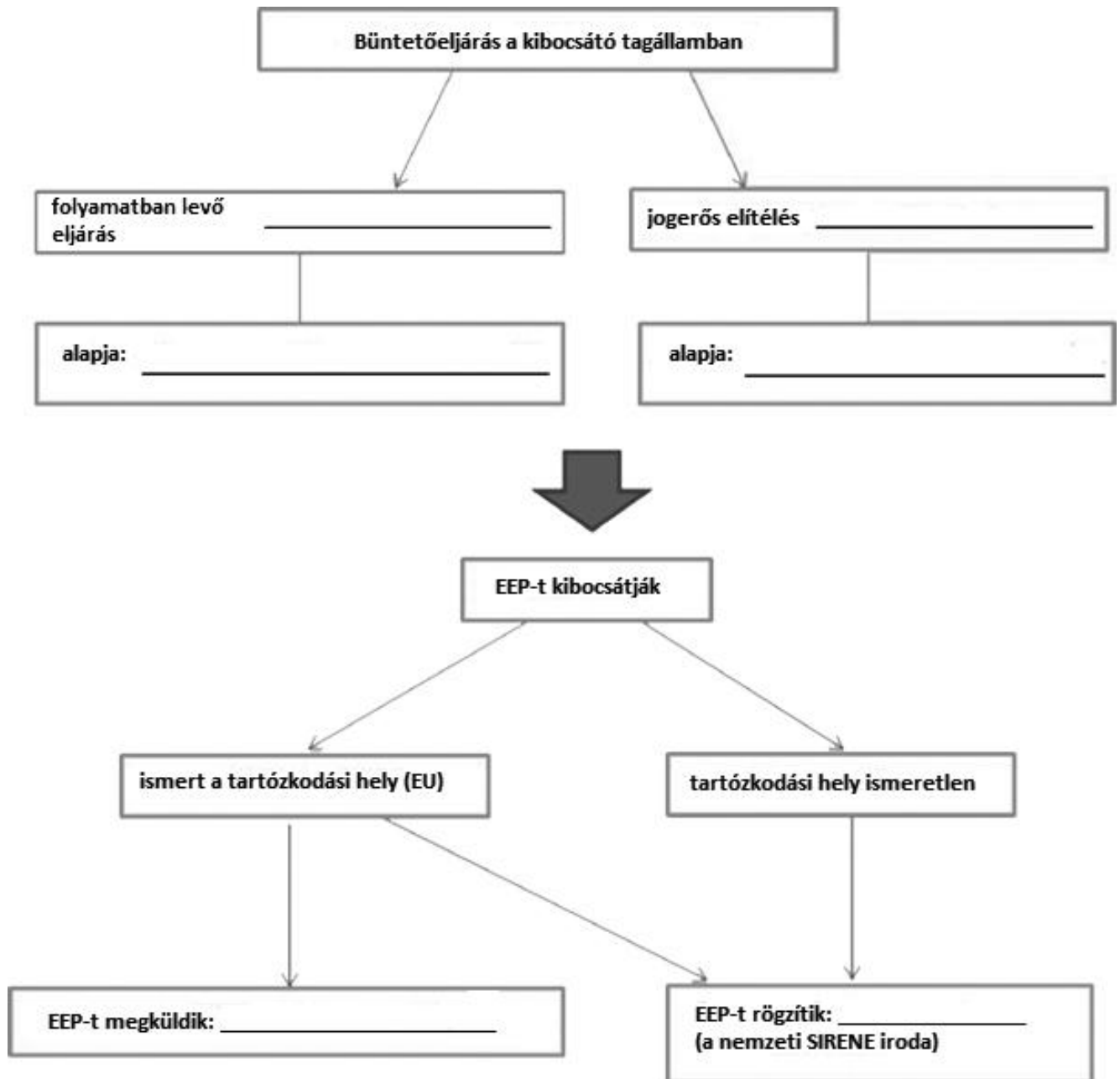
Kiadatás	Átadás (európai elfogatóparancs)

1. kölcsönös elismerésen alapul
2. kölcsönös bizalmon alapul
3. kevés adminisztratív akadály
4. olcsóbb
5. nagyon gyors
6. 14 nap
7. átlagosan egy – másfél év
8. központi hatóságok korlátozott befolyása
9. nincs politikai befolyás
10. politikai döntés
11. szuverenitás az alapja
12. jogi automatizmus működik (meghatározott kivételekkel)
13. döntéshozatal esetről esetre
14. a kettős inkrimináció részbeni feladása
15. kettős inkrimináció követelménye
16. formanyomtatványok (kizárólagos) alkalmazása
17. formalitások nincsenek rögzítve
18. időbeli korlátok
19. időbeli korlátok nincsenek
20. van közvetlen kommunikáció az igazságügyi hatóságok között
21. nem lehetséges a közvetlen kommunikáció az igazságügyi hatóságok között
22. kommunikáció diplomáciai-politikai csatornán lehetséges

10.2. DÖNTÉS AZ EURÓPAI ELFOGATÓPARANCS KIBOCSÁTÁSÁRÓL

Töltse ki a hiányzó részeket (üres mezők)!

10.3. EURÓPAI ELFOGATÓPARANCS KIBOCSÁTÁSA

Töltse ki a táblázatot értelemszerűen az alábbi anonimizált európai elfogatóparancs alapján!

L 190/14

EN

Official Journal of the European Communities

18.7.2002

(a) Information regarding the identity of the requested person:
Name: K
Forename(s): . Tamas
Maiden name, where applicable:
Alias, where applicable:
Sex: . male.
Nationality: . HUNGARIAN.
Date of birth: . 7.7. 1980
Place of birth: . Kazincbarcika.
Residence and/or known address: . . . Kazincbarcika, Petöfi street 14
Language(t) which the requested person understands (if known): . . . HUNGARIAN.
Distinctive marks/description of the requested person:
Photo and fingerprint of the requested person, if they are available and can be transmitted, or contact detail of the person to be contacted in order to obtain such information or a DNA profile (where this evidence can be supplied but had not been included)

(b) Decision on which the warrant is based:

1. Arrest warrant or judicial decision having the same effect: European Arrest Warrant No. 13/1/2014/2 of the District Court of Kazincbarcika, which also applies to the territory of Hungary; it is also considered as national arrest warrant
Type: . Arrest warrant.
2. Enforceable judgement:
Reference:

18.7.2002

EN

Official Journal of the European Communities

L 190/14

(c) Indication on the length of the sentence:
1. Maximum length of the custodial sentence or detention order which may be imposed for the offence(t):
. . . . 2 (two years, misdemeanor of drug use
2. Length of the custodial sentence or detention order imposed:
.
Remaining sentence to be served:

(d) Decision rendered in absentia and:

— the person concerned has been summoned in person or otherwise informed of the date and place of the hearing which led to the decision rendered in absentia,
or
— the person concerned has not been summoned in person or otherwise informed of the date and place of the hearing which led to the decision rendered in absentia but has the following legal guarantees after surrender (such guarantees can be given in advance)

Specify the legal guarantee

.
.
.

(e) Offences:

This warrant relates to in total: . one count of the misdemeanor of drug abuse. . . offences.

Description of the circumstances in which the offence(t) was (were) committed, including the time, place and degree of participation in the offence(t) by the requested person:

. . From February to 11 March 2011 in his apartment in Kazincbarcika, Zoltan B regularly consumed a substance with THC content considered as a drug in a quantity not exceeding the amount defined as small. On 11 March 2011 a urine sample was taken from Zoltan B and it revealed THC. On each occasion the quantity of drugs consumed no more than two times by Zoltan B was 1 joint or 1 gram of mephedrone with a total drug content of 0,0008 grams which does not exceed the upper limit of the quantity defined as small.

With his act he may have committed the statutory misdemeanor of drug abuse conflicting Section 282 (1) of Act IV of 1978 but qualified under CC Section 282 (5) a).

Nature and legal classification of the offence (t) and the applicable statutory provision/code:

Under Section 282 (1) of Act of 1978 on the Hungarian criminal code (CC) and with reference to Section 282 (5) a) a person who produces, manufactures, acquires, possesses, imports or exports drugs into or from Hungary or who transports such through the territory of Hungary is guilty of a felony.

F. If applicable, tick one or more of the following offenses punishable in the issuing Member State by a custodial sentence or detention order of a maximum of at least 2 years as defined by the laws of the issuing Member State:

- # participation in a criminal organization;
- # terrorism;
- # trafficking in human beings;
- # sexual exploitation of children and child pornography;
- # illicit trafficking in narcotic drugs and psychotropic substances;
- # illicit trafficking in weapons, munitions and explosives;
- # corruption;
- # fraud, including that affecting the financial interests of the European Communities within the meaning of the Convention of 26 July 1997 on the protection of European Communities' financial interests;
- # laundering of the proceeds of crime;
- # counterfeiting of currency, including the euro;
- # computer-related crime;
- # environmental crime, including illicit trafficking in endangered animal species and in endangered plant species and varieties;
- # facilitation of unauthorized entry and residence;
- # murder, grievous bodily injury;
- # illicit trade in human organs and tissues;
- # kidnapping, illegal restraint and hostage-taking;
- # racism and xenophobia;
- # organized or armed robbery;
- # illicit trafficking in cultural goods, including antiques and works of art;
- # swindling;
- # racketeering and extortion;
- # counterfeiting and piracy of products;
- # forgery of administrative documents and trafficking therein;
- # forgery of means of payment;
- # illicit trafficking in hormonal substances and other growth promoters;
- # illicit trafficking in nuclear or radioactive materials;
- # trafficking in stolen vehicles;
- # rape;
- # arson;
- # crimes within the jurisdiction of the International Criminal Court;
- # unlawful seizure of aircraft/ships;
- # sabotage.

FF. Full description of offence(t) not covered by section F above:

.....

(f) Other circumstances relevant to the case (optional information):

(UB: This could cover remarks on extraterritoriality, interruption of periods of time limitation and other consequences of the offence)

Under Section 33 (a) b) of Act IV of 1978 on the Hungarian Criminal Code, punishability shall be prescribed after the period equal to the upper limit of the punishment, but no sooner than three years.

Under Section 35 (1) of Act of 1978 on the Hungarian CC prescription shall be interrupted by any act of criminal proceedings by the criminal authorities against the perpetrator for the offence while under CC Section 35 (2) the term of suspension shall not be deducted from the term of prescription. This provision shall not apply if the criminal proceedings are suspended because the perpetrator is staying at an unknown place.

In the present case the last procedural action interrupting prescription was taken on 5 February 2014, so in respect of the act the term of prescription shall expire on 4 February 2017.

(g) This warrant pertains also to the seizure and handing over of property which may be required as evidence:

This warrant pertains also to the seizure and handing over of property acquired by the requested person as a result of the offence:

Description of the property (and location) (if known):

.....

(h) The offence(t) on the basis of which this warrant has been issued it(are) punishable by/has(have) led to a custodial life sentence or lifetime detention order:

- the legal system of the issuing Member State allows for a review of the penalty or measure imposed – on request or at least after 20 years – aiming at a non-execution of such penalty or measure, and/or
- the legal system of the issuing Member State allows for the application of measures of clemency to which the person is entitled under the law or practice of the issuing Member State, aiming at non-execution of such penalty or measure.

(i) The judicial authority which issued the warrant:

Official name: District Court of Kazincbarcika

Name of its representative: . Dr. Szabó, István,

Post held (title/grade): . investigation judge

File reference: . 13/1/2014

Address: . . . H-3700 Kazincbarcika

Fax: (country code) (area/city code) (...) . . . + 36 48

E-mail: . . . ,.....

Contact details of the person to contact to make necessary practical arrangements for the surrender:

.....

Where a central authority has been made responsible for the transmission and administrative reception of European arrest warrants:

Name of the central authority:

Contact person, if applicable (title/grade and name):

Address:

Tel: (country code) (area/city code) (...)

Fax: (country code) (area/city code) (...)

E-mail:

Signature of the issuing judicial authority and/or its representative:

.... Dr. Szabó, István, (signature)

Post held (title/grade): ..investigation judge

Date: .. 5 February 2014

Official stamp (if available)

1. Kibocsátó ország:	
2. Kibocsátó hatóság / milyen fázis?	
3. Végrehajtó ország:	
4. Végrehajtó hatóság:	
5. EEP célja:	büntetőeljárás lefolytatása: igen nem büntetés (intézkedés) végrehajtása: igen nem
6. Mely bűncselekmény?	
7. Mely tények?	
8. Szabadságvesztés maximuma a kibocsátó országban?	
9. Kettős inkrimináció szükséges-e?	
10. Végrehajtandó szabadságvesztés?	
11. Megtagadási okok ellenőrzése (fennáll-e valamelyik?):	
opcionális (kerethatározat)	
kötelező (kerethatározat)	
12. Végrehajtja-e a másik ország? Mitől függ?	

10.4. EURÓPAI ELFOGATÓPARANCS VÉGREHAJTÁSA

The Fugitives Unit
National Crime Agency
PO Box 58345
London
NW1W 9JJ

Our Reference: F1L- -14
EAW Reference: 13. 4

Part 1 Certificate issued pursuant to Section 2(7) of the Extradition Act 2003

On behalf of the National Crime Agency I hereby certify that the Part 1 warrant issued by Investigation Judge, Dr. Gabor Andras KERTESZ, District Court of , Hungary on 5th February 2014 for the arrest of " dob , for 1 (one) offence;

- 1x Drug Abuse

was issued by a judicial authority of a category 1 territory which has the function of issuing arrest warrants.

The Secretary of State has designated¹ the National Crime Agency for the purposes of Part 1 Extradition Act 2003.

The Secretary of State has designated² Hungary for the purposes of Part 1 of the Extradition Act 2003 by virtue of section 1 of that enactment.

Date: 09/05/2014 12:05pm

Signed: A. Keevil (202525)

¹ By virtue of an order made under section 2(9) of the Extradition Act 2003 - The Extradition Act 2003 (Part 1 Designated Authorities) Order 2003 No. 3109 as amended by the Serious Organised Crime and Police Act 2005 (Consequential and Supplementary Amendments to Secondary Legislation) Order 2006 No 594 and paragraph 190 of the Crime & Courts Act 2013

² By virtue of an order made under section 1 of The Extradition Act 2003 - The Extradition Act 2003 (Designation of Part 1 Territories) and subsequent Order.

³ The use of the electronic signature has been legally upheld following an Appeal at the Royal Courts of Justice in the case of JUGAN v DETA COURT OF FIRST INSTANCE ROMANIA 2014

Leading the UK's fight to cut serious and organised crime

1 of 1

EUROPEAN ARREST WARRANT

This warrant has been issued by a competent judicial authority. I request that the person mentioned below be arrested and surrendered for the purposes of conducting a criminal prosecution or executing a custodial sentence or detention order.

(a) Information regarding the identity of the requested person: Name: Forename(s): Maiden name, where applicable: - Aliases, where applicable: - Sex: male Nationality: Hungarian Date of birth: Place of birth: Hungary Residence and/or known address: Language(s) which the requested person understands (if known): Hungarian Distinctive marks/description of the requested person: - Photo and fingerprints of the requested person, if they are available and can be transmitted, or contact details of the person to be contacted in order to obtain such information or a DNA profile (where this evidence can be supplied but has not been included)
(b) Decision on which the warrant is based: 1. Arrest warrant or judicial decision having the same effect: European arrest warrant No. 13.Bny.1/2014/2 of the District Court of Kazincbarcika, which also applies to the territory of Hungary therefore, it is also considered as a national arrest warrant. Type: arrest warrant 2. Enforceable judgement: Reference: District court of
(c) Indications on the length of the sentence: 1. Maximum length of the custodial sentence or detention order which may be imposed for the offence(s): 2 (two) years, misdemeanour of drug abuse 2. Length of the custodial sentence or detention order imposed:--- Remaining sentence to be served:---
(d) Indicate if the person appeared in person at the trial resulting in the decision: 1. ☐ Yes, the person appeared in person at the trial resulting in the decision. 2. ☐ No, the person did not appear in person at the trial resulting in the decision. 3. If you have ticked the box under point 2, please confirm the existence of one of the follow-

ing:

☐ 3.1a. the person was summoned in person on ... (day/month/year) and thereby informed of the scheduled date and place of the trial which resulted in the decision and was informed that a decision may be handed down if he or she does not appear for the trial;

OR

☐ 3.1b. the person was not summoned in person but by other means actually received official information of the scheduled date and place of the trial which resulted in the decision, in such a manner that it was unequivocally established that he or she was aware of the scheduled trial, and was informed that a decision may be handed down if he or she does not appear for the trial;

OR

☐ 3.2. being aware of the scheduled trial, the person had given a mandate to a legal counsellor, who was either appointed by the person concerned or by the State, to defend him or her at the trial, and was indeed defended by that counsellor at the trial;

OR

☐ 3.3. the person was served with the decision on ... (day/month/year) and was expressly informed about the right to a retrial or appeal, in which he or she has the right to participate and which allows the merits of the case, including fresh evidence, to be re-examined, and which may lead to the original decision being reversed, and

☐ the person expressly stated that he or she does not contest this decision;

OR

☐ the person did not request a retrial or appeal within the applicable timeframe;

OR

☐ 3.4. the person was not personally served with the decision, but

- the person will be personally served with this decision without delay after the surrender; and
- when served with the decision, the person will be expressly informed of his or her right to a retrial or appeal, in which he or she has the right to participate and which allows the merits of the case, including fresh evidence, to be re-examined, and which may lead to the original decision being reversed; and
- the person will be informed of the timeframe within which he or she has to request a retrial or appeal, which will be days.

4. If you have ticked the box under point 3.1b, 3.2 or 3.3 above, please provide information about how the relevant condition has been met:

(e) Offences:

This warrant relates to in total: **one count of the misdemeanour of drug abuse.**

Description of the circumstances in which the offence(s) was (were) committed, including the time, place and degree of participation in the offence(s) by the requested person:

From February to 11 March 2011, in his apartment at regularly consumed a substance with THC content considered as a drug in a quantity not exceeding the amount defined as small. On 11 March 2011, a urine sample was taken from and it revealed THC.

On each occasion, the quantity of drugs consumed no more than two times by was 1 joint or 1 gram of mephedrone with a total drug content of 0.0008 grams, which does not exceed the upper limit of the quantity defined as small.

With his act he may have committed the statutory misdemeanour of drug abuse, conflicting Section 282 (1) of Act IV of 1978 but qualified under CC Section 282 (5) a).

Nature and legal classification of the offence(s) and the applicable statutory provision/code: **Under Section 282 (1) of Act IV of 1978 on the Hungarian Criminal Code (CC) and with reference to Section 282 (5) a), a person who produces, manufactures, acquires, possesses, imports or exports drugs into or from Hungary or who transports such through the territory of Hungary is guilty of a felony.**

I. If applicable, tick one or more of the following offences punishable in the issuing Member State by a custodial sentence or detention order of a maximum of at least 3 years as defined by the laws of the issuing Member State:

- ☐ participation in a criminal organisation;
- ☐ terrorism;
- ☐ trafficking in human beings;
- ☐ sexual exploitation of children and child pornography;
- ☐ illicit trafficking in narcotic drugs and psychotropic substances;
- ☐ illicit trafficking in weapons, munitions and explosives;

- ☐ corruption;
- ☐ fraud, including that affecting the financial interests of the European Communities within the meaning of the Convention of 26 July 1995 on the protection of European Communities' financial interests;

- ☐ laundering of the proceeds of crime;
- ☐ counterfeiting of currency, including the euro;
- ☐ computer-related crime;
- ☐ environmental crime, including illicit trafficking in endangered animal species and in endangered plant species and varieties;
- ☐ facilitation of unauthorised entry and residence;
- ☐ murder, grievous bodily injury;
- ☐ illicit trade in human organs and tissue;
- ☐ kidnapping, illegal restraint and hostage-taking;
- ☐ racism and xenophobia;
- ☐ organised or armed robbery;
- ☐ illicit trafficking in cultural goods, including antiques and works of art;
- ☐ swindling;
- ☐ racketeering and extortion;
- ☐ counterfeiting and piracy of products;
- ☐ forgery of administrative documents and trafficking therein;

- ☐ forgery of means of payment;
- ☐ illicit trafficking in hormonal substances and other growth promoters;
- ☐ illicit trafficking in nuclear or radioactive materials;
- ☐ trafficking in stolen vehicles;
- ☐ rape;
- ☐ arson;
- ☐ crimes within the jurisdiction of the International Criminal Court;
- ☐ unlawful seizure of aircraft/ships;
- ☐ sabotage.

II. Full descriptions of offence(s) not covered by section I above:

(f) Other circumstances relevant to the case (optional information):
(NB: This could cover remarks on extraterritoriality, interruption of periods of time limitation and other consequences of the offence)

Under Section 33 (1) b) of Act IV of 1978 on the Hungarian Criminal Code, punishability shall be prescribed after the period equal to the upper limit of the punishment, but no sooner than three years.

Under Section 35 (1) of Act IV of 1978 on the Hungarian Criminal Code, prescription shall be interrupted by any act of criminal proceedings by the criminal authorities against the perpetrator for the offence, while under CC Section 35 (2) the term of suspension shall not be deducted from the term of prescription. This provision shall not apply if the criminal proceedings are suspended because the perpetrator is staying at an unknown place.

In the present case, the last procedural action interrupting prescription was taken on 05 February 2014, so in respect of the act the term of prescription shall expire on 04 February 2017.

(g) This warrant pertains also to the seizure and handing over of property which may be required as evidence:
This warrant pertains also to the seizure and handing over of property acquired by the requested person as a result of the offence:
Description of the property (and location) (if known):

(h) The offence(s) on the basis of which this warrant has been issued is(are) punishable by/has(have) led to a custodial life sentence or lifetime detention order:

– the legal system of the issuing Member State allows for a review of the penalty or measure imposed – on request or at least after 20 years – aiming at a non-execution of such penalty or measure,

and/or

– the legal system of the issuing Member State allows for the application of measures of clemency to which the person is entitled under the law or practice of the issuing Member State, aiming at non-execution of such penalty or measure.

(i) The judicial authority which issued the warrant:

Official name: District Court of

Name of its representative: Dr. Gábor András KERTÉSZ

Post held (title/grade): investigation judge

File reference: 13.

Address:

Tel. No.: (country code) (area/city code) () +36

Fax No.: (country code) (area/city code) () +36

E-mail: --

Contact details of the person to contact to make necessary practical arrangements for the surrender:

Where a central authority has been made responsible for the transmission and administrative reception of European arrest warrants:

Name of the central authority: Ministry of Public Administration and Justice

Contact person, if applicable (title/grade and name):

Address: H-1363 Budapest, Pf. 54., Hungary

Tel. No.: (country code) (area/city code) () +36 1 795 5839

Fax No.: (country code) (area/city code) () +36 1 795 0552, +36 1 795 0554

E-mail: nemzb@kim.gov.hu

Signature of the issuing judicial authority and/or its representative: illegible signature

Name: Dr. Gábor András KERTÉSZ

Post held (title/grade): investigation judge

Date: 5 February 2014

Official stamp (if available): District Court

Töltse ki a táblázatot értelemszerűen az előbbi anonimizált európai elfogatóparancs alapján!

1. Kibocsátó ország:	
2. Kibocsátó hatóság / milyen fázis?	
3. Végrehajtó ország:	
4. Végrehajtó hatóság:	
5. EEP célja:	büntetőeljárás lefolytatása: igen nem büntetés (intézkedés) végrehajtása: igen nem
6. Mely bűncselekmény?	
7. Mely tények?	
8. Szabadságvesztés maximuma a kibocsátó országban?	
9. Kettős inkrimináció szükséges-e?	
10. Végrehajtandó szabadságvesztés?	
11. Megtagadási okok ellenőrzése (fennáll-e valamelyik?):	
opcionális (kerethatározat)	
kötelező (kerethatározat)	
12. Végrehajtja-e a másik ország? Mitől függ?	

10. 5. KÉRDÉSEK AZ EURÓPAI ELFOGATÓPARANCSS RENDSZERÉBEN

Az alábbi jogesetekben az európai elfogatóparancs rendszerének egyes problémáit lehet észlelni. Melyek ezek? Azonosítsa be a jogesetek alapján! Melyik kérdés melyik jogesetre vonatkozik?

1. A magyar hatóságok EEP-t bocsátottak ki egy román állampolgár, **Bob-Dogi** ellen, akit közlekedési baleset okozásával vádoltak meg. A végrehajtó román bíróság észlelte, hogy az EEP kibocsátása esetén nem bocsátanak ki a magyar hatóságok külön nemzeti elfogatóparancsot, mivel álláspontjuk szerint az EEP egyébként magyar területen is hatályos. Ugyanakkor az EEP-ről szóló kerethatározat 8. cikk (1) bek. c) pontja kimondja, hogy az európai elfogatóparancs (mint nyomtatvány) tanúsítja, hogy rendelkezésre áll végrehajtható ítélet, elfogatóparancs vagy más, azonos joghatállyal bíró végrehajtható bírósági határozat. (C-241/15 Niculaie Aurel Bob-Dogi, EU:C:2016:385)

Mi itt a jogi probléma?

2. A Lanigan ügyben egy brit bíróság bocsátott ki EEP-t emberölés miatt. A keresett személyt Írországban fogták el, azonban nem egyezett bele az átadásába. Sorozatos eljárásjogi problémák miatt, miután már két éve volt átadási letartóztatásban, az ír bíróság azt a kérdést kívánta eldönteni, hogy ennyi idő után szabadlábra helyezze-e Lanigant, vagy – az EEP-re figyelemmel – hosszabbítsa meg a fogvatartását. (C-237/15 PPU Minister for Justice and Equality v. Francis Lanigan, EU:C:2015:474)

Mi itt a jogi probléma?

3. A drogfüggő Z vádlottal szemben büntetőeljárás folyt lengyel bíróság előtt csekély mennyiségű marihuána birtoklása miatt, ami bűncselekmény Lengyelországban. A kábítószer a „Tegyük szabaddá a kannabiszt” elnevezésű, évenkénti megrendezésű felvonuláson vásárolta Varsóban ismeretlen személytől. A bíróság elrendelte a gyógyító kezelésen való részvételt. Z több éven keresztül megkísérelte végigcsinálni a kezelést, azonban egyszer sem fejezte be. Ezt követően Nagy-Britanniába távozott. A lengyel bíróság EEP-t bocsátott ki vele szemben, s Londonban az elfogatóparancs alapján őrizetbe vették.

Mi itt a legfontosabb elvi kérdés? Miként lehet megoldani?

4. JZ-t három és fél év szabadságvesztésre ítélték Lengyelországban, azonban nem kezdte meg a büntetésének letöltését, mert elszökött külföldre. Emiatt EEP-t bocsátottak ki vele szemben, amelynek alapján néhány évvel később Manchesterben őrizetbe vették. Egy nap után óvadék ellenében megszüntették az őrizetet, azonban házi őrizetben és elektronikus megfigyelésben (elektronikus nyomkövető) maradt és naponta jelentkeznie kellett a rendőrségen. Nem kaphatott útlevelet és a mobiltelefonján a nap 24 órájában elérhetőnek kellett lennie. Egy év elteltével átadták a lengyel hatóságoknak az EEP alapján. (C-294/16 PPU JZ v. Prokuratura Rejonowa Łódź – Srodmiescie, EU:C:2016:610)
Milyen elvi kérdés merülhet itt fel?

5. A belga bíróság által kibocsátott EEP alapján Hollandiában őrizetbe vették A-t, akit öt év szabadságvesztés végrehajtása miatt kerestek. A büntetést szándékos testi sértés és lőfegyverrel visszaélés miatt szabták ki. A lőfegyverrel visszaélés a holland jog szerint legfeljebb pénzbüntetéssel büntethető. Kérdéses, hogy az amszterdami kerületi bíróság nem fogja végrehajtani az EEP-t. Milyen oknál fogva? (C-463/15 PPU Openbaar Ministerie v. A, EU:C:2015:634)

6. Aranyosival szemben Magyarország bocsátott ki EEP-t lopás és magánlaksértés miatt, Caldararuval szemben pedig Románia, jogosítvány nélküli vezetés miatt. Mindkét személy román állampolgár, akiket Németországban fogtak el. A német bíróság, amelynek döntenie kellett az átadásukról, értesült az Emberi Jogok Európai Bíróságának több döntéséről, amelyekben a magyar, illetve a román börtönkörülményeket embertelen és megalázó bánásmódnak minősítették. C-404/15 and C-659/15 PPU Pal Aranyosi and Robert Caldararu v. Generalstaatsanwaltschaft Bremen, EU:C:2016:198)
Mi lehet itt a bíróság megfontolásának a tárgya? Miért?

7. Az észt állampolgárral, Petruhhinnal szemben Oroszország által kibocsátott nemzetközi elfogatóparancs volt érvényben (piros jelzés; Interpol), aminek alapján őrizetbe vették Lettországon. A lett hatóságok megkapták Oroszországtól a kiadatási kérelmet is, amely alapján döntött a lett bíró a kiadatásról. Petruhhin fellebbezett a
--

kiadatással szemben és előadta, hogy a lett állampolgárok esetében a kiadatás kizárt lenne más, harmadik országok felé. Úgy vélte, hogy az uniós polgárság eszméjével szemben állna, ha kiadnák Oroszországnak őt, egy másik EU-s tagállam polgárát. (C-182/15 Aleksei Petruhhin v. Latvijas Republikas Generalprokuratūra, EU:C:2016:630.)
Milyen jogi probléma azonosítható itt be?

8. X-et átadta Franciaország Lengyelországnak egy 19 évvel korábban elkövetett bűncselekmény miatt kibocsátott EEP alapján. X életvitelszerűen többnyire Franciaországban élt mindig, azonban még tinédzser korában egyszer (1996) Lengyelországban járt, amikor is a lopásokat elkövette. Erre akkor nem derült fény, vissza is tért Franciaországba. Azóta felnőtt, dolgozik, családja és barátai ott vannak. A lengyel jog szerint még az ilyen csekély súlyú bűncselekménynek is nagyon hosszú az elévülési ideje.
Milyen elvi (és gyakorlati) probléma azonosítható itt be?

- A. Fogvatartásnak minősül-e az elektronikus megfigyelés (pl. lábbilincs)?
- B. El kell-e engedni azt a személyt, akivel szembeni EEP-re előírt határidő már letelt?
- C. EU joggal szembeni, állampolgárságon alapuló diszkriminációnak minősül-e a keresett személy Oroszországnak történő kiadatása?
- D. Miként érvényesül az arányosság elve az EEP rendszerében? Kell-e érvényesülnie?
- E. Miként kerülhet sor a kettős büntetendőség vizsgálatának elkerülésére az EEP végrehajtása során?
- F. Tartalmaz-e az EEP természeténél fogva nemzeti (belföldi) elfogatóparancsot?
- G. Megvalósíthat az átadás emberi jogi jogsértést (pl. EJEE 8. cikkely)?
- H. Végre kell-e hajtani az EEP-t, ha rossz fogvatartási körülményekről kap információt a végrehajtó hatóság?

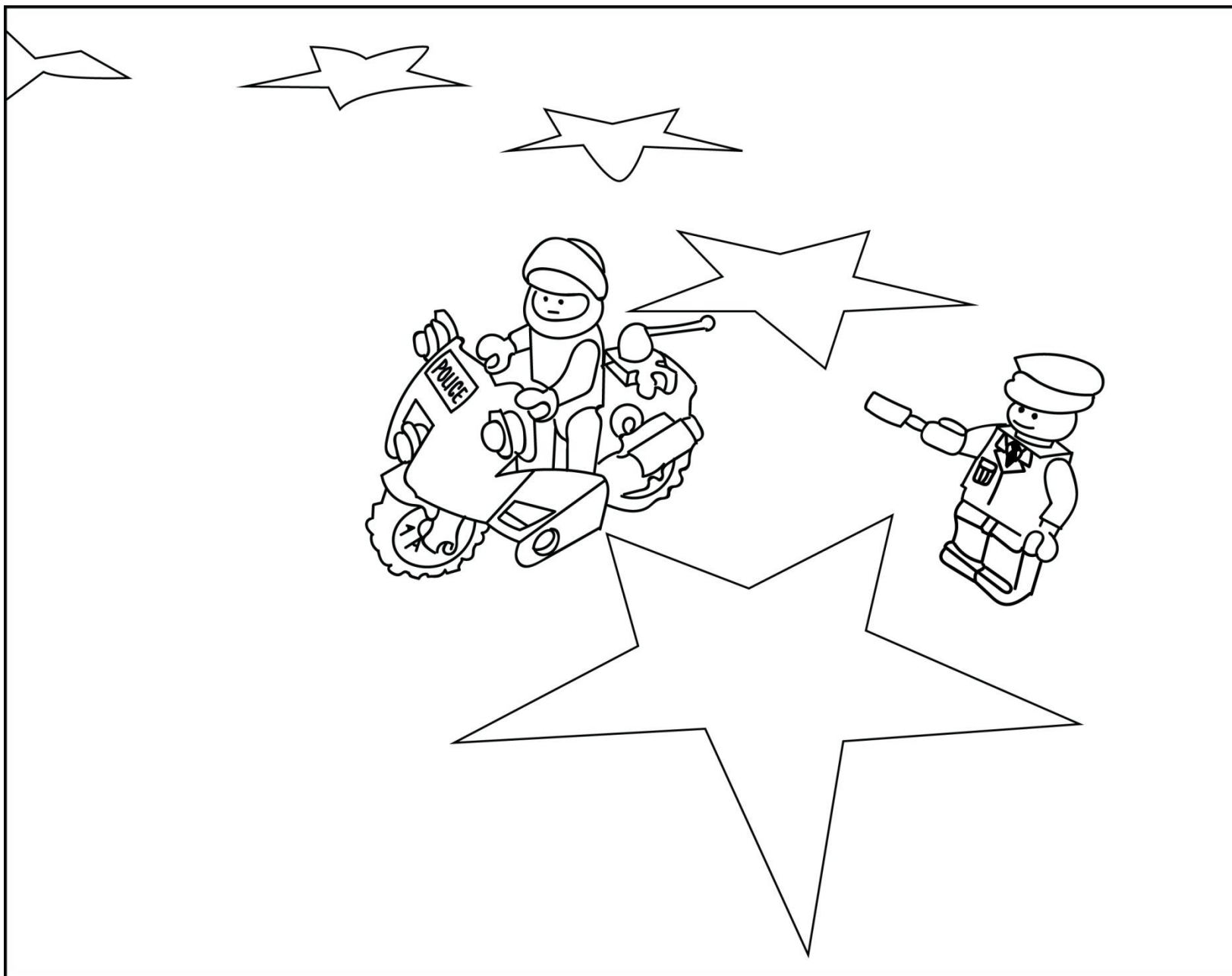

ÖNELLENŐRZŐ KÉRDÉSEK

1. Mi a kiadatás és az átadás között a legfőbb különbség?
2. Definiálja az európai elfogatóparancsot!
3. Mi jellemzi az európai elfogatóparancs végrehajtását?
4. Mi a határideje az európai elfogatóparancs végrehajtásának?
5. Melyek a megtagadási okok?
6. Mi a kettős büntetendőség szerepe az európai elfogatóparancs végrehajtásánál?
7. Mit jelent a katalógus-bűncselekmény?
8. Miként érvényesül az alapjogvédelem az európai elfogatóparancs eljárásaiban?
9. Miért tekinthető az Aranyosi és Calderaru ítélet mérőöldkő ítéletnek?
10. Mi az Eurojust?

RENDŐRSÉGI EGYÜTTMŰKÖDÉS - EUROPOL

11.

2008. március 19-én a Bizottság az egyes közlekedési jogsértésekre vonatkozó információcsere elősegítésére, valamint az ezekkel kapcsolatos szankciók határokon átnyúló végrehajtására vonatkozó irányelvjavaslatot terjesztett a Parlament és a Tanács elé. E javaslat jogalapjaként a Bizottság az EUMSZ 91. cikkét javasolta, azonban a Tanács és a Parlament a 2011. október 25-én elfogadott irányelv jogalapjának a EUMSZ 87. cikk (2) bekezdését választotta.

A Bizottság néhány hónappal az elfogadás után keresetet nyújtott be az Európai Bíróság előtt a Tanáccsal és a Parlamenttel szemben, kifogásolva a megváltoztatott jogalapot és kérte a bíróságot, hogy semmisítse meg az irányelvet. Legfőbb érve az volt, hogy az irányelvben megfogalmazott célok a közlekedési politika céljai és nem a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésén alapuló térség politikájának célkitűzései közé tartoznak.

A Tanács azzal érvelt, hogy mivel az irányelv a közúti közlekedésbiztonságot veszélyeztető egyes közlekedési jogsértésekkel kapcsolatos szankciók végrehajtására vonatkozó szabályokat ír elő, és mivel ezek a jogsértések az egyes tagállamok jogrendszere függvényében közigazgatási vagy büntetőjogi természetűek lehetnek, e szankciók végrehajtására vonatkozó eljárást úgy kell tekinteni, hogy az mindenképpen a büntetőeljárás szabályok kategóriájába tartozik. Ezen túlmenően pedig minden olyan norma, amelynek célja a büntetőjog által hagyományosan védett jogi tárgyak, így különösen az élet és a testi épség, valamint a személyek erkölcsi integritásának, illetve a tulajdon védelme szükségszerűen a „büntetőjog” területére tartoznak, így azok is, amelyek célja a veszélyesnek tekintendő magatartások megtorlása útján a közúti közlekedésbiztonság javítása.

[A szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésén alapuló térség politikája]: „(1) Az Unió rendőrségi együttműködést alakít ki, amelyben részt vesz a tagállamok valamennyi hatáskörrel rendelkező hatósága, köztük a tagállamok rendőrségei, vámhatóságai és a bűncselekmények megelőzésére és felderítésére szakosodott egyéb bűnüldöző szolgálatai. (2) Az (1) bekezdésben foglaltak céljából az Európai Parlament és a Tanács rendes jogalkotási eljárás keretében intézkedéseket állapíthat meg a következőkre vonatkozóan: a) a releváns információk összegyűjtése, tárolása, feldolgozása, elemzése és cseréje; [...]”

[Közlekedés]: Az Unió a közúti közlekedésbiztonság javítására irányuló politikát folytat abból a célból, hogy csökkenjen a balesetek halálos áldozatainak és sérültjeinek száma, valamint az anyagi kár mértéke. E politika fontos eleme az Unióban elkövetett, valamennyi, a közúti közlekedésbiztonságot jelentősen veszélyeztető közúti közlekedési jogsértés következtében kivetett szankció következetes végrehajtása, tekintet nélkül arra, hogy a jármű melyik tagállam nyilvántartásában szerepel. E célból kell létrehozni az információcsere határokon átnyúló rendszerét a közúti közlekedésbiztonságot veszélyeztető bizonyos közlekedési jogsértések vonatkozásában, tekintet nélkül arra, hogy az érintett tagállam joga alapján e jogsértések közigazgatási vagy büntetőjogi természetűek-e, hozzáférést biztosítva ezzel a jogsértés helye szerinti tagállam számára a nyilvántartás helye szerinti tagállamban tárolt gépjármű-nyilvántartási adatokhoz. Az uniós fellépésre szükség van és a célok másképp nem érhetők el, az intézkedés léptéke vagy hatása miatt az uniós szinten jobban megvalósítható, ekként ez megfelel a szubszidiaritás elvének is.

INDÍTÓ JOGESET MEGOLDÁSA

A kérdéses irányelvet az Európai Bíróság megsemmisítette a téves jogalap okán, de fenntartotta joghatásait addig, amíg az új, helyes jogalapra alapított irányelv kibocsátásáig.

A jogalkotás során a jogi aktus célkitűzése, tehát a jogi szabályozás célja meghatározza a választandó jogalapot, ami értelemszerűen a jogalkotási eljárást is befolyásolhatja. Alapvető jelentőségű a kérdés, mivel az EU szupranacionális jogalkotási kompetenciáját a helyesen megválasztott jogalap teszi lehetővé és legitimmé.

A kérdéses irányelv célja a közúti közlekedésbiztonság javítása, ennek eszköze a gépjármű-nyilvántartási adatok határokon átnyúló cseréje rendszerének létrehozása, mivel így gyorsan és könnyen be lehet majd azonosítani a közúti közlekedésbiztonságot veszélyeztető bizonyos közlekedési jogsértéseket elkövető személyeket akkor is, ha egyébként más tagállam polgárai vagy a jármű másik tagállamban van nyilvántartásba véve. Amennyiben a jármű tulajdonosát vagy üzemben tartóját, illetve a közúti közlekedésbiztonságot veszélyeztető közlekedési jogsértés elkövetésével gyanúsított bármely más személyt azonosítják, a jogsértés helye szerinti tagállam feladata annak eldöntése, hogy eljárást indít-e, vagy sem.

Azért nem lehet a rendőrségi együttműködéssel kapcsolatos jogalkotást megalapozó jogalapot felhasználni, mert a jogi aktus célja nem a bűncselekmények megelőzésére vagy leküzdésére szolgáló intézkedés, amelyet a rendőrségek specifikus együttműködése valósítana meg, mivel közvetlen összefüggés nem áll fenn. Az információcserét lehetővé tevő együttműködés tehát a közúti közlekedés biztonságának javítását célzó intézkedésnek minősül s így a közös közlekedési politika körébe tartozik.

FELADATOK

11.1. EUROPOL – EURÓPAI RENDŐRSÉGI HIVATAL

Olvassa el az alábbi összefoglalót és válaszoljon a kérdésekre!

Rendőrségi együttműködés

1. Mi a rendőrségi együttműködés célja az Európai Unióban?

2. Mire ad felhatalmazást az EUMSZ?

3. Mi volt az első szerveződés, ami hasonló célokat fogalmazott meg? Mikor?

4. Mit jelent az, hogy míg korábban kormányközi együttműködési keretek között működött a rendőrségi együttműködés, jelenleg a rendőrségi együttműködésre vonatkozó kérdések többsége a rendes jogalkotási eljárás hatálya alá tartozik?

5. Mi (volt) a jogi jellemzője a schengeni egyezményeknek és a végrehajtásukat szolgáló normáknak?

6. Miként változott ez meg és mikor?

7. Mi az oka annak, hogy a rendőrségi együttműködés részben még őrzi eredeti sajátosságait?

8. Melyek ezek a sajátosságok?

9. Mi az Europol?

10. Mi a feladata? Mire nincs hatásköre?

11.2 RENDŐRSÉGI EGYÜTTMŰKÖDÉS

Hasonlítsa össze a rendőrségi együttműködést az igazságügyi együttműködéssel!
Csoportosítsa a jellemzőket!

Rendőrségi együttműködés	Igazságügyi együttműködés

1. célja: információcsere
2. célja: bizonyítékok cseréje
3. közös nyomozócsoport
4. eredményeképpen felhasználható bizonyíték keletkezik
5. eredményeképpen (általában) nem keletkezik közvetlenül felhasználható bizonyíték
6. bűnfelderítés
7. nyomozás
8. ellenőrzött szállítás
9. európai elfogatóparancs
10. európai nyomozási határozat
11. határon átnyúló üldözés (és megfigyelés)
12. összekötő tisztek cseréje
13. közös szolgálatteljesítés (pl. román-magyar határátkelő)
14. fedett nyomozás

11.3. NYOMOZÁS TRANSZNACIONÁLIS ÜGYBEN¹

2019. április 12-én VARGA BARTOS egyik budapesti rendőrőrsön megjelent zaklatott idegállapotban és egy, az életét veszélyeztető helyzetet jelentett be. Elmondta, hogy számítógép-programozással foglalkozik és a testvérével VARGA CSABÁVAL együtt laknak Budapesten, a Dob utcában. BARTOS szerint fivére eléggé őrült fickó, és már bejárta Európát a tanulmányai abbahagyását követően,

^{1 1} A jogesetet a European Judicial Network gyakorlózsemináriumán mutatták be 2019-ben Vilniusban

munkavégzés céljából. Ő maga is találkozott már litván és bolgár kollégáival. Április 11-én az egyik litván kolléga Algis Ciurlionis megérkezett hozzájuk egy fehér minibusszal. Ittak néhány kört, de utána a dolgok felgyorsultak, miután a litván által felhívott prostituáltakat Bartos nem akarta beengedni a lakásba, Algis ugyanis megfenyegette azzal, hogy megöli és a kezében levő töltött fegyverrel kétszer fejbe is verte. Azt is mondta, hogy Bartos nem is tudja, hogy ő kicsoda valójában, és hogy kiket ismer, és meg fogja ölni, mi több, elégeti a testét az Alföldön, így aztán senki nem fogja megtalálni. Mindeközben Csaba – aki az egészet végignézte – csak nevetett. Egyszer csak Algis elesett és kihasználva ezt a helyzetet Bartos kimenekült a lakásból és a barátainál töltötte az éjszakát. Aztán reggel úgy döntött, hogy feljelentést tesz, mert féltette az életét. Tudta azt is, hogy testvére és annak kollégája kábítószer-csempészetben is utazik, és úgy vélte, hogy ezek információk miatt veszélyben van az élete. Elmondta továbbá, hogy Algis kb. egy éve rendszeresen látogatja Csabát. Olyankor mindig eltűnnek pár napra, majd miután visszaérkezik a bátyja, mindig teli van pénzzel, amit a kaszinóban szokott elverni. Legutóbb pedig vett egy jachtot a bolgár tengerparton.

A rendőrség kiment a lakásra, hogy intézkedést foganatosítson, Csaba még aludt, más nem volt a lakásban. A rendőrség a helyszínen megtalált egy töltött Pistol Glock 9mm-es lőfegyvert, egy tartalék tárral együtt. Későbbi információk alapján megállapítható volt, hogy ezt a fegyvert használták 2017. április 30-án a bukaresti Palace Casino kirablásánál, ahonnan 230 ezer eurót vittek el és egy alkalmazottnak súlyos testi sértést okoztak a fegyveres rablás során. A Varga testvérek jelenlétében átkutatták a lakást, de másik fegyvert nem találtak. Ezt követően a rendőrség Bartos útmutatása alapján még kiszállt abba a garázsba is, amit a bátyja használt kizárólagosan. Ebben a garázsban találtak egy fehér kisbuszt román rendszámmal (AR 11uv), amelyben egy másik lőfegyvert (Glock 18), ahhoz tartozó három tartaléktárat és egy rejtett üregben 1 kg amfetamint találtak. A járműben Csaba ujjnyomatait találták meg, a fegyveren, a tölténytáron és a kábítószeret tartalmazó zacskón is. Találtak még olyan (üres) számlákat is, amelyeken nem volt a tárgy feltüntetve, azonban sorszámmal, aláírással el voltak látva (Gabriel, illetve Roman Popescu névre, az Eurotrans SRL, Bukarest xxx cím). A minibuszban három mobiltelefont is lefoglaltak, valamint Csaba számítógépét is, azonban ezek igen bonyolult védelemmel voltak ellátva. Azt meg lehetett azonban állapítani, hogy az egyik telefonban román sim-kártya van +40xxxx számmal.

Megállapították, hogy Csaba a tulajdonosa a Narancssárga Virág Kft-nek (Budapest, Nefelejcs utca, bankszámlaszám YYYY), amely bankszámlájára – bár semmifajta vállalkozási tevékenységet nem végzett, vagy legalábbis semmilyen adat erre nézve nincs – az elmúlt 12 hónapban 10 alkalommal érkezett utalás (alkalmanként 150 ezer EUR értékben) egy romániai bankszámláról, amelynek jogosultja az Eurotrans SRL vállalkozás (bankszámlaszám XXXX). A pénzt részben készpénzben felvették, részben pedig továbbutalták Bulgáriába és Litvániába.

Csaba őrizetbevétele alkalmával elmondta, hogy hat hónapja segít Algisnak Magyarországon litván amfetamint eladni. A megtalált lőfegyver vonatkozásában vagy bármi másról nem volt hajlandó információt adni.

További nyomozati cselekmények alapján megállapítható volt, hogy Csaba 13 ezer euróért megvásárolta a Lolita nevű személyhajót a bolgár Boris Alexandrovtól, s a hajó a várnai kikötőben van. Megállapították továbbá, hogy Algis elhagyta az országot és – talán – Litvániába ment vissza

Válaszolja meg az alábbi kérdéseket!

1. Milyen bűncselekmény gyanúja miatt rendelték el a büntetőeljárást?

2. Milyen információk megszerzésére van szükség?

3. Miként szerzi meg ezeket a nyomozó hatóság? Mely országokból?

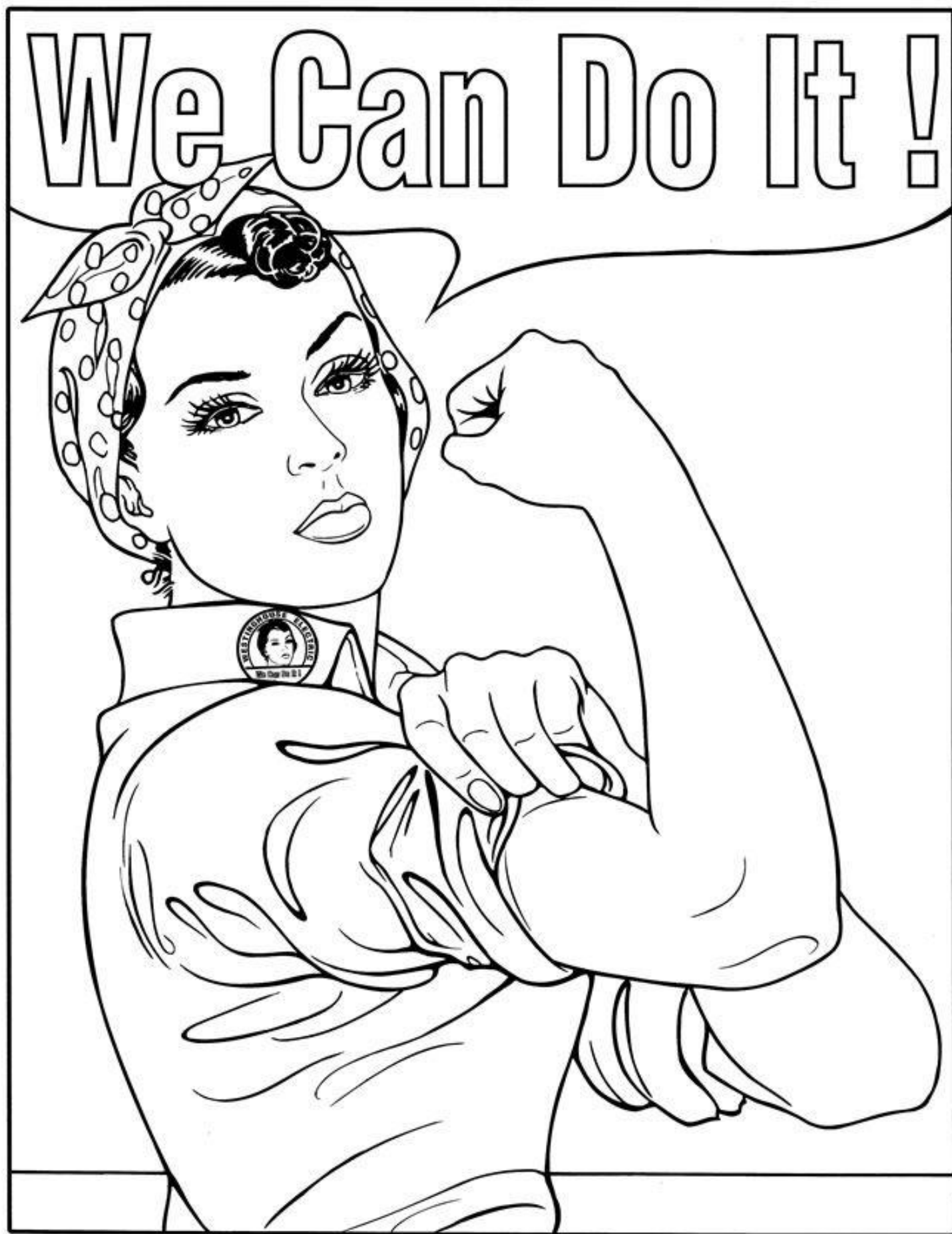
ÖNELLENŐRZŐ KÉRDÉSEK

1. Miként működik a biometrikus adatok cseréje?
2. Mutassa be az Europol-t és tevékenységét!
3. Jellemezze a közös nyomozócsoportot?
4. Mit jelent a határon átnyúló megfigyelés és üldözés?
5. Miként szabályozza Magyarország a határon átnyúló megfigyelést és üldözést?
6. Mi a schengeni információs rendszer (SIS)?
7. Mi az ECRIS?
8. Mi az EPRIIS?
9. Milyen együttműködés érvényesül a közúti közlekedési jogsértések vonatkozásában? Részt képezi-e a SZBJT politikájának közúti közlekedési jogsértések körében folytatott tagállami együttműködés?
10. Mutassa be a NEBEK-et!

KRITIKAI GONDOLKODÁS ÉS KOMPLEX

JOGESETEK

12.

World War II poster by J. Howard Miller, ca. 1942.

12.1. SZCENÁRIÓK EURÓPÁBAN – MIT GONDOLOK EZEKRŐL?

1. Igaz-e, hogy román rendőrök üldözhetnek akár Szeged belterületén menekülő bankrablót vagy autótolvajt? Miért?

- a) igen
 - b) nem, mivel ez már Magyarország, a román rendőr nem jöhet át
 - c) igen, de csak akkor, ha a magyar rendőrök nem foglalkoznak az ügyvel
-
-

2. Lehetséges-e magyar állampolgárt, aki szabadságvesztés büntetést kapott, átadni másik országnak, hogy ott töltsen a börtönbüntetését? Miért?

- a) igen
 - b) nem
 - c) igen, csak az EU-ban
 - d) igen, csak ha hozzájárul (EU)
-
-

3. Az Europol tisztségviselői nyomozhatnak minden EU-s tagállamban.

- a) igaz
- b) nem igaz
- c) nem tudom, mi az az Europol

4. Németországban (EU-s tagállam) szabad bordélyházat üzemeltetni, Magyarországon

- a) is szabad ilyen vállalkozást nyitni.
- b) ez bűncselekmény, tehát nem szabad.
- c) bűncselekmény ugyan, de vitatható a szolgáltatások szabad áramlása miatt.

5. Ha már elítéltek egy bűncselekmény miatt és ki is töltöttem a büntetésem, számíthatok-e arra, hogy egy másik országban ugyanazon a cselekményért ismét megbüntetnek, ha arra járok?

- a) nem, ez nem fordulhat elő
- b) igen, ha nem EU-s ország az érintett
- c) igen, bármely ország vonatkozásában előfordulhat
- d) két EU-s ország viszonylatában nem

12.2 PANKA ÉS EMESE

Válaszolja meg az alábbi kérdéseket!

A 18. hétben levő terhes joghallgató, Panka, elhatározza, hogy nemkívánt magzatától Hollandiában fog megszabadulni, mert mintha azt hallotta volna az összehasonlító büntetőjogi kurzuson, hogy ott enyhébbek a terhesség-megszakítás szabályai. Egyik barátnője, Emese, elviszi autóval, aki számára nem kétséges, hogy mi a holland utazás célja. Az egyik holland kisváros kórházában a helyi nőgyógyász elvégzi a beavatkozást, amely Hollandiában jogszerűnek számít, majd ezt követően a lányok hazajönnek. A jogesetben szereplő joghallgatók magyar állampolgárok

1. Büntethetők-e a lányok a magyar törvény szerint magzatelhajtás miatt?

2. Más lenne-e az ügy megítélése, ha holland vagy német állampolgárok lennének?

3. Joghallgatónkat holland barátja, Carl, várja az amszterdami reptéren, hogy segítséget nyújtson neki a beavatkozás elintézéséhez. Hogyan változik az ügy megítélése?

4. Emese csak azért utazik Hollandiába, hogy a holland állampolgárságú barátnőjének, Sylviának, támaszt és segítséget nyújtson ebben a kényes helyzetben, jól tudva azt, hogy a barátnő mire készül. Hogyan változik az ügy megítélése?

5. A hollandiai kiskórház bevételi lehetőséget lát az abortusz-turizmusban, s az igazgató az információk más tagállamokban történő terjesztését üzleti alapon megszervezi. Hogyan minősül a cselekmény?

6. A holland kórházban egy magyar orvos végzi a holland jog szerint jogszerű magzatelhajtást, mivel a magyar orvosi diplomáját elismerik Hollandiában is, a jobb kereseti lehetőségek miatt ott praktizál. Orvosunk tisztában van a magyar szabályokkal, s azzal is – a konkrét esetben –, hogy honfitársán végzi el a beavatkozást. Hogyan változik az ügy megítélése?

7. A holland utazási iroda interneten keresztül reklámozza az egészségügyi turizmus keretében ezt a szolgáltatást is. Van-e ennek büntetőjogi relevanciája?

8. Az eredeti esetet követően Hollandiában maradnak a lányok és megkezdik tervezett Erasmus tanulmányaikat is. A magyar hatóságok időközben tudomást szereztek a beavatkozás elvégzéséről és európai elfogatóparancsot bocsátanak ki a két lánnyal szemben. Teljesíti-e Hollandia az európai elfogatóparancsot?

9. A lányok elutaznak nyaralni Spanyolországba. Van-e ennek jelentősége az európai elfogatóparancs végrehajtása szempontjából?

10. Indíthat-e Spanyolország büntetőeljárást velük szemben? Mitől függ?

12.3 A MAGYAR MADAM NÉMETORSZÁGBAN

Olvassa el az alábbi híradást! Ellenőrizze le, hogy hatályban van-e még az európai elfogatóparancs!

A magyar madámnak Németország a börtöne

A Nemzeti Nyomozó Iroda felfüggesztette a nyomozást Schmitz Erzsébet, a magyar madám ellen, aki a németországi Bremerhaven piros lámpás negyedét vezeti, ahol főként magyar prostituáltak dolgoznak. Az elfogatóparancsot viszont fenntartják ellene, arra hivatkozva, hogy ismeretlen helyen tartózkodik. Pedig nem tartózkodik ismeretlen helyen, közel egy éve jogi képviselőjén keresztül tudatta a nyomozókkal a bejelentett lakcímét, sőt, a Nemzeti Nyomozó Iroda által kibocsátott dokumentumokon is ott van a lakcíme. Azt mondja, ott soha nem keresték.

Schmitz Erzsébet a bremerhaveni Lessingstrassén dolgozik, ami a város egyetlen piros lámpás utcája, és a nő bejelentett lakcíme is az utca egyik házában található. Ezen a címen bármilyen hatóság által elérhető, idézhető is, mi is itt találkoztunk vele. Ebben a piros lámpás negyedben az amszterdami gyakorlathoz hasonlóan ablakos kabinokban állnak a szexmunkások, köztük körülbelül 80 magyar nő, ráadásul 2002 óta legálisan teszik ezt. Ugyanis Németországban minden 18 év feletti EU-s állampolgár jogszerűen dolgozhat prostituáltként, és az ellenőrzött piros lámpás negyedek fenntartása is legális.

Schmitz Erzsébet érvényes tartózkodási és munkavállalási engedéllyel alkalmazottként négy éve madámként dolgozik annál a cégnél, amelyik a piros lámpás negyed épületeiben lévő kabinokat és lakásokat bérbe adja. A bérleti díjat is ő szedi a szexmunkásoktól, és munkaköre valóban kimerítheti a magyar büntető törvénykönyv (Btk.) kerítés nevű tényállását. Ilyen bűncselekmény viszont Németországban nincs. Ezért hiába van érvényben ellene december óta nemzetközi elfogatóparancs, ott nem tartóztatták le, azóta is végzi a munkáját.

Amikor a magyar Nemzeti Nyomozó Iroda (NNI) még tavaly novemberben az ügyvédjén keresztül kereste meg Schmitz Erzsébetet, akkor az üzletszerű kerítés megalapozott gyanújára hivatkozó idézésen szerepelt a nő lakcíme. Oda viszont nem mentek a nyomozók, nem is küldtek hivatalos idézést, csak az ügyvédjének. A nő aztán német ügyvédje tanácsára nem utazott Magyarországra, de állítja, hogy a német rendőrséget viszont tájékoztatta az ellene folyó eljárásról.

Az NNI 2016. márciusi határozata Schmitz távollétére hivatkozva felfüggesztette a nyomozást, a dokumentum úgy fogalmaz, hogy „a büntetőeljárásban szükséges Schmitz Erzsébet gyanúsított kihallgatása, aki azonban külföldön – ismeretlen helyen – tartózkodik, így vele szemben elfogatóparancs kibocsátására került sor”.

A nő magyarországi ügyvédje, dr. Raboczki Gábor szerint ugyanakkor mivel a nőnek van a nyomozóhatóság által is ismert lakcíme, ezért nem jogszerű ellene a belföldi és a nemzetközi elfogatóparancs kiadása sem. Raboczki panaszt is tett az NNI felé, mert álláspontja szerint a büntetőeljárasi törvény alapján amennyiben valakinek ismert, idézhető a lakcíme, akkor törvénytört ellene az elfogatóparancs kiadása. Mivel azonban érvényben maradt az elfogatóparancs,

A nőről többször írtunk, németországi lakhelyén is felkerestük, és egy félórás filmet készítettünk róla, illetve a prostituáltak életéről és a piros lámpás negyed működéséről. A magyar rendőrséggel is felvettük a kapcsolatot, de azon kívül, hogy megerősítették a nyomozás tényét, részleteket nem árultak el azzal kapcsolatban, hogy Schmitz konkrétan milyen tevékenysége miatt nyomoznak. A nyomozást felfüggesztő új határozatban annyi konkrétum szerepel, hogy a nő „a németországi Bremerhavenbe Magyarországról szexuális munkavégzésre fiatal magyar nőket szervez”. Schmitz azt mondja, Magyarországon nem toborzott soha nőket, kint viszont valóban a szervezés az egyik feladata.

Forrás: Index.hu
1999-2016 Index.hu Zrt

Válaszoljon az alábbi kérdésekre!

1. Mi itt a probléma forrása?

2. Büntetendő-e a kérdéses cselekmény mindkét országban?

3. Végrehajtja Németország az EEP-t?

4. Miért?

5. Milyen helyzetbe került Erzsébet?

6. Mi történik, ha elmegy (pl.) Spanyolországba nyaralni? Vagy Lengyelországba? Esetleg más országba?

7. Meg lehet-e oldani a problémát a négy alapszabadság kontextusában?

Készítsen jogi szakvéleményt az alábbi irányított kérdések alapján!

1. Van-e magyar joghatóság? Személyi és területi hatály (Btk.)?
2. Milyen bűncselekmény jöhet szóba? Miért?
3. Releváns lehet-e a magyar Alaptörvény?
4. Miként kaphat jogvédelmet a S. E.? Németországban és Magyarországon?
5. Jogszerűen tagadja-e meg Németország az EEP teljesítését? Miért?
6. Vissza kell-e vonni az elfogatóparancsot?
7. Miként érvelne a négy alapszabadság kontextusában?
8. Felmerülhetnek-e ezekkel kapcsolatosan közrendi kimentési okok?
9. Miként változtatna (ha egyáltalán) az eset megítélésén, ha a munkavállalóit itthonról toborozná (pl. álláshirdetés)?
10. Mi történhet az ügyben még?

12.4. HERBY ÜGY^{*}

Az ausztriai székhelyű Herby GmbH az európai piacra termel és szállít táplálékkiegészítőket és olyan egészségügyi termékeket, amelyek nem vénykötelesek, így például bizonyos típusú fájdalomcsillapítókat. Herby online áruházat is működtet. 2012-ben a svéd hatóságok büntetőeljárást indítottak a Herby cég ellen (a svéd szabályok szerint lehetséges) egészségügyi termékek engedély nélküli online kereskedelme miatt, mivel a svéd egészségügyi hatóság engedélyével nem rendelkezett a cég, amit egyébként háromhavonta kell megújítani a svéd jog szerint. A céggel szemben folytatott büntetőeljárás eredményeképpen Herby svéd weboldalát elérhetetlenné tették és a társasággal szemben 2 M EUR pénzbüntetést szabtak ki a fájdalomcsillapítók illegális kereskedelme miatt.

^{*} A jogeset Kate Karpenko 2014-es didaktikus jogesetének továbbfejlesztése

a) Megfelel-e az uniós jognak a svéd döntés?

A Herby cég egyik népszerű terméke a spirulina, amely lényegében egy tengeri alga és fogyasztása jót tesz az emberi szervezet immunrendszerének. Zita, a cég magyar alkalmazottja európai orvoslátogatója a cégnek, aki több tagállamban végez kereskedelmi reklámtevékenységet, mivel orvosokat és egészségügyi boltokat látogat és a spirulinát tartalmazó termékeiket kínálja. Emiatt Zita mindig magánál tart 50-80 db kisebb kiszerelésű terméket a csomagjában, hogy reklámajándékként és próbatermékként átadhassa a partnereinek. 2013 augusztusában, amikor Lisszabonban volt szokásos körúton, a portugál rendőrség feltartóztatta az egyik egészségközpontban kábítószer-kereskedelemmel összefüggő nyomozásban. A rendőrség átkutatta a csomagját és megtalálta a spirulinás üvegcséket, azok egészségügyi és kereskedelmi dokumentációjával együtt. Ennek ellenére bevitték a rendőrségre, hogy további kérdéseket tegyenek fel neki. Találtak magyar/portugál tolmácsot is, aki azonban nem beszélt jól portugál nyelven. A tolmács tájékoztatta Zitát, hogy gyanúsítottja a kábítószer-kereskedelemnek és csempészetnek, valamit csalásnak. Azt is elmondta, hogy joga van hallgatni, joga van fordítást és tolmácsolást kérni, és joga van ingyenes jogi segítségnyújtásra is, mivel már gyanúsítottként szerepel az ügyben. Miután néhány órán keresztül tolmács jelenlétében kérdéseket tettek fel neki, Zita végülis vallomást tett és elmondta, hogy a spirulina üvegcsékben valójában kokain van, és el akarta ezeket adni azoknak az egészségügyi partnereinek, akik az illegális kokain-hálózatban is benne vannak. A portugál rendőrség őrizetbe vette (majd előzetes letartóztatását is elrendelték), ezt követően a tolmács magyarul szóban tájékoztatta a jogairól: ingyenesen igénybe vehet ügyvédet, joga van hallgatni, joga van ingyenesen tolmácshoz és fordításhoz, joga van az ügy iratainak és a vád megismeréséhez, joga van látogatót fogadni, kommunikálhat a családjával és a konzulátussal, joga van egészségügyi ellátáshoz; valamint átadott neki két magyar nyelvű tájékoztatót az előzetes letartóztatás tartamáról és a jogorvoslati jogokról.

b) Van-e lehetősége és jogalapja Zitának a fogvatartásának és kihallgatásának törvényességét megtámadni az európai büntetőjog valamely szabálya alapján? Válaszolja meg a kérdést az alábbi időpontok szerint

2013. augusztus

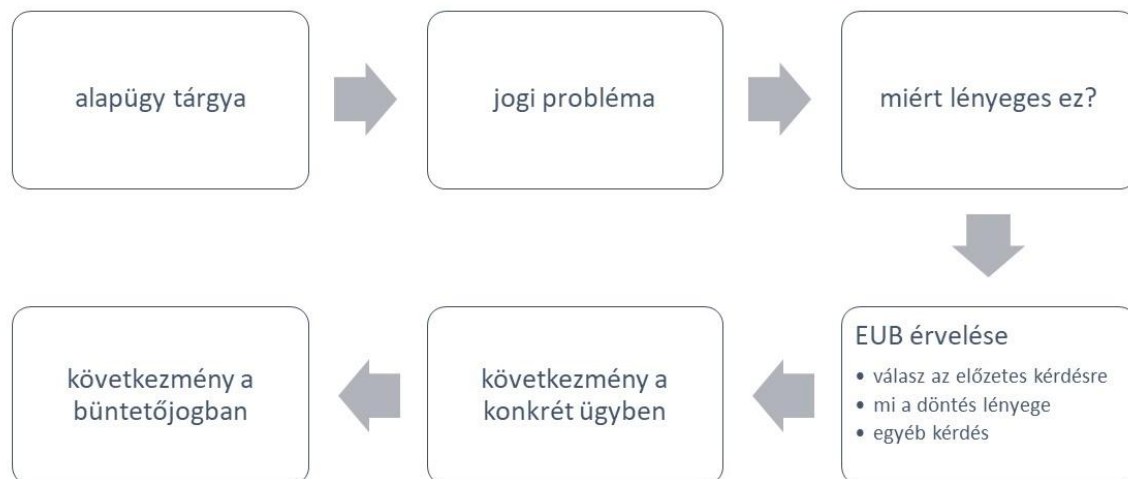
2014. március
2016. december
jelenleg

Zita felvette a kapcsolatot egy védővel, aki meg is látogatta és így meg tudták beszélni az ügyét. A védő észlelte a megkapott anyagot áttanulmányozását követően, hogy Zita meggyanúsítása telefonbeszélgetés-lehallgatás eredményeképpen szerzett információ alapján történt, Zita csempészhálózat más tagjával folytatott beszélgetését hallgatták le. A portugál hatóságok elutasították a lehallgatási jegyzőkönyv magyarra fordítását, mivel álláspontjuk szerint az nem tekinthető lényeges dokumentumnak és mivel Zita volt az egyik beszélő fél, a lefordított jegyzőkönyv nem szolgáltatna új információt Zita számára sem a magatartását illetően. Zita és védője panasszal éltek a rendőrség ezen döntése ellen, de az illetékes és hatáskörrel rendelkező portugál bíróság ezt elutasította, mivel a hatályos portugál jog szerint nincs lehetőség panasszal élni az ilyen döntéssel szemben.

- c) Megfelel-e a portugál jog, illetve a portugál bíróság döntése az európai jognak? Válaszát 2013 augusztusára, 2014 márciusára, illetve a jelenlegi időpontra külön-külön dolgozza ki!

- d) Büntethető-e Zita a magyar Btk. szerint? Miért?

12.5 A JOGESETELEMZÉS TARTALMI KELLÉKEI

12.6 SZÓKERESŐ MEGOLDÁSA

1. The Charter of _____ Rights lays out the rights of EU citizens in a clear and concise format.
2. _____ and Home Affairs are EU policy areas that ensure freedom, justice and security in the EU.
3. An EU official who is in charge of investigating complaints / about misadministration by institutions of the European Community.
4. Chapter V, Article 39 of the Charter of Fundamental Rights says that “Every _____ of the Union has the right to vote in elections for the European Parliament.”
5. The International Criminal Court is responsible for combating _____ and genocide.
6. The _____ of Europe is a political organization of 45 countries, including all 25 members of the EU and works with the EU on safeguarding human rights.
7. _____ equality is equality between men and women.
8. This chapter of the Charter of Fundamental Rights guarantees certain liberties for EU citizens.
9. A form of protection given by a state to refugees, who cannot seek protection in their own country of residence for fear of being persecuted for reasons of race, nationality, religion, or political belief.
10. The EU’s _____ policy controls the inflow of migrants into the EU.
11. This chapter of the Charter of Fundamental Rights outlines the most basic human rights of EU citizens.
12. Chapter II, Article 10 of the Charter of Fundamental Rights states that “everyone has the right to freedom of thought, conscience and _____.”
13. The Universal _____ of Human Rights was adopted by the General Assembly of the United Nations in 1948.
14. A European Union body that enhances the effectiveness of authorities within member states when dealing with cross border or organized crime.
15. The European _____ on Human Rights, adopted in 1950, sets out a list of rights and freedoms which states are obliged to guarantee to their residents.
16. The policy of Area of Freedom, Security and Justice is one of the _____ competences of the EU.

IRODALOMJEGYZÉK ÉS KÉPEK JEGYZÉKE

TANULMÁNYOK / ARTICLES

Marie-José Delambily: Case study on the practical application of the EU convention 2000/C-197/01; Seminar 4: Collecting evidence throughout the European Union II: The European Evidence Warrant and New Instruments in this Field. Amsterdam (NL), 13-14 June 2012

Hollán Miklós: A nemzeti büntetőjog kerettényállásai és az uniós jog. Miskolci Jogi Szemle 2018/2 19-39

Karsai Krisztina: Az európai kriminálpolitika megszületése. EURÓPAI JOG: AZ EURÓPAI JOGAKADÉMIA FOLYÓIRATA 12:(3) 2012. 9-18

Karsai Krisztina: Ius Puniendi of the European Union. 2014. <http://publicatio.bibl.u-szeged.hu/15470/>

Karsai Krisztina: Alapelvei (r)evolúció az európai büntetőjogban. Jurisperitus, 2015. 17-34.p

Kate Karpenko: Exam 2014, Questions and answers - 2014, 2013, 2012; Maastricht University; European Criminal Law CRI4007. <https://www.studocu.com/en/u/220312>

Manifesto on European Criminal Procedure Law (2013) <http://www.crimpol.eu/wp-content/uploads/2014/04/Manifesto-EN.pdf>

Anne Pieter van der Mei: The European Arrest Warrant system: Recent developments in the case law of the Court of Justice. Maastricht Journal of European and Comparative Law, 2017, Vol. 24(6) 882–904.

Arndt Sinn: Draft models of a regulatory mechanism for the avoidance of jurisdictional conflicts. In: Jurisdiktionskonflikte bei grenzüberschreitender Kriminalität. Ein Rechtsvergleich zum Internationalen Strafrecht (szerk.: Arndt Sinn). V&R unipress, Osnabrück, 2012.

Törő Andrea: Bizonyíték-transzfer az európai bűnügyi együttműködésben – különös tekintettel az európai nyomozási határozatra. PhD értekezés, Szeged, 2014.

OKTATÁSI SEGÉDANYAGOK / LEARNING MATERIALS

Oxford University Press. Online Resource Centres. EU Law Concentrate (2016). https://global.oup.com/uk/orc/law/eu/homewood_concentrate5e/

Language training on the vocabulary of judicial cooperation in criminal matters. Handbook. European Judicial Training Network. 2012.

Living in democracy EDC/HRE lesson plans for lower secondary level. Edited by Rolf Gollob and Peter Krapf Authors: Rolf Gollob, Ted Huddleston, Peter Krapf, Don Rowe, Wim Taelman Volume III of DC/HRE Volumes I-VI Education for Democratic Citizenship and Human Rights in school practice. Council of Europe Publishing, 2008. <http://book.coe.int>

SZAKPOLITIKAI DOKUMENTUMOK / POLICY DOCUMENTS

Fair Trials: The practice of the European arrest warrant in Poland as an issuing country. Country report. May 2018

Viviane Reding: The Future of European Criminal Justice under the Lisbon Treaty. Speech at the European Law Academy, Trier, 12 March 2010

Europol, Serious and Organised Crime Threat Assessment (SOCTA) 2017

Europol, Internet Organised Crime Threat Assessment (IOCTA) 2018

Europol, Exploring Tomorrow's Organised Crime, 2015

Európai Bizottság: Az uniós büntetőpolitika létrehozása: Az uniós szakpolitikák hatékony végrehajtásának biztosítása a büntetőjog útján [Brüsszel, 2011.9.20. COM(2011) 573 végleges]

European Commission (2011): Towards an EU Criminal Policy: Ensuring the effective implementation of EU policies through criminal law [Brussels, 20.9.2011, COM(2011) 573]

GREEN PAPER on obtaining evidence in criminal matters from one Member State to another and securing its admissibility. Brussels, 11.11.2009. COM(2009) 624 final; ZÖLD KÖNYV a büntetőügyekben felvett bizonyítékoknak a tagállamok által másik tagállamtól történő megszerzéséről és elfogadhatóságuk biztosításáról. Brüsszel, 2009.11.11. COM(2009)624 végleges

FRA – Fundamental Rights Report, 2018. <https://fra.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/annual-reports/fundamental-rights-2018>

REPORT FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL. 29th Annual Report on the Protection of the European Union's financial interests Fight against fraud – 2017. Brussels, 3.9.2018. COM(2018) 553 final

KÉPEK LISTÁJA / LIST OF PICTURES

A grafikus színezők online, szabadon hozzáférhető képek átalakított változatai. A képek átalakítását *retouchqueen* (via Fiverr) végezte el.

The coloring pages are modified versions of online open access images. The images were modified by *retouchqueen* (via Fiverr).

Fejezet / chapter	Forrás / Source
2.	Clay Bennett / The Christian Science Monitor https://www.pulitzer.org/winners/clay-bennett
3.	Tiziana Fabl – Angela Merkel, Emmanuel Macron & Paolo Gentiloni https://mundo.sputniknews.com/europa/201707121070723104-berlin-paris-roma-problemas-europa/
4.	Patrick Hertzog / AFP European Court of Human Rights
5.	https://old.bv.gov.hu/akadalymentes/szeged-az-intezet-tortenete A szegedi Csillag börtön / The „Star” – Prison in Szeged
6.	MTI/AP/BORIS GRDANOSKI Szeged közelében fotózva 2015) / Picture taken near Szeged
7.	dpa
8.	radiozu.ro
9.	http://kidspressmagazine.com/tag/adult-coloring/page/2
10.	https://euranetplus-inside.eu/tag/italy/page/6/
11.	saját készítés / own work © Karsai
12.	Howard Miller, 1942

FOGALOMTÁR

a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésén alapuló térség	megosztott hatáskörbe tartozó uniós politika
Alapjogi Charta	2009. december 1-jén hatálybalépett kötelező erejű uniós dokumentum, amely tartalmazza az alapvető jogokat, amelyeket az Európai Unió szerveinek és a tagállamoknak tiszteletben kell tartani az uniós jogszabályok végrehajtása (jogalkotás is) során.
asszimiláció elve	Az uniós büntetőjogban kettős megjelenése van: a büntetőjogi asszimiláció azt jelenti, hogy az állam az idegen jogtárgy olyan védelmére vállal kötelezettséget, mint amilyennel a hasonló belső jogtárgyait látta el. Másfelől a bűnügyi együttműködés körében a tagállam a másik tagállamból származó jogi produktumnak (tipikusan határozatot) olyan joghatást tulajdonít, mintha saját hatósága bocsátotta volna ki.
átadás	A kiadás helyébe lépő jogintézmény az EU-s államok között.
azonos cselekmény	A transznacionális ne bis in idem elv értelmezéséhez szükséges, az Európai Bíróság által kialakított autonóm fogalom, miszerint az azonosságot az egymáshoz időben, térben és tárgyuk szerint elválaszthatatlanul kötődő konkrét körülmények együttese azonossága alapján kell elbírálni.
bel- és igazságügyi együttműködés	Az eredeti harmadik pillér elnevezése, amely magában foglalta a súlyos bűncselekmények elleni közös harcot, a rendőrségi, vámügyi és igazságügyi hatóságok együttműködését, a menekültügyi és bevándorlási kérdéseket.
egységes európai jogi (igazságszolgáltatási) térség	A különböző tagállamok igazságszolgáltatási rendszereit úgy kell tekinteni, mintha nem külön államok egymástól függetlenül működő igazságszolgáltatási rendszerei lennének, hanem azok egy közös igazságügyi térséget alkotnak. Ez azt jelenti, hogy a rendszer egyes egységei közötti kapcsolatokra, feladatmegosztásra nem joghatósági szempontú megközelítés, hanem tisztán illetékességhatáskör szempontú szabályozás lenne irányadó. Az egységes igazságügyi térségben (European legal and judicial space) nem külföldi állam hatóságával történik az együttműködés, hanem az illetékes és hatáskörrel rendelkező másik hatósággal.
előzetes döntéshozatali eljárás	az Európai Bíróság eljárása, amelynek során a tagállami bíróság által feltett, az uniós jog érvényességével vagy értelmezésével kapcsolatban megfogalmazott jogkérdést válaszolja meg (nem ügydöntő)
EU pénzügyi érdekeinek	Az alábbiakból finanszírozott, szerzett vagy azoknak járó valamennyi bevétel, kiadás és vagyoni eszköz: a) az Unió költségvetése; b) a Szerződések alapján létrehozott uniós intézmények, szervek, hivatalok és ügynökségek költségvetései, vagy az általuk közvetlenül vagy közvetve kezelt vagy ellenőrzött költségvetések (2017, irányelv)

Eurojust	Uniós ügynökség, amely a bűnügyekben történő igazságügyi együttműködést segíti és koordinálja a több uniós országot érintő bűncselekményekkel szembeni fellépésben. Hága a székhelye.
európai elfogatóparancs	Egy tagállamban kibocsátott igazságügyi hatósági határozat, amely azt a célt szolgálja, hogy egy másik tagállam igazságügyi hatósága a büntetőeljárás lefolytatása, szabadságvesztés-büntetés, illetve szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtása végett a keresett személyt körözze (felkutassa), felbukkanása esetén vegye őrizetbe és tartóztassa le, valamint adja át a kibocsátó igazságügyi hatóságnak.
Európai Ügyészség	Az EU pénzügyi érdekeinek sérelmére elkövetett bűncselekmények egységes európai felderítését és nyomozását végző uniós ügynökség, amely vádhatósági feladatokat lát el, és tagállami büntetőeljárásokban a vádképviselőt is felel. Jelenleg megerősített együttműködés formájában indította el 21 tagállam a működésének megkezdésére való felkészülést.
Europol	Európai Rendőrségi Hivatal, uniós ügynökség, amely segíti a tagállami bűnüldöző hatóságokat a több uniós országot érintő bűncselekményekkel szembeni fellépésben. Hága a székhelye.
harmadik pillér	A Maastrichti Szerződéssel létrehozott Európai Unió kormányközi együttműködésen alapuló szerkezeti egysége, eredeti elnevezésében bel- és igazságügyi együttműködés. 2009. december 1-je óta megszűnt.
harmonizált büntetőjog	A tagállami büntetőjog azon rendelkezései, amelyek kialakítására uniós norma kötelezi a tagállamot (irányelv, kerethatározat, egyezmény), vagy másképpen, amely rendelkezések valamely uniós norma szabályozási körébe tartoznak a beillesztés következtében.
Interpol	Nemzetközi szervezet (International Criminal Police Organisation), amit azzal a céllal hoztak létre 1923-ban, hogy a nemzeti rendőrségek munkáját segítse a transznacionális (országokon átnyúló) bűnözés elleni harcban. Jelenleg 192 ország a tagja, Lyon a székhelye. Az Interpol legfontosabb tevékenysége egy globális körözési rendszer működtetése, amelynek segítségével bármely ország rendőri hatósága személy- és tárgykörözést is kérhet az összes részes államra kiterjedően.
irányelv	az Európai Unió jogi aktusa, címzettje a tagállam, kötelező erővel bír, tagállami beillesztés szükséges
ius puniendi	A büntetés joga.
jogegységesítés	Jogegységesítés, mint teljes körű uniós szabályozás (mint a jogharmonizáció legteljesebb, legszorosabb formája): a szabályozási kérdést uniós jogszabály teljes körűen szabályozza, ebben a kérdésben külön belső jogszabályok általában nem

	érvényesülhetnek, azokat hatályon kívül kell helyezni. (Blutman, 2014)
joghatóság (jurisdictio)	A nemzetközi elemet tartalmazó ügyben melyik állam jár el; a büntetőügyeket érintően azt jelenti, hogy valamely cselekmény elkövetése esetén mely államnak keletkezik büntetőigénye.
jogi aktus közvetett hatálya	A tagállami jog uniós joggal összhangban való értelmezésének kötelezettsége a jogalkalmazók (tipikusan bíróságok) számára.
jogközelítés	Jogközelítés (mint a jogharmonizáció lazább formája): az Unió egy keretszabállyal csak a szabályozás egyes sarokpontjait, korlátait tűzi ki, fogalmakat tisztázza – aztán e kereteken belül a tagállam saját maga állapítja meg a szabályokat. E keretszabály tipikus formája az irányelv és a kerethatározat. (Blutman 2014).
jogsegély	Azon jogcselekmények összefoglaló neve, amelyeket valamely állam bírósága vagy más igazságügyi hatósága egy másik állam bírósága vagy más hatósága javára – többnyire ennek megkeresésére – végez. A jogsegély kétoldalú vagy többoldalú nemzetközi szerződésen, illetőleg a két állam között kialakult viszonyosságon alapul, viszonyosság hiányában a jogsegély iránti külföldi megkeresés teljesítéséről az igazságügyért felelős miniszter a külügyminiszterrel egyetértésben dönt (nem EU-s állam esetén).
katalógus-bűncselekmények	Az ezen bűncselekmények miatt kibocsátott európai elfogatóparancs végrehajtása során nem vizsgálható a kettős büntetendőség, automatikusan kötelező végrehajtani az elfogatóparancsot (kivéve, ha valamely konkrét megtagadási ok áll fenn).
kerethatározat	az Európai Unió jogi aktusa (1992 és 2009 között) a harmadik pillérben. címzettje a tagállam, kötelező erővel bír, tagállami beillesztés szükséges
kettős büntetendőség elve	A hagyományos jogsegélyforgalom alapelve, ami azt jelentette, hogy csak akkor lehetett kérni és végrehajtani jogsegély-megkeresést, amennyiben az alapcselekmény büntetendő mindkét államban (Európa Tanács).
kiadatás	Külföldi állam megkeresése valamely, a területén tartózkodó személy átadására büntetőeljárás lefolytatása vagy büntetés végrehajtása céljából.
kizárólagos hatáskör	Az ebbe a hatáskörbe tartozó politika területén kizárólag az Unió járhat el (jogalkotás, végrehajtás).
kölcsönös bizalom	Az Európai Unióban deklarált elv, amelynek megfelelően a tagállamok bíznak egymás büntető igazságszolgáltatási rendszerében, és főszabály szerint annak megfelelő működésével kapcsolatosan kétséget nem támasztanak.
kölcsönös elismerés	Sui generis uniós alapelv az európai büntetőjogi integráció területén. Rendeltetése: szabályozási módszer, ami azt jelenti, hogy a kölcsönös elismerés

tárgyát képező más tagállami szabályt, határozatot a tagállamok kötelesek elismerni.

közös nyomozócsoport

A közös nyomozócsoport a nemzetközi együttműködés olyan eszköze, amely két vagy több állam illetékes igazságügyi (bírák, ügyészek, nyomozási bírák) és bűnüldöző hatóságai közötti megállapodáson alapul, korlátozott időtartamra és meghatározott célra jön létre annak érdekében, hogy az érintett egy vagy több államban bűnügyi nyomozásokat folytasson. A közös nyomozócsoport az érintett országok területén közvetlenül gyűjtenek és cserélnek bizonyítékokat (jogsegély nélkül).

külföldi ítélet elismerése

A nemzetközi bűnügyi együttműködés jogának egyik jogintézménye, a más országból (nem EU) származó büntetőítélet joghatásainak elismerése meghatározott különleges eljárásban.

lojalitási klauzula

A tagállamok és az Unió együttműködési kötelezettsége az alapszerződési kötelezettségek végrehajtásában. A tagállam számára pozitív (megtesz mindent, ami elősegít) és negatív (tartózkodik a veszélyeztetéstől) kötelezettséget jelent. Korábban közösségi hűség vagy szerződéses hűség elve.

megerősített együttműködés

A megerősített együttműködés az az eljárás, amelynek keretében legalább 9 uniós ország továbbléphet az integrációban vagy együttműködésben egy uniós struktúrába tartozó területen anélkül, hogy más uniós országokat ebbe bevonna. Ez a keret lehetővé teszi számukra, hogy eltérő ütemben és eltérő célok felé haladjanak azokhoz képest, akik nem részesei a megerősített együttműködésnek. Az eljárás célja annak a patthelyzetnek a feloldása, amikor valamely javaslat megvalósítását egyetlen ország vagy országok egy kis csoportja meggátolja, amelyek nem kívánnak részt venni a kezdeményezésben. Az eljárás ugyanakkor nem teszi lehetővé, hogy a Szerződésekben megengedett mértéken túl bővítsék a hatásköröket. A megerősített együttműködés elindítását a Bizottság javaslatára az Európai Parlament jóváhagyását követően a Tanács engedélyezi.

(<https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary/>)

megosztott hatáskör

Az ebbe a hatáskörbe tartozó politika területén mind az Unió, mind pedig a tagállamok elfogadhatnak kötelező erejű jogi aktusokat. A tagállamok számára azonban csak akkor nyílik erre lehetőség, ha az Unió hatáskörét nem gyakorolta, vagy kifejezetten lemond annak gyakorlásától.

minimum-jogharmonizáció

A szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésén alapuló térségben a büntetőjogi jogharmonizáció körében minimum-harmonizációt ír elő az EUMSZ a tényállások és a szankciók vonatkozásában; büntetőjogi minimum-tartalom meghatározását jelenti.

ne bis in idem	A kétszeres eljárás tilalma, azaz hogy ugyanazon bűncselekmény elkövetéséért – ha már jogerősen elbírálták – újabb büntetőeljárást nem lehet indítani, újabb büntetést nem lehet kiszabni.
ne bis in idem / transznacionális	A ne bis in idem elvének országok közötti elismerése, pozitív joghatósági konfliktus esetén releváns.
negatív joghatósági ütközés	Az adott cselekményre nem terjed ki egyik államnak sem a büntetőigénye. (Ilyen európai területen nem képzelhető el, mert a területiség elve miatt mindig van legalább egy joghatóság még akkor is, ha például honossággal nem rendelkező személy az elkövető és a sértett is.)
négy alapszabadság	Az áruk, a szolgáltatások, a személyek és a tőke szabad mozgása (kiegészülve a letelepedés szabadságával).
pozitív joghatósági ütközés	Ugyanazon cselekményre több államnak is fennáll a büntetőigénye (például Magyarországon emberölés sértettje lesz egy német állampolgár).
rendelet	az Európai Unió jogi aktusa, címzettje bárki lehet, kötelező erővel bír, közvetlen hatályú
rendőrségi együttműködés	Bűnüldöző (bűnfelderítő) hatóságok együttműködése bűnmegelőzés, bűnfelderítés és nyomozás körében.
schengeni „acquis” / schengeni „vívmányok”	Belgium, Franciaország, Hollandia, Luxemburg és Németország az 1985. június 14-én aláírt Schengeni Megállapodásban hozzájárult a belső határaikon gyakorolt ellenőrzés fokozatos megszüntetéséhez és az aláíró országok, másik uniós országok és az EU-n kívüli országok valamennyi állampolgárára vonatkozó szabad mozgás bevezetéséhez. A Schengeni Egyezmény kiegészíti a Megállapodást, és meghatározza a belső határellenőrzés nélküli térség létrehozására vonatkozó rendelkezéseket és biztosítékokat. A fent említett öt ország 1990. június 19-én írta alá az Egyezményt, amely 1995-ben lépett hatályba. A Megállapodás, az Egyezmény, valamint a kapcsolódó megállapodások és szabályok együttesen alkotják a „schengeni vívmányokat”, amelyet 1999-ben illesztettek be az EU keretébe és vált uniós jogszabállyá. (https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary/)
schengeni információs rendszer	A Schengeni Információs Rendszer (SIS) Európa legnagyobb informatikai rendszere, amely a belső határok eltörléséből és a külső határok megszigorított ellenőrzéséből eredő biztonsági kockázatokat hivatott kezelni, elsősorban a hatékony adatmegosztás eszközével. Az uniós szinten kiépített informatikai rendszer, elsősorban körözési funkciókat lát el.
Szabálytalanságkezelés	Az EU pénzügyi érdekeinek védelmét biztosító intézkedések összefoglaló neve.

szubvenciócsalás	A magyar nevezéktanban a költségvetési csalás feleltethető meg ennek, az uniós büntetőpolitikában az Uniós forrásokból származó pénzeszközök csalárd megszerzését, felhasználását értjük alatta.
tagállami ítélet figyelembevétele	A nemzetközi bűnügyi együttműködés jogának egyik jogintézménye, más tagállamból származó büntetőítélet joghatásainak érvényesülése (jogalkalmazói aktus, nem igényel külön eljárást).
tagállami ítélet megfeleltetése	A nemzetközi bűnügyi együttműködés jogának egyik jogintézménye, más tagállamból származó büntetőítélet joghatásainak érvényesítése érdekében lefolytatott különleges eljárás.
törvényesség elve	Az anyagi büntetőjog általánosan elismert és garantált elve, a büntetőjogi felelősségrevonás alapját képező cselekmények és a felelősség megállapítása esetén alkalmazható büntetéseket előre, törvényben kell rögzíteni.
uniós jog elsőbbsége	Az elsőbbség elve értelmében az európai jog a tagállamok nemzeti jogai felett áll. Az elsőbbség elve minden kötelező erejű európai jogi aktusra érvényes. Ennek megfelelően a tagállamok nem alkalmazhatnak az európai joggal ellentétes nemzeti rendelkezést.
uniós jog közvetlen hatálya	A közvetlen hatály lehetővé teszi a magánszemélyek számára, hogy haladéktalanul hivatkozzanak európai rendelkezésekre valamely nemzeti vagy európai bíróság előtt. Vertikális (állam és magánszemély) és horizontális (magánszemélyek egymás között). Közvetlen alkalmazhatóság.
végleges elbírálás	A transznacionális ne bis in idem elv értelmezéséhez szükséges, az Európai Bíróság által kialakított autonóm fogalom: az adott ügyet (cselekményt) érdemben elbíráló igazságügyi határozat, ami jogerős (végleges).
végrehajtási elem	A transznacionális ne bis in idem elv értelmezéséhez szükséges, a SVE 54. cikkének fogalmi eleme, az elv blokkoló hatása csak akkor érvényesülhet, ha a jogerős döntés alapján kiszabott büntetést már végrehajtották vagy az még folyamatban van.
vészfék eljárás	Az uniós rendes jogalkotási eljárás alkalmazásának lehetőségét teremti meg a szabadság, a biztonság, a jog érvényesülésén alapuló térségben, mivel a rendes jogalkotási eljárást tehát a „vészfék” mechanizmussal mérséklük: egy uniós ország az Európai Tanácshoz fordulhat, amennyiben úgy ítéli meg, hogy az elfogadás alatt álló jogszabálytervezet veszélyezteti szociális biztonsági rendszerének vagy büntetőjogi rendszerének alapelveit.

ISBN 978-963-306-685-0

9 789633 066850

